INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ZAJEDNO ZA DJECU

ISSN 1451-4257

BROJ 641

Subotica, 24. srpnja 2015. Cijena 50 dinara

SUSRET HRVATA IZ CIJELOG SVIJETA

TAVANKUT - SEMINAR NA IZVORIŠTU

HRVATSKA LISTA - DSHV NA ČETVRTOM MJESTU

INTERVJU ATTILA MÁRTON

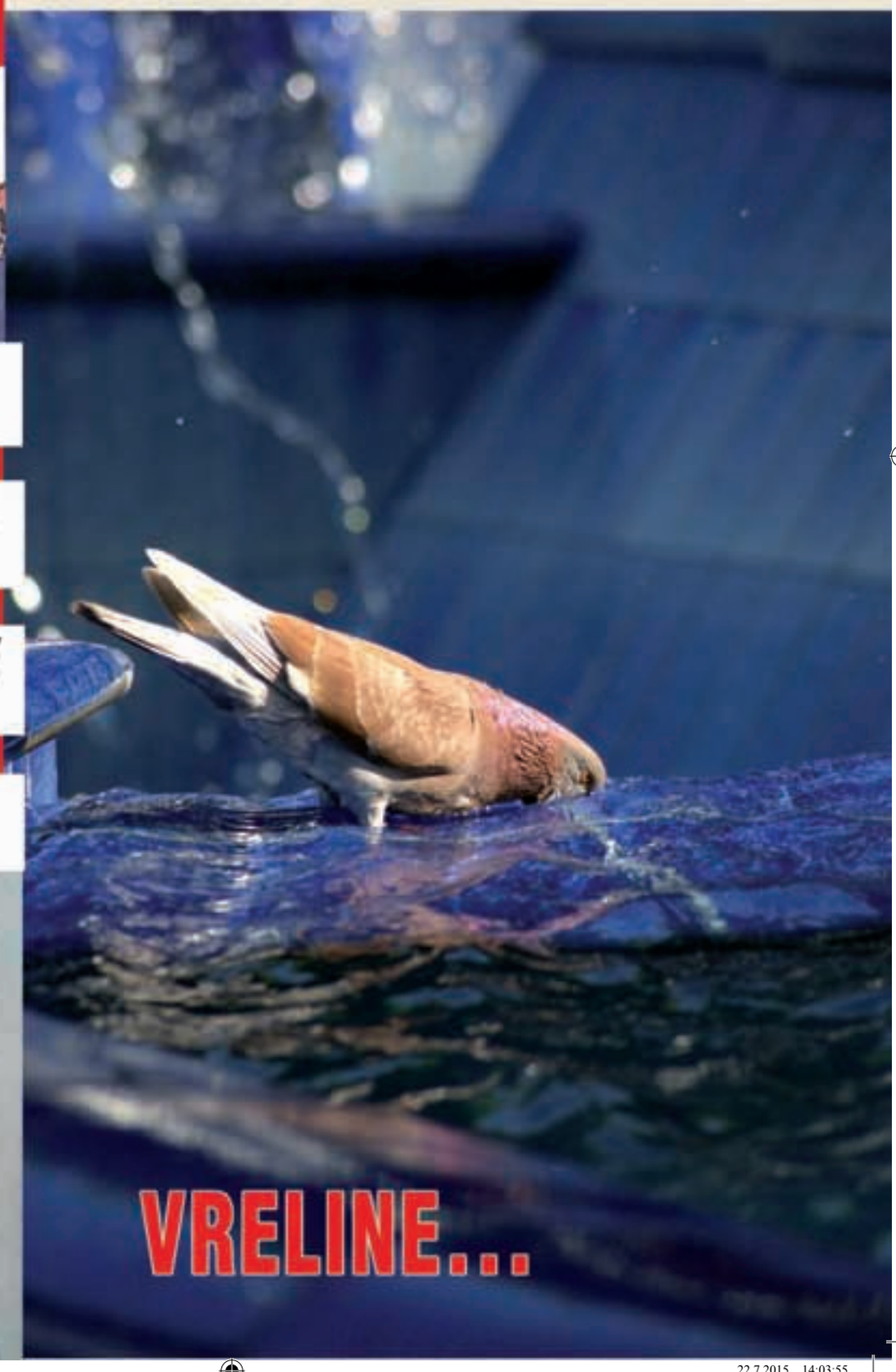

VRELINE...

korice 1-4.indd 1 22.7.2015. 14:03:55

POSTAVITE OGLAS

JEDNOSTAVNO,
BRZO,
LAKO...

www.svastara.rs

VOJVOĐANSKA Svaštara

AKCIJA!

5G internet

već od

649 din

KARAĐORĐEV PUT 2.
SUBOTICA
TEL:024/555765
WWW.TIPPNET.RS

Tavankutska večer za donatore

Gubec spaja

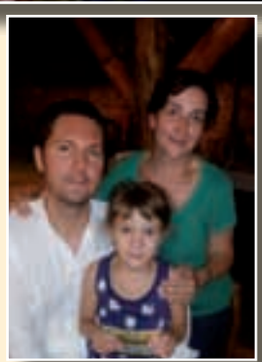

korice 1-4.indd 4 22.7.2015. 14:04:13

AKTUALNO

Pajtić: Početak pregovora zavisi od Srbije
Otvoriti poglavlja 23. i 24. u interesu građana Srbije 7

TEMA

Sjednica Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan Republike Hrvatske
Susret Hrvata iz cijelog svijeta..... 8-9

Zajedno na istom cilju – osnažiti pojedinca i zajednicu
Briga o našoj djeci..... 14-15

INTERVJU

Attila Márton, glavni i odgovorni urednik RTV Vojvodine, Drugog programa televizije
Manjinska uredništva nisu prevodilačka služba 12-13

SUBOTICA

Izborni rezultati hrvatske manjinske stranke
Hrvatska lista - DSHV na četvrtom mjestu 18-19

ŠIROM VOJVODINE

Napuštene kuće u Srijemu
Opasnost i ruglo..... 26

KULTURA

Ovogodišnji Festival europskog filma na Paliću još jednom potvrdio vlastitu visoku klasu
Umjereni ritam umjetnosti..... 32-33

DUŽIJANCA

Tavankut 49

SPORT

David Đurkov, nogometaš
Predvodnik mladih lavova..... 55

Vjerujemo i mi

Budite dobri Srbi i dobri Europljani, poručio je ovoga tjedna izvjestitelj Europskog parlamenta za Srbiju David McAllister na brifingu »Izazovi za Srbiju u predstojećem razdoblju europske integracije« održanom u Beogradu. McAllister je govoreći o vlastitom identitetu istaknuo kako vjeruje u koncept identiteta koji se preklapaju, kako se može biti i Nijemac i Europljanin, kako je on ponosan građanin Njemačke kojemu je dom Donja Saksonija, ali i da je svjestan svojih britanskih i škotskih korijena... Govorio je to naravno u kontekstu Srbije u procesu europskih integracija i većinskog naroda, ali može li se ovaj koncept primijeniti i na ovdašnje manjine. Možemo li mi biti dobri Hrvati i ponosni građani Srbije kojima je dom tamo gdje jeste i dobri Europljani? Naravno da možemo.

Za većinu Hrvata nacionalni identitet i europski identitet se i preklapaju (pokazuju rezultati različitih istraživanja), a također nije problem niti gdje nam je dom, ali problemi opstaju na relaciji – ponosni na svoje hrvatske korijene – ponosni građani Srbije. Ne zato što to Hrvati ne bi željeli, već zato što to okolica malo teže prihvaća. Kod nas još uvijek vlada neka teorija isključivih identiteta prema kojima ne možeš biti i jedno i drugo, već ako si ponosan Hrvat, onda ne možeš biti i dobar građanin Srbije. Ili ako si dobar građanin Srbije, zaboravi na svoje korijene. No, možda će se i to jednom promijeniti, ako se bude dovoljno dugo ponavljalo i ako to budu govorili i drugi, pogotovu predstavnici Europske unije kojoj i Srbija teži. A da bi postala članicom, kako je istaknuo McAllister, Srbija će morati ispuniti sve dijelove sporazuma s EU, zbog čega je pristupni proces veoma dug i težak. Istaknuo je da Srbija mora uraditi dosta toga u tri oblasti i to u gospodarstvu, vladavini prava, regionalnoj suradnji i u dijalogu s Kosovom. Kazao je McAllister i da je došlo vrijeme za otvaranje prvih poglavlja u pregovorima o članstvu Srbije s EU, te istaknuo kako će prvo poglavlje biti 35 koje se odnosi na normalizaciju odnosa Beograda i Prištine, dok će poglavlja 23 i 24 (koje se odnose i na pitanja manjina u Srbiji), morati biti otvorena u ranoj fazi, kao i da će biti zatvorena na kraju.

Govorio je McAllister i o drugoj temi važnoj za međuetničke odnose. Kazao je kako zna koliko je teško pomirenje na ovim prostorima, ali i da čvrsto vjeruje kako će do njega doći. Vjerujemo i mi, jer da ne vjerujemo teško bi bilo nastaviti živjeti i raditi u zemlji koja je stalno u ratu, nekada stvarnom, a danas verbalnom sa svojim susjedima, pa i s državom našeg matičnog naroda.

J. D.

Front.indd 1 22.7.2015. 14:09:12

PREKOGRANIČNO PARTNERSTVO

Zajednička akcija u kriznim situacijama

Pokrajinsko tajništvo za zdravstvo, socijalnu politiku i demografiju u suradnji sa Zavodom za javno zdravlje Srijemska Mitrovica, Domom zdravlja Inđija i domovima zdravlja iz Lopara i Ugljevika u Republici Srpskoj aplicira na IPA prekogranični program Bosna i Hercegovina – Srbija. U Pokrajinskoj vladi je koncem prošlog tjedna, tim povodom, potpisan zajednički prijedlog projekta.

Poplave su u proljeće 2014. godine suočile regiju s posebnim izazovom u sprječavanju pojave i širenja zaraznih bolesti u zahvaćenom području. Podnositelji s obiju strane granice bili su aktivno uključeni u higijensko-epidemiološki nadzor. Iskustvo stečeno u ovom periodu imalo je značajan utjecaj na stvaranje prijedloga projekta, čiji je cilj podići razinu pravovremene reakcije u hitnim slučajevima, naročito u oblasti javnog zdravlja. Propusti i greške s kojima se susretalo na terenu, kao i nedostaci u tehničkoj opremljenosti, čine polaznu točku predloženog projekta. Projektne aktivnosti omogućit će detaljnu higijensko-epidemiološku sliku prisutnosti zagađivača u poplavljenim područjima.

Pokrajinsko tajništvo za zdravstvo, socijalnu politiku i demografiju je u okviru IPA prekograničnog programa Hrvatska – Srbija u lipnju ove godine također podnijelo prijedlog projekta u partnerstvu sa Zavodima za javno zdravlje iz Srijemske Mitrovice i Subotice, dok je prekogranični partner na projektu Zavod za javno zdravlje Osječko-baranjske županije. Projekt je jednako usmjeren na poboljšanje uvjeta za higijensko-epidemiološki nadzor u poplavljenim područjima.

Prekogranično partnerstvo predstavlja polaznu osnovu za buduće zajedničke akcije relevantnih aktera u stanju pripravnosti u kriznim situacijama, što će dovesti do pravovremenog i poboljšanog odgovora u svim spomenutim pograničnim oblastima.

OTVORENO DOPISNIŠTVO RTV U SOMBORU

Širenje dopisničke mreže

Prošlog je tjedna u Somboru otvoreno kompletno opremljeno dopisništvo Radio Televizije Vojvodine. Svečanom otvaranju prisustvovao je osim generalnog direktora Radio-televizije Vojvodine **Srđana Mihajlovića** i pokrajinski tajnik za kulturu i javno informiranje **Slaviša Grujić**.

Prema riječima tajnika Slaviše Grujića, otvorena je prva kompletno uređena dopisnička mreža Radio-televizije Vojvodine i to je veliki događaj za javni servis Pokrajine.

»Vojvodina kao regija s brojnim nacijama, religijama i kulturama treba imati medijsku pokrivenost cijelog teritorija i zato je Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje snažno podržalo otvorenje dopisništava po vojvođanskim gradovima«, istaknuo je Grujić i dodao »kako je posebno važno što će se iz somborskog centra program emitirati na četiri jezika i to na srpskom, bunjevačkom, hrvatskom i mađarskom jeziku, što opet dokazuje i opravdava razloge ovakvih ulaganja, jer pripadnici nacionalnih zajednica imaju Ustavom zagarantirana prava na informiranje na svom jeziku«, zaključio je Grujić.

Direktor Mihajlović je izrazio zadovoljstvo što danas ima čast nazočiti otvorenju dopisništva RTV-a u Somboru, koje je nakon godinu dana opremanja, dobilo svoj profesionalni izgled. Radio-televizija Vojvodine sada ozbiljno radi na širenju dopisničke mreže, kako bi svako u regiji mogao bez ometanja pratiti programe javnog servisa Vojvodine, čija misija je da bude bliža svima.

Po riječima novinara **Veljka Petrušića** dopisništvo danas ima devet zaposlenih, od kojih su šestero novinara, a troje su tehničko osoblje. Od opreme, kupljene su tri nove kamere, montažna jedinica, a umjesto bicikla, danas kolege mogu sjesti u dva službena vozila.

Najtopliji lipanj na planetu od 1880. godine

Ovogodišnji lipanj je, prema prosječnim temperaturama na planetu, bio najtopliji još od 1880. godine od kada se vrše mjerenja, priopćio je američki National oceanic and atmospheric administartion.

Front.indd 2 22.7.2015. 14:09:13

Ovog lipnja prosječna temperatura bila je 0,88 stupnjeva Celzija viša od prosjeka tijekom 20. stoljeća. Nadmašen je rekord prošlogodišnjeg lipnja, kada je temperatura bila 0,12 stupnjeva izdan prosjeka.

Prema podacima američke institucije, temperaturni rekord postavljen je i kada se posmatra polugodišnji period siječanj-lipanj.

Ove godine je za period siječanj-lipanj prosječna temperatura na kopnu i na oceanima bila za 0,85 stupnjeva Celzija viša od jednostoljetnog prosjeka i najviša je još od 1880. godine.

Do sada je polugodišnji rekord bio zabilježen 2010., kada je temperatura bila 0,09 stupnjeva Celzija viša od prosjeka od 1880. godine.

MIROSLAV VASIN, POTPREDSJEDNIK POKRAJINSKE VLADE:

Preporučujem sastanak Vučića i Pajtića

Predsjednik Vlade Republike Srbije **Aleksandar Vučić** je u posljednjih nekoliko tjedana imao više susreta s vojvođanskim dužnosnicima i političarima i to je dobra vijest, jer svaki razgovor i dijalog može donijeti nešto korisno. Upoznavanje vojvođanskih dužnosnika s mjerama i planovima Vlade Republike Srbije je dobra praksa, pod uvjetom da nije selektivno. Ako predsjednik pokrajinske Vlade nije uključen u takve konzultacije, onda se postavlja pitanje da li pozivi **Aleksandra Vučića** na razgovore sadrže samo dobru namjeru ili se iza toga krije nešto drugo. U svakom slučaju, odbijanje dijaloga s pokrajinskom Vladom i ignoriranje komunikacije s njenim predsjednikom predstavlja još jedan pokušaj omalovažavanja pokrajinske Vlade od strane Aleksandra Vučića, a selektivni razgovori imaju za cilj pokazati da je on taj koji bira sugovornike i da ga uopće ne interesira institucionalna suradnja, kao osnovni način funkcioniranja pravno uređene države.

U svakom slučaju, preporučujem predsjedniku Vlade Republike Srbije Aleksandru Vučiću da pozove na razgovor predsjednika pokrajinske Vlade dr. **Bojana Pajtića** kako bi se upoznao s načinom funkcioniranja pokrajinske Vlade i aktivnostima koje su dovele do toga da je Vojvodina po svim ekonomskim pokazateljima najbolja regija u Republici Srbiji, a po mnogim rezultatima se ističe i među europskim regijama.

S obzirom da je po kriterijima Financial Times-a Vojvodina najbolja regija u Europi prema potencijalima za privlačenje investicija, a da je pozicija Vlade Republike Srbije potpuno drugačija prema kriterijima Svjetskog ekonomskog foruma, mišljenja sam da bi ovakav sastanak bio veoma koristan za premijera Vučića, navodi se u priopćenju Pokrajinskog tajništva za privredu, zapošljavanje i ravnopravnost spolova.

PAJTIĆ: POČETAK PREGOVORA ZAVISI OD SRBIJE

Otvoriti poglavlja 23. i 24. u interesu građana Srbije

Predsjednik Demokratske stranke **Bojan Pajtić** izjavio je ove srijede da početak pregovora i otvaranje prvih poglavlja zavisi prije svega od Srbije, a potom od Europske komisije.

On je naglasio da je siguran da bi izvjestitelj Europskog parlamenta za Srbiju **David McAllister** volio da može biti uspješan izvjestitelj, koji je pridonio napretku Srbije u procesu pridruživanja EU.

Prema Pajtićevim riječima, DS je po tko zna koji put prenijela stav da je potrebno što prije otvoriti poglavlja 23. i 24., jer je to u interesu građana.

»Mislim da je to i više u interesu građana, nego vlasti, jer će doprinijeti njenoj kontroli, od čega ona bježi kao đavo od križa«, prenio je Pajtić za *Naše novine* dio razgovora koji je imao s McAllisterom u Beogradu u ponedjeljak.

Pajtić je dodao kako je pitanje o tome što još Srbija mora uraditi da bi poglavlja bila otvorena, pitanje za premijera **Vučića**, na koje on već dvije godine ne želi odgovoriti.

»Što je to što je potpisano i na što smo se obvezali prema Kosovu? Ukinuo je slobodne medije da ga to ne bi pitali, neovisne institucije želi kriminalizirati, jer im je posao da ga kontroliraju, a opoziciju se trudi da predstavi kao državne neprijatelje, pa ih prisluškuje, prati, baca u pritvor bez sudskih procesa«, rekao je Pajtić.

Lider demokrata je ocijenio u razgovoru s McAllisterom da otvaranje pregovora Srbije s EU kasni godinu dana »zbog neefikasnosti Vlade Srbije«, a za *Naše novine* precizirao da za stanje u državi može biti odgovorna isključivo vlast.

»Tko drugi može biti odgovoran za stanje u zemlji, ako ne vlast. Nije valjda DS kriva što i poslije dvije godine od potpisivanja sporazuma u Bruxellesu, nema nijednog otvorenog poglavlja, niti znamo bilo što više o tome što se od Srbije dalje očekuje.«

Lider DS je dodao da su »sve pohvale iz Bruxellesa, kojima se premijer Aleksandar Vučić diči, samo obična tapšanja po ramenu, bez ikakvih konkretnih koristi za građane Srbije.«

Pajtić je podsjetio da je Crna Gora već otvorila 20 poglavlja, a Srbija nijedno i ocijenio da je ekonomska situacija katastrofalna, a Vlada je deseta na svijetu po neefikasnosti.

»Apsolutno je jasno da s ovim ljudima na vlasti nitko u Srbiji nema razloga da se nada bilo čemu dobrom«, istaknuo je Pajtić.

Front.indd 3 22.7.2015. 14:09:13

SJEDNICA SAVJETA VLADE RH ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE

Susret Hrvata iz cijelog svijeta

Uz preporuke i smjernice za suradnju s Hrvatima van Hrvatske, jedna od ključnih stvari sjednica Savjeta jeste razvijanje novih kontakata, međusobno povezivanje i upoznavanje zaključio je Slaven Bačić

Različite potrebe i problemi Hrvata u svijetu, poput stjecanja hrvatskog državljanstva, obrazovanja na hrvatskom jeziku te mogućnosti ulaganja bile su neke od tema Druge sjednice Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan RH održanoj prošlog tjedna u Zagrebu na kojoj je sudjelovalo preko 60 učesnika iz cijelog svijeta. Savjet predstavlja Hrvate iz cijelog svijeta, a služi kao savjetodavno tijelo Vladi RH.

»Mi smo tu da iznesemo naše preporuke i zaključke. Položaj Hrvata je posve drugačiji u recimo Čileu i Agentini, Sjevernoj Americi ili Australiji i susjednim zemljama. Pitanja su često različita i na nama je da ta pitanja pokušamo sublimirati u neke zajedničke nazivnike i kao takve uputiti Vladi. Ono što je bilo zajedničko za sve, počevši od Hrvata u Americi pa do nas jeste nedopustivo spor proces dobivanja hrvatskog državljanstva. S druge strane, Hrvati u SAD-u su zainteresirani za ulaganja i za uvođenje direktnih letova do Zagreba, tako da su to vrlo različiti interesi«, kaže **Slaven Bačić**, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća i član Savjeta. Razvijanje novih kontakata, međusobno povezivanje i upoznavanje jeste jedna od ključnih stvari sjednica Savjeta, zaključio je Bačić. Uz njega, Hrvate u Srbiji u Savjetu predstavljaju **Petar Kuntić**, predsjednik DSHV-a i **Tomislav Žigmanov**, direktor Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata koji je i potpredsjednik ovog Savjeta za hrvatsku manjinu u 12 europskih zemalja.

Front.indd 4 22.7.2015. 14:09:15

»Bilo je riječi i da se treba ubrzati i pojednostaviti proces dobivanja hrvatskog državljanstva kao i uključivanje predstavnika hrvatske zajednice izvan Hrvatske u proces donošenja odluka koje se njih neposredno tiču, kao što su dodjela pomoći za Hrvate izvan Hrvatske, jer su do sada oni bili isključeni iz tog procesa. Također, jedna od preporuka je i o potrebi uključivanja većeg broja Hrvata u proces glasovanja kada su u pitanju izbori za Hrvatski sabor i Predsjednika«, rekao je Žigmanov. Rad Savjeta podijeljen je u četiri jedinice koje čine hrvatsko iseljeništvo (prekooceanske zemlje), iseljenici u europskim zemljama, Hrvati kao autohtone manjinske zajednice u 12 zemalja Srednje i Jugoistočne Europe kao i Hrvati u Bosni i Hercegovini.

Zaključci sa sjednice: Poseban angažman u BiH i snažna podrška hrvatskoj manjini u Europi

Savjet je usvojio 12 zaključaka koji su fokusirani na različite probleme i inicijative u kojima ističe kako je važno unaprjeđivati dobre partnerske veze Hrvatske s Hrvatima koji žive izvan zemlje, na svim razinama provoditi i unaprjeđivati programe učenja hrvatskog jezika u hrvatskim zajednicama diljem svijeta, osmišljavati nove projekte i nastaviti postojeće koji pridonose očuvanju hrvatske tradicijske kulture, poticati i predlagati zakonska rješenja koja će pripadnicima hrvatskog naroda omogućiti olakšani primitak u hrvatsko državljanstvo, omogućiti nesmetano glasovanje i zastupljenost u Saboru, provoditi afirmativnu poreznu politiku prema povratnicima i poticati poduzetničku suradnju s iseljeništvom, promicati Hrvatsku kao destinaciju za turizam. Istaknuta je i nužnost podržavanja posebnog angažmana Hrvatske u odnosu na Hrvate u BiH kao i snažna podrška hrvatskoj manjini u europskim zemljama.

HRVATSKA KAO ATRAKTIVNO ODREDIŠTE UMIROVLJENIH ISELJENIKA?

Zaključci koje je usvojio Savjet su opće a odnose se, između ostalih, na razvijanje dobrih partnerskih odnosa s Hrvatima izvan Hrvatske, unaprjeđenje programa učenja hrvatskog jezika diljem svijeta, očuvanje hrvatske tradicijske kulture, olakšani proces stjecanja hrvatskog državljanstva, razvijanje boljeg modela glasovanja u inozemstvu, jačanje komunikacije poduzetnika. Savjet će u daljnjem radu istražiti kako promovirati Hrvatsku kao atraktivno odredište za umirovljenike hrvatskog iseljeništva, uvođenje izravnih letova do prekooceanskih zemalja i osnivanje kulturnih promotivnih ureda u svjetskim metropolama.

»Osim predlaganja konkretnih mjera, uloga Savjeta i svih nas je prije svega jačati zajedništvo, kako između Republike Hrvatske i Hrvata koji žive izvan njezinih granica, tako i zajedništvo između pripadnika hrvatske manjine, hrvatskog iseljeništva te Hrvata u Bosni i Hercegovini«, istaknula je **Daria Krstičević**, predstojnica Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

KONKRETNA POMOĆ KROZ DRŽAVNI URED ZA HRVATE IZVAN RH

No, iako Savjet ima samo savjetodavnu ulogu, dobra komunikacija s Državnim uredom za Hrvate izvan Hrvatske jeste važna jer, primjerice, nema nikakvog »struktuiranja manjinskih prava od strane vlasti glede obrazovanja, a zahvaljujući Državnom uredu i preko njih Ministarstvu obrazovanja pomoglo se u tiskanju udžbenika bez kojih ne bi mogli raditi budući da Ministarstvo prosvjete Srbije to ne financira«, rekao je Bačić. Pomoć od Državnog ureda dolazi i na političkoj razini kada se radi o problemima koje predstavnici određenih tijela u hrvatskoj zajednici ne mogu sami razriješiti. »Onda je potrebna neka vrsta rada na političkom planu, naravno u domeni legitimnih ovlasti diplomatsko-konzularnih predstavnika (DKP) ili pak razine bilateralnih susreta. Tu se stvar oko udžbenika pokazala kao najbolja u smislu da su postojala kontinuirana zalaganja i predstavnika DKP-a da se to pitanje riješi iako ne na način na koji smo mi, odnosno predstavnici hrvatske zajednice očekivali, a to je da Srbija financira tiskanje udžbenika a ne da budu tiskana sredstvima Hrvatske«, rekao je Žigmanov.

Savjet je osnovan 2013., kada je održana konstitutivna sjednica. Prošle godine sjednica Savjeta je otkazana jer je odlučeno da se novac koji bi bio potrošen na održavanje sjednice uputi kao donacija za pomoć poplavljenim područjima u Posavini.

Tatjana Ljubić

Front.indd 5 22.7.2015. 14:09:18

HRTKOVCI, 23 GODINE POSLIJE RATA

Sjećanja ne blijede

Tenzija više nema, strasti su se smirile, odnosi normalizirani

Prije rata, devedesetih godina, Hrtkovci su imali oko 3.000 stanovnika. U selu je bilo više od 600 hrvatskih kućanstava, Hrvata je tada bilo 60 posto ili više od 2.000, Srba je bilo oko 25 posto, dok je ostalo stanovništvo bilo mađarske nacionalnosti i drugih nacionalnosti. Do 1. svibnja 1992. godine iz Hrtkovaca je iselilo četrdeset hrvatskih obitelji. Razlozi iseljenja bili su različiti, no prevladavali su strah i svakodnevne prijetnje. Masovno iseljavanje Hrvata počinje u svibnju 1992. godine. Do kolovoza te godine iselilo je oko 450 hrvatskih i nešto nacionalno mješovitih obitelji. U Hrtkovcima je 2002. godine bilo samo 600 katolika, 2003. godine 630, kao i 2004. godine, a 2005. u selu su živjela 632 katolika. Prema posljednjem popisu stanovništva Hrtkovci 2003. godine imaju 3.800 stanovnika. Srbi čine 60 posto stanovnika, a od protjeranih Hrtkovčana 1992. godine, zabilježena su samo dva slučaja povratka. Posjetila sam Hrtkovce ove godine na kirbaj blagdan Svetog Petra i Pavla. Na taj se dan nekada u Hrtkovcima okupljao veliki broj vjernika iz sela i iz okolnih mjesta, te iz Republike Hrvatke, kada se svečano obilježavao crkveni god. Danas, i ono malo Hrtkovčana Hrvata, njih oko 500, nastoje očuvati svoju tradiciju i običaje. Kažu, tenzija više nema, strasti su se smirile, ali sjećanja ne blijede.

TIMSKIM RADOM ČUVAJU OBIČAJE

Od 2006. godine župom Hrtkovci upravlja vlč. **Ivica Živković**. Kako navodi, već njegovim dolaskom u tu župu situacija se smirila. Život u selu se počeo normalizirati 2003. godine kada je župnik u tom mjestu bio vlč. **Željko Tovilo**. Na pitanje ima li pomaka u odnosima Hrvata i Srba vlč. Živković kaže: »Pomaka ima. Nema više nekih

vlč. Ivica Živković

sukoba, nema prijetnji, situacija se normalizirala. Ekonomska situacija danas je jednaka za sve – i za Hrvate i za Srbe i Mađare, koji danas svi skupa žive na ovim prostorima. Ljudi se sve više okreću svom poslu, svojim obiteljima i ne gledaju toliko na prošlost. Jer od nacionalnosti se ne živi, nego od rada. Pojedinih ekstrema uvijek ima, uvijek se nađe netko, ali je to zanemarivo. U selu postoje dvije crkve, naša rimokatolička posvećena svetom Petru i Pavlu koja je izgrađena 1824. godine i pravoslavna koja je izgrađena 2005. godine«, kaže vlč. Živković.

Svi skupa se trude raditi timski, posebice prilikom priprave velikih blagdana: »Trudim se raditi timski. Ustanovljene su službe u župi. Zvonar je ujedno i domar i sakristan, on radi svoj dio posla. Čistačica svoj, kućanica svoj, a župljani opet svoj dio posla. Zahvaljujući timskom radu, iako nas malo ima, puno se više postiže i odradi nego kada netko to sve radi sam. Dobro surađujemo sa župljanima, a često nam u goste dola-

Front.indd 6
22.7.2015. 14:09:19

ze, posebice na velike blagdane, i Hrtkovčani koji danas žive u Republici Hrvatskoj. Nostalgija ih vuče za mjestom u kojem su rođeni«, kaže vlč. Ivica Živković. Vlč. Živković ističe kako se puno toga uradilo na adaptaciji crkve prethodnih godina. U vrijeme kada je u selu bio župnik Tovilo, pokrivena je bakrenim krovom jer je prokišnjavala. Napravljen je oltar i ambon, kao i novi pod. Adaptirana je i župna kuća, koja danas pruža adekvatne uvjete za rad i okupljanje vjernika. Dolaskom 2006. u Hrtkovce, vlč. Živković je nastavio radove: »Crkva je bila puna vlage, pa sam dao izolirati crkvu, oličiti je izvana, kao i župni stan, toranj, kao i radove na saniranju betonskih staza i drenažne vode. Danas se možemo ponositi ljepotom naše crkve i župne kuće.«

NOVE NEDAĆE

O tome kako danas žive Hrtkovačani razgovarali smo sa stanovnicima tog sela, s Hrvatima koji su i pored prijetnji ostali živjeti u svom rodnom mjestu: »Danas nema više pritisaka kao što je bilo. Dolaze nam neke nove nedaće, a to su ekonomske. Rat je trajao 4-5 godina, što je bilo – bilo je, prošlo je. Daj Bože da i ovo prođe, mada mislim da će ovo trajati duže. Nije gore od onih događaja devedesetih, ali je teže po nas sve

SVE MANJE MLADIH

Na misnom slavlju u Hrtkovcima bilo je pravo zado-

Miroslav Jurković

voljstvo čuti i crkveni zbor uz pratnju gitare koju je svirao **Miroslav Jurković**, voditelj pjevanja. Kako ističe, ima veliku želju podučavati i mlade, ali ih je nažalost sve manje i manje: »Sve je manje mladih i vlada neko zatišje već skoro godinu dana. Pokušavam ponovno obnoviti zbor i nadam se da ću uspjeti do jeseni. Malo će tu trebati pomoći sa strane, najviše od biskupije, kako bi se to podržalo i omasovilo. Nekada je ovdje posebice na kirbaj bilo predivno. Crkva je bila puna, svi su iz susjedstva dolazili u Hrtkovce, iz Bosne, Hrvatske, inozemstva. Sve se to danas smanjilo«, kaže nam **Miroslav Jurković**, navodeći kako se iskreno nada da će oživjeti ideja o osnutku hrvatske udruge u Hrtkovcima, Nikincima i Platičevu, kako bi ova mjesta oživjela, a preostala zajednica dala svoj doprinos na očuvanju tradicije i običaja Hrvata s tih prostora. A upravo je svetkovina Svetog Petra i Pavla okupila ove godine Hrtkovčane, ali isto tako i Nikinčane i župljane ostalih mjesta na misnom slavlju, a kasnije na ručku kod gostoljubivih Hrtkovčana: »Sve do ratnih devedesetih ovdje u Hrtkovcima je bilo veliko mjesto hodočasnika, vjernika i ovaj je blagdan važio za veliki seoski god. Pokušavamo održati tu tradiciju i mi mladi, s obzirom da smo poslije 90-ih godina desetkovani po pitanju iseljenja. Ali usprkos tome pokušavamo održati tu tradiciju i dalje«, kaže **Mirko Paulić** iz Nikinaca. Toga smo dana imali priliku upoznati i zvonara, domara i sakristana **Pericu Kovačevića** i čestitati mu imendan: »Danas mi je imendan i evo dobio sam od župnika prigodan dar za savjestan rad i obavljanje svoje dužnosti. Nekada je ovaj dan svečanije obilježavan. U crkvu nismo uspjeli svi stati, ali evo i danas mi koji smo ostali ovdje ga obilježavamo. Taj nesretni rat, stanovništvo se izmijenilo i sve je to pridonijelo tome. Ali evo hvala Bogu, danas živimo u miru. Poštujemo jedni druge, posjećujemo se i sada nema problema«, kaže nam Perica Kovačević.

Napuštajući Hrtkovce danas, teško je i zamisliti da su Hrtkovčani prije više od 20 godina pretrpjeli takve strahote. Među ljudima danas vlada mir, jedino je među Hrtkovčanima, kako onima koji su ostali, tako i onima koji su odselili, velika nostalgija za onim lijepim starim vremenima, posebice kada su se u selu proslavljali veliki blagdani poput seoskog kirbaja, kada su se svi skupa radovali tome. Danas su ostala samo sjećanja na te lijepe dane.

Suzana Darabašić

Prema podacima nevladinih organizacija, početkom 90-ih godina oko 450 obitelji bilo je primorano iseliti se iz Hrtkovaca. Haški tribunal je na suđenju priložio listu od 722 imena Hrvata protjeranih iz ovog sela. U Srbiji je do sada pokrenut samo jedan kazneni postupak za slučaj Hrtkovci i to protiv sada već pokojnog bivšeg predsjednika mjesne zajednice Hrtkovci **Ostoje Sibinčića**. Taj postupak je okončan oslobađajućom presudom. Svake godine nevladine organizacije, udruženja civilnog društva i DSHV, traže od odgovornih da se procesuira i ostale odgovorne za prijetnje Hrvatima i njihovo protjerivanje iz ovog sela.

Front.indd 7 22.7.2015. 14:09:19

ATTILA MÁRTON, GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK RTV VOJVODINE, DRUGOG PROGRAMA TELEVIZIJE

Manjinska uredništva nisu prevodilačke službe

Moramo naći dobar put između toga da imamo specifičnu misiju kao dijelovi javnog servisa na jezicima nacionalnih zajednica i toga da izbjegnemo drugu krajnost, a to je nekakva samoizolacija

Razgovor vodila: Zlata Vasiljević

Radiotelevizija Vojvodine jedinstvena je po tome što program priprema i emitira na deset jezika nacionalanih zajednica koje žive u Vojvodini. Među tih deset jezika je i hrvatski, s obzirom da se televizijski program na hrvatskom jeziku emitira od 2010. godine, a radijski od 2012. godine. Nedavno su imenovani čelni ljudi RTV Vojvodine, pa i glavni i odgovorni urednik drugog programa Televizije Vojvodine koja emitira program na manjinskim jezicima. To je **Attila Márton**, koji je do sada obnašao dužnost pomoćnika glavnog i odgovornig urednika RTV-a.

HR: Odnedavno ste na mjestu glavnog i odgovornog urednika Drugog programa Televizije Vojvodine. Koji su vam programi vojvođanskog javnog servisa povjereni?

U odnosu na moje dosadašnje zadaće na televiziji nema neke velike razlike, jer sam i do sada na neki način bio zadužen za Drugi program. Taj program jest program na jezicima nacionalnih zajednica, ali kako s postojećim ljudstvom ne možemo proizvesti 24 sata programa na jezicima nacionalnih zajednica, onda taj program nije u potpunosti manjinski. Kao i u protekle dvije i pol godine, tako ću se i ubuduće truditi kadrovski i kvalitetom ojačati manjinska uredništva i da na Drugom programu bude što više manjinskog programa. Uz potporu menadžmenta RTV Vojvodine u protekle dvije i pol godine uspjeli smo kadrovski ojačati Drugi program, što naravno nije dovoljno. Također smo uspjeli da emisije koje pripremaju manjinska uredništva budu vidljivije i kvalitetnije.

Kada govorimo o uredništvu na hrvatskom jeziku, ono je kadrovski pojačano. Emisija *Izravno* dobila je svoj okvir i mislim da je to dobra koncepcija. Da bismo unaprijedili emisiju *Svjetionik* potrebno je još ljudi. Od dolaska odgovorne urednice **Jelene Tumbas** vidan je i napredak u Dnevniku koji se emitira na hrvatskom jeziku, koji je sada sređeniji i više odgovara potrebama građana Vojvodine. Napretka ima, ali to ne znači da je posao završen. Dapače, trudit ću se da i kadrovski i kvalitetom poboljšamo program.

HR: Koliko sati programa dnevno pripremaju manjinska uredništva i na kojim jezicima?

U prosjeku na našem Drugom programu polovicu čini program na jezicima nacionalnih zajednica. Zadaća nam je tu satnicu povećati. Povećanje obujma programa jest moguće, ali ne sa sadašnjim brojem ljudi. Ukoliko ne uspijemo značajno povećati satnicu manjinskih programa, radit ćemo na tomu da to budu vidljivije emisije. Neki pomaci su već napravljeni. Uspjeli smo nedjeljom, od jutra do večeri emitirati samo manjinske programe. Moj je cilj da od jeseni svaki dan bude takav, da više manjinskih programa, pa makar i repriza, bude u vidiljivom dijelu programa.

RTV Vojvodine emitira program na deset jezika. To su mađarski, hrvatski, slovački, rusinski, ukrajinski, romski, bunjevački, rumunjski, makedonski i naravno srpski jezik. Za uvođenje novih jezika potrebna je dozvola regulacijskog tijela za elektroničke medije i Upravnog odbora RTV Vojvodine. Mislim da se, za sada, prvenstveno trebamo baviti postojećim programima.

Front.indd 8 22.7.2015. 14:09:20

HR: Koliko ste zadovoljni programima koje pripremaju manjinska uredništva i što najviše opterećuje rad tih uredništva?

Najveća prepreka je malobrojnost tih uredništva. U nekim uredništvima dodatni je problem starosna struktura. Ljudi će uskoro u mirovinu i samim tim nisu motivirani kao mladi, niti spremni na promjene i tehničke i programske inovacije. Rješenje bi bilo upošljavanje novih ljudi.

HR: Jesu li manjinska uredništva pod utjecajem vodećih manjinskih političkih stranaka, je li u njima previše folklora i drugih sadržaja vezanih uz tradicijsku kulturu?

Radiotelevizija Vojvodine zakonom je definirana kao javni servis, što znači da ne smije biti podložna nikavom gospodarstvenom ili političkom utjecaju. Javni servis mora biti neovisan i mora imati neovisnu uređivačku politiku. Tu smo radi javnosti i ljudi nam moraju vjerovati. Po zakonu smo obvezni promicati pluralizam. Mislim da je srbijanski Zakon o javnom servisu dobar i naša je zadaća odgovoriti tome zakonu.

Koliko će u programima biti folklornih sadržaja ovisi o samim ljudima koji rade u manjinskim uredništvima, ali i o tome koliko u samim zajednicama ima života van folklornih manifestacija. Ne možemo izvještavati o onome čega nema, ne možemo izmišljati događaje. Protiv sam toga da nacionalne zajednice svodimo na folklorne ekskluzivitete. To je prije svega šteta za pripadnike nacionalnih zajednica. Nismo mi neka egzotika koja živi po getima. Mi to nismo, mi smo građani ove zemlje koji imaju iste probleme kao i ostali (i još neke druge) i o tim problemima treba govoriti. U programu na hrvatskom jeziku nema šutnje o događajima iz bliže povijesti, ne blokiramo nikoga da se pojavi u našem programu, štoviše, pozivamo ljude različitih stavova. Sigurno nismo idealni, ali ne treba zaboraviti da program na hrvatskom jeziku priprema šest novinara, uključujući i dopisnike iz Subotice i Sombora.

Mađarsko uredništvo ima 26 uposlenika i priprema dvadesetak različitih emisija i kako se onda može reći da je to uredništvo folklorno orijentirano? Ili recimo uredništvo na rusinskom, koje je, kao i uredništvo na mađarskom jeziku, sudjelovalo u pripremi serijala o korupciji u agraru.

HR: Uredništvo na hrvatskom jeziku postoji od 2010. godine. Šest se puta tjedno emitira Dnevnik od po 10 minuta, te jednom tjedno dvije emisije od po pola sata – *Izravno*i *Svjetionik*. Planira li se proširenje programa na hrvatskom jeziku?

Jesam za to da programa na hrvatskom jeziku bude više, ali s postojećim ljudstvom to je nemoguće. To je moje mišljenje koje se poklapa i s mišljenjem uposlenika u hrvatskom uredništvu. Vjerojatno vaši čitatelji znaju, ali nije zgorega i ponoviti, da ne postoji posebno radijsko uredništvo na hrvatskom jeziku i odgovorna urednica na televiziji priprema i radijski program na hrvatskom.

HR: Često se govori o samoizolaciji nacionalnih manjina, ali to je u svakom slučaju dvosmjerni odnos i pitanje je koliko je većina zainteresirana za manjinu. Kada govorimo o javnom servisu, koliko se često prilozi iz manjinskih uredništva mogu vidjeti u programu na srpskom jeziku, jer vjerojatno postoje neki događaji ili teme koje su interesantni i za druge gledatelje?

Razmjena programa postoji u oba smjera. Najpoznatija takva naša emisija je *Paleta*. Njen slogan, koji sam osobno definirao, jest – *Da se bolje upoznamo da bismo se bolje razumjeli*. *Paletu* emitiramo svakog radnog dana i u njoj su predstavljeni najbolji sadržaji iz manjinskih programa. Uredništvo na hrvatskom jeziku ima termin od 10 minuta, a brojnija uredništva imaju veću minutažu. Emisija se premijerno emitira na Prvom programu i titlovana je na srpski jezik. Nije to jedina takva emisija, jer postoje i dokumentarci na nekoliko jezika koji se titluju na srpski. Postoji razmjena informacija između uredništva, naročito Informativnog programa. Razmjena unutar televizije postoji i to je dobro, jer na kraju krajeva RTV Vojvodine mora imati jedinstvenu uređivačku politiku. Treba istaknuti da naše manjinska uredništva nisu prevoditeljske službe i svako od uredništva samo pravi svoj program prilagođen svojim gledateljima. Vijesti na Drugom programu nisu kopija vijesti s Prvog programa. Ali mi na Drugom programu ne smijemo izostavljati stvari bitne za cijelo društvo, jer i Hrvate u Tavankutu i Subotici također interesira hoće li poskupjeti mlijeko i kakva je međunarodna pozicija države u kojoj žive. Moramo naći dobar put između toga da imamo specifičnu misiju kao dijelovi javnog servisa na jezicima nacionalnih zajednica i toga da izbjegnemo drugu krajnost, a to je nekakva samoizolacija. Kao javni servis imamo zadaću informirati, educirati, zabavljati, ali imamo, kao manjinska uredništva, ulogu raditi na očuvanju nacionalnog identiteta.

HR: Konačno se treba okončati privatizacija medija u Srbiji. S obzirom na to da dio elektroničkih medija koje čeka privatizacija emitira i programe na jezicima nacionalnih zajednica, koliko će predstojeća privatizacija ugroziti pravo nacionalnih zajednica na informiranje na svom jeziku? Koliko je u toj situaciji još značajnija RTV Vojvodine sa svojim programom na manjinskim jezicima?

Osobno, kao privatna osoba, žalim za svakim medijem koji će se ugasiti. Ako to bude tako, a ja se ipak nadam da neće, onda će RTV Vojvodine kao javni servis Vojvodine imati još značajniju ulogu, jer će za neke manjinske jezike to ostati jedini medij. U tom smislu RTV je poduzela neke mjere, pa je u tehničkom smislu učvrstila dopisništvo u Subotici, a prije godinu dana s radom je počelo dopisništvo u Somboru koje ima dopisnike koji priloge pripremaju za mađarski i hrvatski jezik i za program koji se priprema za bunjevačku nacionalnu zajednicu.

Attila Márton se novinarstvom bavi od 1994. godine. U Radioteleviziji Vojvodine proveo je 14 godina na poslovima urednika i voditelja Dnevnika i političkih emisija na mađarskom jeziku. Bio je urednik i novinar dnevnog lista *Magyar szó*, urednik i komentator internetskih novina *Vajdaság Ma/ Vojvodina danas*, urednik dnevnika na srpskom jeziku na Radiju 021, kao i kolumnist *Blica*, *Kikindskih* i *Bečejskog mozaika*, suradnik internetskih novina i magazina iz Mađarske i Rumunjske, glavni urednik nekadašnjeg privatnog tjednika *Heti Újság*, predavač, mentor i suradnik u Novosadskoj novinarskoj školi.

Front.indd 9 22.7.2015. 14:09:21

ZAJEDNO NA ISTOM CILJU – OSNAŽITI POJEDINCA I ZAJEDNICU

Briga o našoj djeci

Udruge Naša djeca i Stopa od 2007. godine organiziraju Ljetnu školu jezika, kulture i duhovnosti

Nedavni povratak nešto više od stotinu djece i roditelja iz Subotice i okolice s Ljetne škole jezika, kulture i duhovnosti, koju je na otoku Cresu organizirala Hrvatska katolička udruga za zaštitu prava djece i mladeži *Stopa* u suradnji s Udrugom *Naša djeca,* bio je povod za razgovor s vodstvom ovih udruga kako bismo upoznali njihove ciljeve, aktivnosti i dosadašnja postignuća.

MIhajlo Skenderović i Jasna Vojnić

UTEMELJENJE UDRUGE

Tijekom dugog niza godina postojanja ovih udruga veliki broj djece ali i roditelja bio je uključen u vaše programe, o tome je više puta i pisano u medijima, no vrijedno je ponoviti zbog čega je, kada i kako utemeljena udruga *Naša djeca*.

»Političkim utjecajem Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i prvenstveno zalaganjem tadašnjeg predsjednika **Bele Tonkovića** stvoreni su uvjeti da se ideja koja je bila predviđena planom i programom rada stranke sprovede u djelo, odnosno da se omogući formiranje odjela na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji. Usporedo s tim 2002. godine započela je s radom i Udruga *Naša djeca,* koju je sačinjavala skupina roditelja među kojima su bili i **Nevenka Tumbas**, **Ana Čavrgov** i **Slaven Bačić**. Njihova je želja bila upoznati roditelje koji su imali djecu u dobi za polazak u osnovnu školu, o mogućnostima upisa u hrvatske odjele i koje su njihove prednosti«, rekao nam je **Mihajlo Skenderović**, jedan od članova najužeg vodstva udruge. »S obzirom da je Ana Čavrgov već tada radila kao učiteljica, aktivno se priključila ovoj aktivnosti te je s **Nevenkom Tumbas** i drugim aktivistima udruge bila glavna promoterka u informiranju roditelja koji često nisu imali pravu informaciju. Najprije su to bili obilasci roditelja od kuće do kuće, a kako se broj upisane djece povećavao i aktivnosti su se proširivale.«

U početku udruga nije bila registrirana, a danas imamo čak dvije sestrinske udruge koje skupa rade na ostvarenju postavljenih ciljeva.

»Upravo tako. Prva registracija Udruge *Naša djeca* bila je 2007. godine, a preregistracija je obavljena 2011. godine. Utemeljena je s ciljem odgoja djece i mladeži s područja Vojvodine, očuvanja nacionalnog identiteta, ostvarivanja suživota s drugim nacionalnim zajednicama, te promicanja temeljnih uljudbenih i civilizacijskih vrijednosti među mladima. Svakako zadatak udruge je i produbljivanje duhovnog i intelektualnog života od najranije dobi, te promicanje hrvatske baštine i kulture jezika i tradicije kao i poticanje ekološke svijesti, organiziranje raznih oblika druženja, zabave i odmora mladih. Paralelno je utemeljena i Udruga *Stopa,* koja je registrirana u Republici Hrvatskoj kako bi se premostili problemi oko nemogućnosti dobivanja donacija iz Hrvatske te trošenja tih sredstava u Hrvatskoj.«

LJETNA ŠKOLA JEZIKA, KULTURE I DUHOVNOSTI

Postoji veoma interesantna priča kako se počelo s organiziranjem Ljetne škole jezika, kulture i duhovnosti.

»Nakon prvog roditeljskog sastanka shvatio sam kako ja kao stariji roditelj ne poznajem gotovo nikog od ostalih roditelja, te sam predložio učiteljici Ani Čavrgov da organiziramo jedno druženje kako bismo se bolje upoznali. Druženje je održano na salašu **Grge Tikvickog** i bilo je uspješno. Vjerojatno je to potaknulo učiteljicu da glasno razmišlja o ideji zajedničkog odlaska na more svih 27 kompletnih obitelji iz odjela, te je ona pronijela vijest kako ću ja organizirati i ovo putovanje. Roditelji koje sam sretao tih dana, a bio je već skoro kraj školske godine, izražavali su zadovoljstvo što ćemo ići skupa na more. Ja sam odmah odbacio ovu ideju i uvjerio učiteljicu kako ja to ne mogu napraviti. Međutim, boraveći jednom prilikom u Zagrebu susreo sam svog dragog prijatelja fra **Zlatka Špehara** koji je ne znajući za ovu ideju uporno pokušavao doznati od mene što me muči i kako mi može pomoći. S obzirom da nisam ni uzeo u razmatranje mogućnost organiziranja zajedničkog ljetovanja smatrao sam kako nemam nikakvih problema. No, on je bio uporan i tada sam mu ipak ispričao kako je učiteljica moje

Kao plodovi rada Udruge *Naša djeca* nastala je i nekolicina filmova koji se mogu pogledati na internetu. Na njima su prikazane aktivnosti udruge i pojedina putovanja, ali i hrvatska zajednica u Vojvodini s naglaskom na nacionalnu i vjersku pripadnost. To su filmovi: *Naša djeca - Božja djeca*, *Cres 2014.*, *Prvić 2014.*, *Posjet Kutjevu i Papuku*, *Dica pradidova stabla*, *Drvenci*, *Moje ditinjstvo-nov šešir*, *Uvijek budi svoj*, *Budi svoj*, *Živjeti ljubav, vjeru nadu*, *Aktiv* i *Isus u našem mjestu*.

Front.indd 10 22.7.2015. 14:09:23

Svakodnevne mise obogaćene glazbom pod budnim okom Ane Čavrgov

kćeri odlučila kako bih mogao biti organizator zajedničkog odlaska na more svih obitelji iz našeg odjela. Pater je tada obavio jedan telefonski poziv i zakazao nam termin u Velom Lošinju kod s. **Tomasine**. Međutim, tada je iskrsnuo novi problem kada je učiteljica Ana spomenula kako su to obitelji kojima bi trebalo i financijski pomoći odlazak na more, pa sam znajući da ne mogu to sam napraviti, htio otkazati termin. No, kada sam pozvao patera Zlatka i rekao o čemu se radi, on je pronašao rješenje te osigurao potrebne namirnice i sredstva za naš dvanaestodnevni boravak. Tako je 2007. godine na Velom Lošinju realizirana prva Ljetna škola jezika, kulture i duhovnosti. Od tada do danas Udruga *Stopa* u suradnji s Udrugom *Naša djeca* svake godine organizira Ljetnu školu u jednom ili dva termina. Do sada smo bili na Velom Lošinju, Krku, Zaostrogu, Prviću i Cresu.«

Ljetna škola je tijekom godina organizirana za učenike koji pohađaju osnovnu ili srednju školu na hrvatskom jeziku, a od prošle godine je proširena i na vrtićki uzrast. Kako je došlo do ove suradnje pitali smo **Jasnu Vojnić**, sada također članicu najužeg vodstva Udruge *Naša djeca*.

Kao roditelj male djece koja tada još nisu išla u školu, željela sam se priključiti ovom projektu i biti dio ove priče. Moj suprug **Marjan** i ja smo odmah vidjeli kako možemo pridonijeti i sretna sam što sudjelujem u ovim aktivnostima. Zajedništvo je veoma važno, na taj se način naša djeca ali i roditelji mogu osobno osnažiti, uvidjeti da nisu sami. Tako će naša zajednica postati snažna i privlačna i za druge koji trenutačno nisu hrabri biti dio nje.

Roditelji rado prepuštaju svoju djecu udruzi jer je program Ljetne škole veoma bogat i kvalitetan. Što on podrazumijeva?

Ljetna škola vježba duh i tijelo kroz jačanje zajedništva. Dan počinje tjelovježbom, a nastavlja se duhovnim mislima koje provodi svećenik. Svaki put s nama putuje svećenik koji svakodnevno za nas služi svetu misu i daje nam se na raspolaganje. Također organiziramo i manualne radionice za djecu, radionice pjevanja i sviranja, hrvatskog jezika i slično. Uvijek se trudimo tamo gdje boravimo predstaviti sebe i našu zajednicu, tko smo i što znamo. Tijekom boravka na moru lakše se iskristaliziraju i uoče kvalitete svakog djeteta, jer svatko je poseban u nečemu, ali je pitanje je li imao mogućnost to i pokazati. Želimo da djeca budu svjesna svojih vrijednosti kako bi kasnije svatko mogao dati svoj doprinos za jačanje zajednice. Po povratku u Suboticu jasno se vidi koliko smo osnažili naše veze i sebe osobno, a samim tim se stvara i jedno pozitivno okruženje, kakvo bi i trebalo biti jer svi imamo iste ciljeve i jednu zajednicu.

Zbog ograničenosti prostora ovdje ćemo zastati, ali to ne znači da smo ispričali cijelu priču. Samo smo je dotaknuli. Ukoliko želite čuti i ostatak najbolje vam je porazgovarati s roditeljima i djecom koja su već sudjelovala u nekim aktivnostima Udruge *Naša djeca*.

Novi termin Ljetne škole jezika, kulture i duhovnosti je već u kolovozu, kada će od 8. do 17. kolovoza djeca boraviti na Prviću, u župnom uredu svete Marije od milosti. Izvješće ćete moći vidjeti u našem tjedniku.

B. I.

Naša djeca pjevala su i svirala na trgu grada Cresa

Gledate li televizijske programe?

MARKO ŠOKAC, tekstilni tehničar, Sonta

Nikakva TV mreža

Televizijske programe rijetko gledam. Pored svakodnevnih obveza na poslu, prebukiran sam aktivnostima u kući i oko kuće, pa mi baš i ne ostaje puno vremena za bilo što drugo. Ukoliko i poželim nešto pogledati, nemam baš nekakvog izbora. U udarnim terminima na RTS-u možemo birati između domaćih serija, tko zna već koliko puta repriziranih, a snimljenih osamdesetih i devedesetih godina prošlog stoljeća i raznoraznih, okruglih stolova, uvjetno rečeno umnih razgovora, koje bih mirno nazvao prizemnim, nekulturnim prepirkama u službi dnevne politike. Na ostalim postajama nude nam se razni rialiti programi, beskrajne, najčešće turske i indijske serije, ili hit parade i slične pink emisije s playback pjevanjem. U najboljem slučaju, možemo naletjeti na gdjekoji solidan film, ali već u kasnijim večernjim satima, pa se završava debelo iza polnoći. Većina filmova koji se prikazuju u udarnim terminima, niskoproračunski su i prepuni nasilja, pucnjave, krvi i prostačenja. Niti na RTV nije puno bolja situacija. Razočaran sam i programom namijenjenim nacionalnim manjinama. Minutaža je premala, sadržaji nezadovoljavajući. Mislim da bi se i ono malo vremena koliko imamo na raspolaganju, moglo i trebalo puno bolje osmisliti. Neshvatljivo mi je to što je svakodnevno u Dnevniku na hrvatskom četiri petine, pa i više vremena posvećeno općim vijestima iz Srbije, a tek onaj preostali dio zbivanjima u našoj zajednici, poglavito folklornim. Zbog svega ovoga imam osjećaj da se naši vitalni problemi ne mogu plasirati u javnost niti putem programa namijenjenog našoj nacionalnoj zajednici.

I. A.

DARKO PRĆIĆ, učenik, Tavankut

Internet zamijenio televiziju

Televiziju ne gledam često, ali kad gledam to su uglavnom hrvatski kanali, HRT 1 i 2 i RTL. Pratim serije i neke show programe, manje vijesti. To više moji roditelji gledaju. Gledam uglavnom filmove, pratio sam i seriju *Krv nije voda*. To je serija o obiteljskim dešavanjima, nesuglasicama sa djecom, među parovima... Nešto što se može i u stvarnom životu desiti. Sada nekad pogledam seriju *Zabranjena ljubav* koju repriziraju i *Budva na pjenu od mora*.

Moji prijatelji uglavnom ne gledaju televiziju, važnije je da si na Facebooku i na chatu. Mislim da je internet zamijenio televiziju jer je lakše otići na Facebook i pročitati novosti koje tamo stižu gotovo svake minute. Sve što nas interesira lakše je naći na internetu i na Facebooku. No, u slučaju da smo i prijatelji i ja nešto gledali na televiziji često pričamo o tome i komentiramo. Od domaćih kanala gledam Pink, evo sad se završio muzički serijal *Pinkove zvjezdice* koji je išao svakog petka i to je bila uživancija za gledati. Pogledam nekad i RTV Vojvodina, emisije na hrvatskom jeziku. Moja obitelj uglavnom gleda televiziju kada ima slobodnog vremena, kada ne rade. Gledaju se razni show programi, koji nisu naporni i dosadni i najčešće je to navečer. Ako sam kući, gledam i ja s njima. Ne vidim neku veliku razliku između srpskih i hrvatskih kanala, iako sam ipak zapazio da je hrvatska televizija jako dobra u prezentaciji sadržaja, često to urade puno zanimljivije nego srpska televizija. Iako su i srpski kanali zanimljivi, ipak ću prije pogledati nešto na HRT-u. Mada, opet, ja, a i cijela moja generacija sve prati na Fejsu.

T. Lj.

BRANISLAV JOVANOVIĆ, voditelj TO HKPD *Tomislav*, Golubinci

Povremeno

Televizor ne gledam uvijek, zbog obaveza koje imam i to mi ne predstavlja neku razonodu. Kada radim na kompjutoru, televizor mi je uglavnom uključen i tu je blizu, ali ga ne gledam uvijek. Uključim ga iz navike. Ponekad pogledam vijesti i što se događa u zemlji, ali ne obavezno svaki dan. Sada u posljednje vrijeme zbog ovih visokih temepratura, interesira me najviše vremenska prognoza, pa uglavnom to poslušam. S obzirom da sam glazbenik, volio bih kada bi na televizijskom programu bilo više glazbenih emisija edukativnog karaktera. Mislim da bih u tom slučaju, televizijski program češće pratio i gledao. Imam običaj ponekad pogledati prenose koncerata tamburaških orkestara. Uglavnom su ti prenosi na programima hrvatske televizije. Na njihovim programima su emisije o tamburaškoj skladbi češće, nego na drugim televizijskim kanalima. S obzirom da volim tamburu i da se sa tamburom često družim skupa s mojom djecom u orkestru, emisije takvog tipa volim pogledati. Također, kada me djeca obavijeste – članovi mog tamburaškog orkestra, da su na nekom programu ili da se spominju neki njihovi uspjesi, onda potražim taj kanal. To su uglavnom emisije na Novosadskoj televiziji. Dakle, nisam ovisnik o televizijskom programu, niti smatram da je to nešto dobro i mislim da ima toliko ljepših i korisnijih stvari od televizora, koje bi čovjeku trebale okupirati život. Ne kažem to samo zato što sam glazbenik, nego prosto zato što smatram da svaki čovjek treba sebi oplemeniti život nečim ljepšim i korisnijim od nekih televizijskih rialitija koji se prikazuju na pojedinim kanalima.

S. D.

Front.indd 12 22.7.2015. 14:09:26

RAZGOVOR POVODOM PROGRAMA STAŽIRANJA U EUROPSKOM PARLAMENTU

IVAN UŠUMOVIĆ, ČLAN IO HNV-a ZA INFORMIRANJE

Andrej Plenković, Tanja Grabić i Ivan Ušumović

Širok spektar stečenih informacija

Tijekom srpnja u uredu zastupnika u Europskom parlamentu **Andreja Plenkovića** boravi **Ivan Ušumović**, što je bio povod za razgovor o programu stažiranja u Europskom parlamentu.

Kako funkcionira Europski parlament?

Europski parlament je jedini multinacionalni parlament u svijetu i jedina institucija Europske unije čije članove izravno biraju njezini građani. To je tijelo koje zastupa otprilike 500 milijuna građana iz 28 država članica. Izbori se organiziraju svakih pet godina na kojima svi građani EU-a stariji od 18 godina (16 u Austriji) imaju pravo glasa. Ujedno, izbori iz lipnja 2009. obilježili su 30. godišnjicu prvih neposrednih općih izbora. Tijekom godina i različitim promjenama unutar europskih ugovora, Europski parlament je stekao znatne zakonodavne i proračunske ovlasti. Upravo mu te ovlasti omogućuju da zajedno s predstavnicima vlada država članica u Vijeću, usmjeruje europski projekt. Parlament čini 751 zastupnik. Trenutni predsjednik Parlamenta je **Martin Schulz** koji će biti na čelu EP-a do siječnja 2017. On je ujedno i prvi predsjednik u povijesti EP-a koji je ponovno izabran na sljedeće dvije i pol godine. Iako Europski parlament djeluje u tri grada: Strasbourgu, Bruxellesu i Luxembourgu, službeno sjedište se nalazi u Strasbourgu, na samoj granici između Francuske i Njemačke, u gradu koji je simbol pomirenja Europe nakon dva svjetska rata. Glavna zasjedanja, poznata kao plenarne sjednice, održavaju se u Strasbourgu jednom mjesečno, dok se dodatne plenarne sjednice održavaju u Bruxellesu, gdje se održavaju i sastanci odbora.

Kako je došlo do vašeg sudjelovanja u programu stažiranja u Europskom parlamentu?

Do realizacije ovog projekta je došlo prije svega dobrom suradnjom predstojnice Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske **Darije Krstičević** i zastupnika u Europskom parlamentu Andreja Plenkovića, koji je htio kroz program stažiranja u Parlamentu, koji prolaze brojni mladi hrvatski državljani, omogućiti uvid u rad i funkcioniranje Europskog parlamenta i za mlade predstavnike Hrvata iz Srbije. Dobra komunikacija je ostvarena potom i između predstojnice i predsjednika Hrvatskog nacionalnog vijeća **Slavena Bačića**, koji me je predložio kao stažista. Rezultat svega je naravno moje jednomjesečno stažiranje tijekom srpnja u uredu zastupnika Plenkovića u Bruxellesu i Strasbourgu. Ovo jedinstveno iskustvo rada u Europskom parlamentu mi je omogućilo konkretniji uvid u rad i funkcioniranje institucija Europske unije, kao i što su poslovi i obveze koje naši zastupnici obavljaju, a pogotovo snažan angažman i ustrajnost zastupnika Andreja Plenkovića u zastupanju hrvatskih interesa. Vjerujem da ću stečeno znanje moći primijeniti i u svom okruženju.

Što podrazumijeva program stažiranja u Europskom parlamentu?

Radni dan započinje s radnim sastankom i pregledom dnevnih obveza. Radna dinamika je takva da se dolazi na posao oko 8 sati, a odlazi u kasnim večernjim satima. Što u takvom okruženju i s takvim mentorom nije bio problem izdržati. U dogovoru sa zastupnikom i asistenticom, podijele se zadaci na način da svatko ima obvezu pripremiti onaj dio koji odgovara njegovu području interesa i eventualnog predznanja. Stažiranje obuhvaća svakodnevno praćenje rada zastupnika Plenkovića, istraživanja, prikupljanja dokumentacije, angažman na projektima, praćenje parlamentarnih odbora, radnih skupina, kao i sastanka političke grupe. Zastupnik Plenković, koji je inače član najveće i najsnažnije političke grupacije u EP-u, Europske pučke stranke, izuzetno je aktivan, što se vidi iz niza funkcija koje trenutno obnaša i aktivnosti koje provodi u Parlamentu. Zastupnik Plenković je punopravni član Odbora za vanjske poslove i jedan od četiriju potpredsjednika Odbora – time je postao prvi hrvatski zastupnik koji je izabran na dužnost u nekom parlamentarnom odboru. Predsjednik je Izaslanstva u Parlamentarnom odboru za pridruživanje između EU-a i Ukrajine, član Izaslanstva u Parlamentarnoj skupštini EURONEST-a, zamjenski je član u Odboru za proračun, ribarstvo, ustavna pitanja te u Izaslanstvu za odnose s državama Magreba i u Parlamentarnoj skupštini Unije za Mediteran. Kada sve ovo uzmete u obzir, neosporno je kako mi je spektar stečenih informacija za vrijeme programa stažiranja u Bruxellesu veoma širok. Imao sam čast biti na plenarnoj sjednici u Strasbourgu, što mogu zahvaliti gospodinu Plenkoviću, gdje je prisustvovao i grčki premijer **Alexis Tsipras** nakon povijesnog referenduma koji je održan u Grčkoj. Plenarne sjednice u Strasbourgu su različite od onih u Bruxellesu, te je bilo od izuzetne važnosti sudjelovati u takvom događaju.

Zvonko Sarić

Front.indd 13 22.7.2015. 14:09:27

IZBORI ZA MJESNE ZAJEDNICE 2015. U SUBOTICI: ODMJERAVANJE SNAGA PRED LOKALNE I POKRAJINSKE IZBORE

Pobjeda Srpske napredne stranke

DSHV: Izbori su također pokazali da samo političke stranke s ozbiljnom infrastrukturom mogu odgovoriti zahtjevima izbornih radnji

Na izborima održanim u nedjelju 19. srpnja najveći broj glasova dobila je Srpska napredna stranka (SNS). SNS je dobio 45 posto glasova te je ova stranka, kako su izvijestili o još uvijek neslužbenim rezultatima, osvojila prvo mjesto u 27 od 37 mjesnih zajednica. »Srpska napredna stranka je od večeras dominantna politička stranka u Subotici«, rekao je **Bogdan Laban**, predsjednik Gradskog odbora SNS-a o postignutim rezultatima.

Drugi po broju glasova je Savez vojvođanskih Mađara koji je osvojio 38 posto glasova. Demokratski savez Hrvata Vojvodine (DSHV) dobio je oko 5 posto glasova, a svoje liste ova je stranka imala u 13 mjesnih zajednica. »Izbori za mjesne zajednice Grada Subotice su pokazali suverenu nadmoć dvije vodeće političke opcije u Gradu Subotica SNS i SVM, te podjednaku moć LSV, DSHV-a i SPS. Nakon prebrojavanja glasova može se konstatirati da je Hrvatska lista – DSHV pobijedila u mjesnim zajednicama Mala Bosna i Verušić«, priopćeno je iz DSHV-a. Više su očekivali, kažu u ovoj stranci, u mjesnim zajednicama Mali Bajmak, Novo Selo i Aleksandrovo te dodali kako su »izbori također pokazali da samo političke stranke sa ozbiljnom infrastrukturom mogu odgovoriti zahtjevima izbornih radnji«.

BOJKOT DS-A I LDP-A

Demokratska stranka (DS), Liberalno demokratska partija (LDP) i Nova stranka (NS) u Subotici pozvale su svoje glasače i simpatizere da ne izađu na izbore za mjesne zajednice. »Izbori za mjesne zajednice su raspisani kako bi vladajuće stranke, Savez vojvođanskih Mađara i Srpska napredna stranka, odmjerili snage pred lokalne i pokrajinske izbore«, rekao je za medije **Robert Šebek**, predsjednik Gradskog odbora LDP.-a Oni, stoga, nisu sudjelovali na ovim izborima.

Pravo glasa imalo je 131.012 birača, a izašlo je 23 posto građana, odnosno njih 30.667.

ČEMU SLUŽE MJESNE ZAJEDNICE?

Definirane Zakonom o lokalnoj samoupravi, mjesne zajednice imaju nadležnosti u komunalnim poslovima (npr. asfaltiranje ulica, vodovod...), zaštiti i unaprjeđenju životnog okoliša (npr. uređenje javnih površina, uklanjanje ambrozije, otpad...), socijalnoj zaštiti (pomoć ugroženim kategorijama stanovništva kroz npr. dijeljenje paketa hrane i odjeće), kulturi i sportu (organiziranje natjecanja ili sportskih manifestacija), zdravstvu i obrazovanju (npr. ciljani pregledi u ambulanti kao što je šećer u krvi) i druge poslove (ustupanje prostorija MZ, sitne usluge građanima kao što je fotokopiranje, humanitarne akcije...). Mjesne zajednice godišnje podnose izvještaje o radu a svi su dostupni na stranicama Grada Subotica, na sajtu www.subotica.rs

Tatjana Ljubić

MANJE BIRAČA

Na izborima za članove skupština mjesnih zajednica na teritoriju Grada Subotice, koji su održani u nedjelju 19. srpnja, od ukupno 131.012 birača glasovalo je 30.667 birača, što je 23,41 posto od ukupnog biračkog tijela. U odnosu na izbore za članove skupština mjesnih zajednica koji su održani 5. lipnja 2011. godine, kada je glasovalo 25,6 posto, na ovima je glasovalo 2,21 posto birača manje.

Z. I.

Front.indd 14 22.7.2015. 14:09:28

IZBORNI REZULTATI HRVATSKE MANJINSKE STRANKE

Hrvatska lista - DSHV na četvrtom mjestu

Predaja izbornog materijala

Pobjeda u Verušiću i Maloj Bosni * Na drugom mjestu u Tavankutu, Starom Žedniku, Gatu, Keru i Đurđinu

Izbori za skupštine mjesnih zajednica u Subotici mogu biti pokazatelj, pred gradske i pokrajinske izbore, što misli biračko tijelo, koje nije bilo zanemarivo, jer je glasovalo 30.667 ljudi. Međutim, činjenica da više od dvije trećine građana nisu našle svog kandidata na listama trebala bi zabrinuti izborne pobjednike i biti i opomena političarima da potpora birača i nije toliko velika u odnosu na ukupan broj birača.

Uspjeh Srpske napredne stranke sa svojim koalicijskim partnerima na ovim izborima je očekivan, ali iznenadila je razlika od blizu 5.000 glasova koliko su dobili više od Saveza vojvođanskih Mađara, koji je u Subotici tradicionalno dobivao veći broj glasova.

SNAGA SRPSKE NAPREDNE STRANKE

Predsjednik Gradskog odbora SNS-a **Bogdan Laban** na konferenciji za tisak je ocijenio kako rezultat održanih izbora za skupštine mjesnih zajednica potvrđuje da je Srpska napredna stranka dominantna u Subotici: »Ovo je uvjerljiva pobjeda SNS-a, na mirnim i dostojanstvenim izborima, jer je dominantan rezultat ostvaren na 27 od ukupno 37 mjesnih zajednica, što je za 14 posto glasova više od drugoplasiranog SVM-a. Ovim smo rezultatima razuvjerili smo sve one koji su izražavali sumnje u snagu Srpske napredne stranke. Ovo su bili izbori koji nam mnogo znače, jer su nam vrlo važni ljudi koji vode mjesne zajednice, a njihov je zadatak ukazati na probleme na koje će SNS reagirati. Mi nastavljamo raditi, razgovarati s građanima.«

MANJE GLASAČA I ZASTUPNIKA

Rezultati održanih izbora za savjete mjesnih zajednica su pokazali da je Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, prema rezultatima izbora, četvrta politička snaga na političkoj sceni u Subotici, a i da ima svoje (stabilno) biračko tijelo iako je u odnosu na prošle izbore ovoga puta osvojio manji broj glasova i mandat manje. Naime, na izborima za članove skupština mjesnih zajednica u Subotici održanih 5. lipnja 2011. godine DSHV je osvojio 1.957 glasova i 36 mandata, a na ovima 1.495 glasova i 35 mandata. Razlika u odnosu na prošle izbore je i u tome što je DSHV na izborima 2011. sudjelovao na izborima za 18 skupština mjesnih zajednica, a na ovima za 13. Usporedbe radi, na prošlim izborima za članove skupština mjesnih zajednica izborne liste DSHV-a prošle

DVOSTRUKO BOLJI REZULTAT SVM-A

Predsjednik Gradskog odbora SVM-a **Tivadar Bunford**, iste je večeri nakon završenih izbora na konferenciji za tisak priopćio kako je SVM u odnosu na izbore iz 2011. godine ostvario dvostruko bolji rezultat, jer je tada pobijedio u pet, a sada u devet mjesnih zajednica.

»SVM je osvojio oko 9.000, odnosno 37,8 posto glasova u Subotici, u sedam mjesnih zajednica osvojili smo drugo mjesto, tako da ćemo u nekima od njih biti nezaobilazni prilikom formiranja buduće većine, primjerice u Tavankutu i Keru, ali trebalo bi imati u vidu kako ima mjesnih zajednica gdje je SNS ostvario apsolutnu pobjedu. Smatram da je to dobar temelj da i dalje budemo strateški i koalicijski partneri.«

Front.indd 15 22.7.2015. 14:09:29

su izborni cenzus u 15 od 18 mjesnih zajednica, dok su ovoga puta od 13 kandidiranih lista povjerenje birača dobili u 11 mjesnih zajednica.

POBJEDA U VERUŠIĆU I MALOJ BOSNI

Izborna lista Hrvatska lista – DSHV je na prvom mjestu u Verušiću s 44 posto dobivenih glasova i 5 osvojenih mandata i Maloj Bosni s 39 posto dobivenih glasova i 4 osvojena mandata. Na drugom mjestu je u Tavankutu s 33 posto dobivenih glasova i 6 osvojenih mandata, zatim u Starom Žedniku s 31 posto dobivenih glasova i 5 osvojenih mandata, Gatu s 26 posto dobivenih glasova i 4 mandata, Keru s 20 posto dobivenih glasova i 3 osvojena mandata i Đurđinu s 17 posto dobivenih glasova i 2 osvojena mandata. Na trećem mjestu u Bikovu s 11 posto dobivenih glasova i 1 osvojenim mandatom, a u mjesnim zajednicama Mali Bajmak s 11 posto dobivenih glasova, Novo Selo s 9 posto dobivenih glasova i Aleksandrovu s 9 posto dobivenih glasova je osvojila po mandat.

Kada se na izborima ostvari rezultat da je stranka četvrta politička snaga u Gradu Subotici, a da je sudjelovala na izborima za 13 skupština mjesnih zajednica, što predstavlja jednu trećinu biračkog tijela i da je pobijedila u Verušiću i Maloj Bosni, ne može se reći da izborni rezultat nije zadovoljavajući, no iduće četiri godine će, vjerojatno, ostati gorak okus zato što je SNS pobijedio na izborima u Tavankutu, Starom Žedniku, Gatu, koje su se tradicionalno smatrale biračkom bazom hrvatske manjinske stranke i na kojima je DSHV na prošlim izborima pobijedio. Je li Hrvatska lista – DSHV mogla postići bolji izborni rezultat i imati svoje zastupnike u onim mjesnim zajednicama u kojima su Hrvati prije imali svoje zastupnike: Ljutovu, Bajnatu, Centru I? Vjerojatno jest. Ali je trebalo sudjelovati na izborima.

Z. Ifković

Povodom izbora za članove skupština mjesnih zajednica na teritoriju Grada Subotice razgovarali smo s predsjednikom DSHV-a **Petrom Kuntićem**, predsjednikom MO DSHV-a Mala Bosna **Brankom Ivkovićem** i nositeljem izborne liste Hrvatska lista – DSHV za Skupštinu Mjesne zajednice Gat **Slavenom Dulićem**.

PETAR KUNTIĆ, PREDSJEDNIK DSHV-A
HRVATSKA LISTA – DSHV IMA PERSPEKTIVU

Jeste li zadovoljni rezultatima DSHV-a na održanim izborima za skupštine mjesnih zajednica Grada Subotice?

Nakon prebrojavanja glasova može se konstatirati kako je *Hrvatska lista – DSHV* pobijedila u mjesnim zajednicama Mala Bosna i Verušić. Vrlo dobar rezultat je ostvaren u zajednici Tavankut, Mjesnoj zajednici Gat, Mjesnoj zajednici Stari Žednik i Mjesnoj zajednici Ker, gdje se očekuje participiranje u vlasti mjesnih zajednica. U mjesnoj zajednici Đurđin i Bikovo rezultati su u domeni očekivanja, dok je DSHV više očekivao u mjesnim zajednicama Mali Bajmak, Novo Selo i Aleksandrovo.

Hrvatska lista – DSHV je na ovim izborima pokazala kako ima perspektivu. Poslije održanih izbora u stranci 30. listopada novo vodstvo će donijeti odluku hoće li se ona formirati za lokalne i pokrajinske izbore.

U idućem razdoblju slijedi konstituiranje skupština mjesnih zajednica. S kim će DSHV sklapati koalicije?

Mjesni odbori DSHV-a imaju autonomiju odlučivati s kim će u koalicije na razini mjesnih zajednica. Preporuka je da se nigdje ne ulazi u vlast samo da bi se bilo u vlasti, a što bi donijelo negativne posljedice po DSHV.

Ocijenite izbore na razini Grada Subotice.

Izbori za nove sazive skupština mjesnih zajednica grada Subotice su pokazali suverenu nadmoć dvije vodeće političke opcije u gradu Subotici – SNS i SVM – te približno podjednaku moć LSV-a, DSHV-a i SPS-a. Na sljedećim gradskim izborima se ovim političkim opcijama može pridružiti i Demokratska stranka (DS).

Izbori su također pokazali kako grupe građana u ovakvim izbornim uvjetima teško mogu ugroziti političke stranke i da samo političke stranke s ozbiljnom infrastrukturom mogu odgovoriti zahtjevima izbornih radnji.

BRANKO IVKOVIĆ, PREDSJEDNIK MO DSHV-A MALA BOSNA
POBJEDA JE POBJEDA

Kako ocjenjujete upravo završene izbore za Skupštinu MZ Mala Bosna? Jeste li zadovoljni izbornim rezultatom?

Izbori u Maloj Bosni su prošli bez incidenata i dosta nezainteresirano. Odziv je bio jako mali, glasovalo je oko tristo birača. *Hrvatska lista – DSHV* je pobijedila SNS sa samo jednim glasom razlike, ali pobjeda je pobjeda.

Planirate li formirati koaliciju?

U idućem razdoblju slijedi konstituiranje Skupštine MZ Mala Bosna u kojoj ćemo imati četiri vijećnika. Koalicija je moguća, po mom mišljenju, između DSHV-a i LSV-a, ako se Liga složi s našim uvjetima.

SLAVEN DULIĆ, NOSITELJ IZBORNE LISTE HRVATSKA LISTA – DSHV ZA SKUPŠTINU MJESNE ZAJEDNICE GAT
NIJE NEUSPJEH, ALI JE MOGLO BOLJE

Kako ocjenjujete izborni rezultat u Gatu?

Mislim da je rezultat mogao biti bolji, ponovili smo rezultat od prošlih izbora, što u ovim okolnostima nije neuspjeh. Treba uzeti u obzir kako osim promjene strukture stanovništva posljednjih godina, ima i drugih čimbenika koji nam nisu išle u prilog, kao što je široka koalicija vladajućih stranaka, kao i činjenica da SVM uopće nije imao listu.

Planirate li sudjelovati u koaliciji?

Mislim da je jasno kako Gat, bez obzira da li ušli ili ne u vlast, ostaje gradska četvrt naklonjena DSHV-u.

Front.indd 16 22.7.2015. 14:09:30

Ulica sa sanatorijem

NEKAD i SAD

Nekoliko subotičkih ulica, iako u samom središtu grada, pružaju atmosferu skrovitih, tajnovitih i izuzetih od tipične gradske buke, unatoč tome što su nadomak većih prometnica. Hladovite su, u zelenilu, ugodne za šetnju i bez gužvi od vozila. Takva je Ulica Ivana Gorana Kovačića kojom se iz Ulice braće Radića može proći do Bogovićeve. Kratka je. U njoj se nalazi Osnovna i srednja škola *Žarko Zrenjanin*.

Na starim razglednicama, puno prije nego što je izgrađeno naselje *Tokio*, uočljiv je mali trg (koji i danas postoji), odakle su se u obliku dva kraka račvale dvije ulice, ova i Braće Radića.

Osim spomenute škole, starije generacije za Ulicu Ivana Gorana Kovačića vezuju i »stari« *Integral*, impozantnu zgradu čiju fasadu od izravnih pogleda sakrivaju razgranate krošnje drveća. Manje je, čak znana prošlost ove jednokatne građevine. Tu se nalazio Šanta sanatorij, prikazan je na fotografiji iz 1908. godine. Snimljena je tada i unutarnjost jedne prostorije sanatorija. Dr. **Sántha György** (1863. –1947.) se bavio kirurgijom i ginekologijom i u Suboticu je došao izborom za šefa bolničkog odjela za kirurške bolesti, koji je vodio od 1897. do 1914. godine. Bavio se i privatnom praksom, imao je svoj sanatorij. »U sanatoriju je bilo nekoliko soba s oko 20 bolesničkih kreveta, suvremeni operacijski blok, prostorija za rendgen-aparat i dr.«, zabilježio je dr. **Emil Libman** u knjizi *Istaknuti liječnici Subotice*.

K. K.

Front.indd 17 22.7.2015. 14:09:33

SEMINAR BUNJEVAČKOG STVARALAŠTVA U TAVANKUTU

Toliko je lijepih slika

Ma, mogla bih roman pisati, toliko je ljepote u mojoj glavi: salaš, suncokret, koncerti, tkalje, nošnje, gajde, hrpa dječice u narodnim nošnjama na misi, bandaš, bandašica, mali bandaš, mala bandašica, kruna..., kaže Đurđa Cecelja Celić

U organizaciji HKPD-a *Matija Gubec* u Tavankutu je od 14. do 18. srpnja održan IV. seminar bunjevačkog stvaralaštva. Seminar je u obuhvatio četiri tematske cjeline u kojima su obrađivali pojedini elementi tradicijske kulture bunjevačkih Hrvata: ples, tamburaška glazba, tradicijski instrument – gajde, slamarstvo kao izvorna likovna tehnika, te tkanje. Polaznici seminara pristigli su iz Hrvatske, Njemačke, Mađarske i Srbije. Njih četrdesetero su se pet dana oprobali u različitim radionicama, teorijskim i praktičnim vještinama.

BAŠ ONAKO ISKONSKI, S IZVORA

Na plesnom se dijelu seminara, koji je vodio **Ivica Dulić**, prezentirao izvorni način izvedbe bunjevačkih plesova, vrste bunjevačke nošnje, pjesme Bunjevaca iz Tavankuta i okolnih mjesta, dječje igre, te običaj prelo. Polaznici su imali prigodu zaplesati i s plesačima starije generacije. U okviru ovog dijela seminara prof. **Tamara Štricki** je održavala sate tradicijskog pjevanja, prof. **Kata Suknović** je govorila o vrstama i specifičnostima bunjevačke narodne nošnje, prof. **Ljubica Vuković-Dulić** o povijesti Bunjevaca, a **Ladislav Suknović** o povijesti, razvitku i djelatnosti HKPD *Matija Gubec*. Među polaznicama bila je **Mirjam Filaković** iz Baje, članica KUD-a *Bunjevačka zlatna grana*. O svom boravku na seminaru kaže: »Drago mi je da sam sudionica ovog seminara i zbog toga kako bih pridonijela povezivanju Bunjevaca s dviju strana granice. Iskreno, nisam mislila da se toliko uči. Kada uspoređujem naše plesove s obiju strane granice, nema puno razlike, iako ima plesova koje mi uopće ne plešemo u Baji, kao na primjer Gajdaško kolo, Babačko kolo, Ćuć kolo, Ričići. Smatram kako je ovaj seminar jako bitan za voditelje ili plesače u Mađarskoj i bilo bi lijepo da dogodine dođe njih više.« **Anita Milićević**, koja je na seminar došla kao članica Hrvatske katoličke misije iz Nürnberga, rekla nam je: » Puno toga sam naučila, ali svakako ne dovoljno pa je moj dolazak ponovno neupitan i narednih godina. Kada se vratim doma, moja će zadaća biti ovaj seminar predstaviti i drugim katoličkim misijama u Njemačkoj.« **Jelena Dragić** iz Osijeka iz *Šokačke grane* kaže kako je bitno ovakav vid seminara održavati na izvorištu, upoznavati ljude, govor, način življenja, pjesme, plesove, običaje: »Evo, usudim se reći kako je ovo

MAGIČNE RUKE

Volonteri ovogodišnjeg III. međunarodnog volonterskog kampa u Tavankutu, službenog naziva *Magične ruke*, pratili su slamarke tijekom njihovog rada na koloniji, sudjelovali u radu pokušavajući svladati osnove tehnike naive u tehnici slame i dokumentirali taj proces fotografijom i tekstualnim i tekstualnim pojašnjenjima.

Krajnji cilj je prikupljeni i obrađeni materijal upodobiti u formu jedne knjige koja bi bila prevedena na nekoliko jezika. Dosadašnja praksa kampova je pokazala da je interes za radom slamarki vrlo izražen i u suradnji s Volonterskim centrom Vojvodine, a pod pokroviteljstvom Volonterskog centra Švicarske, odlučeno je ovogodišnji kamp u potpunosti posvetiti Koloniji i slamarkama.

Kamp se održao od 9. do 20. srpnja, a sudionici su bili iz Poljske, Slovačke, Španjolske i Švicarske.

D. B.

Polaznice seminara sudjelovale su na koloniji slamarki

Front.indd 18 22.7.2015. 14:09:34

jedini takav seminar u regiji, baš onako iskonski s izvora, baš onakav kakav treba biti. Slušala sam bunjevačke plesove na Hrvatskoj školi folklora, ali te plesove predaju ljudi koji na terenu nisu bili, nego predaju ono što su oni od drugih naučili. Moja će preporuka drugim ansamblima biti da dođu na seminar bunjevačkog stvaralaštva u Tavankut.«

TAMBURAŠI, GAJDAŠI, PA TKALJE I SLAMARKE

Polaznici seminara posvećenog tamburaškoj glazbi, odnosno temi glazbena pratnja bunjevačkih pjesama i plesova, koji je vodio prof. **Vojislav Temunović**, obradili su segmente: Tambura kao narodni instrument Bunjevaca, Tehnika sviranja na tamburi, Tamburaški orkestar, Dirigiranje i rad s orkestrom, Tamburaška literatura s akcentom na bunjevačkim zapisima, Tamburaška partitura, Tamburaški instrumentarij.

U sviranju drugog tradicijskog instrumenta – gajdi okušala su se dva gajdaša **Augustin Žigmanov** i **Zdenko Ivanković**, a podučavao ih je prof. **Edi Tajm**. Dvojica gajdaša uspješno su svladavali tehniku ovog specifičnog tradicijskog instrumenta, koji je danas već gotovo zaboravljen na našem prostoru.

Novi kolegij ove godine je stari zanat – tkanje. »Seminar bunjevačkog stvaralaštva ove je godine proširen i na područje tekstilstva. Osim teorijskog predavanja o nošnji i tekstilnim materijalima kod Bunjevaca, održana je radionica izrade suknene pregače na osnovi originalnog uzorka. Demonstratorica tkanja bila je **Ljiljana Živković** iz Udruženja tkalja iz Novog Sada, a u ovoj radionici sudjelovalo je osam polaznica. Cilj ove radionice uspješno je ostvaren, istkana je nova suknena pregača«, pojasnila je voditeljica ovoga kolegija Kata Suknović.

U rad kolonije slamarki, koja je ove godine održana po trideseti put, uključile su se i polaznice seminara. Pet dana one su se oprobale u izradi perlica i suvenira od slame, odnosno u svladavanju temeljnih postupaka obrade slame. **Đurđa Cecelja Čelić** iz Zagreba je bila polaznica ovog dijela seminara, a svoj dojam i boravak opisala je ovako: »Na radionicama drage su nam slamarke vrijedno prenosile svoje znanje. Ostajale smo i nakon predviđenog termina za tečaj u želji da što više naučimo. Imale smo osjećaj da cijeli Tavankut, kao i svi članovi HKPD-a *Matija Gubec* daju cijele sebe. Ma, mogla bih roman pisati, toliko je lijepih slika u mojoj glavi: salaš, suncokret, koncerti, tkalje, nošnje, gajde, hrpa dječice u narodnim nošnjama na misi, bandaš, bandašica, mali bandaš, mala bandašica, kruna. Osjećaj je izvrstan i nadamo se ponovnom susretu u Tavankutu.«

Kraj seminara označio je program Zatvaranja XXX. saziva Prve kolonije naive u tehnici slame, na kojem su predstavljene slike nastale povodom ovogodišnjeg saziva, na kojem su polaznici predstavili naučeno, te na kojem je predstavljena ovogodišnja kruna tavankutske Dužijance, te bandaši i bandašice.

I. D.

SVI TAVANKUTSKI TAMBURAŠI

Povodom kulturnih aktivnosti u povodu održavanja XXX. saziva Prve kolonije u tehnici slame, te IV. seminara bunjevačkog stvaralaštva, u srijedu 15. srpnja održan je tamburaški koncert pod nazivom *Svi tavankutski tamburaši*. Njih oko trideset, koji su ili su još aktivni, okupili su se i priredili koncert. Na koncertu su nastupili solisti **Bernadica Vojnić Mijatov**, **Boris Godar**, te **Martin Vojnić Mijatov**. Tamburaše je uvježbao profesor Vojislav Temunović.

Edi Tajm, Augustin Žigmanov i Zdenko Ivanković

Front.indd 19 22.7.2015. 14:09:34

ŽETVENI OBIČAJI U SOMBORU I OKOLICI

Kruh naš svakdašnji

Mijenjao se način košenja žita, ali je zahvala za novo žito i kruh ostala

»Dužionica nije vrijeme kada prozračujemo nošnju i kada mlade tjeramo da obuku tu nošnju. Ona je vrijeme kada se u ime župske zajednice na oltar prinose kruna i kruh kao znak zahvale za ono što je Božji dar, a zahvaljuje samo onaj koji je svjestan da je nešto dobio«, riječi su vlč. **Marinka Stantića** iz župe svetog Križa u Somboru izgovorene na misi na ovogodišnjoj Dužionici u Lemešu. A ta zahvala Bogu kod bunjevačkih Hrvata u Somboru, okolnim salašima i selima slavila se odavno u obiteljima, nakon završene žetve. Vremenom je ta proslava postala javna svetkovina Crkve i naroda. Prvo javno obilježavanje Dužionice u Somboru bilo je 1935. godine. »Do početka 90-ih svoju je Dužionicu imalo svako salaško neselje, ali je početkom 90-ih odlučeno da se organizira samo jedna, središnja Dužionica u Hrvatskom domu u Somboru«, kaže **Alojzije Firanj**, urednik *Miroljuba*. Danas osim u Somboru Dužionicu organizira još i Hrvatsko bunjevačko kulturno-umjetničko društvo *Lemeš* iz Lemeša. A nekada se Dužionica slavila u okolnim salaškim naseljima i u Čonoplji, ali, što je zanimljivo, i kod Šokaca u Monoštoru.

O somborskim dužionicama već smo pisali na stranicama naših novina. Samo kratko podsjećanje da se Dužionica u Somboru održavala i tijekom Drugog svjetskog rata, ali i u godinama poslije rata, skromnije. Prva poslijeratna Dužionica održana je 1945. godine, a po sjećanju **Franje Krajningera** samo u crkvi. »Mnogi sudionici bili su u crnini zbog gubitka svojih najdražih u ratu. Sljedeće 1946. Dužionica je svečanije obilježena s povorkom sudionika Dužionice, koja je prošla gradom do crkve Presvetog Trojstva. Posebno svečano je bilo 1947. godine, a glavni program održan je večer ranije na pozornici ispred zgrade Županije, gdje je folklorna sekcija pored spleta bunjevačkih plesova pripremila i kazališni prikaz običaja vezanih uz Dužionicu«, napisao je u knjizi *Somborske žetvene svečanosti* Krajninger. No, važno je reći kako tradicija proslave Dužionice od prve proslave 1935. godine pa do danas nije prekidana. Od prije 15 godina sudionike Dužionice nakon svete mise prima gradonačelnik Sombora, kome se uručuje kruh od novoga žita.

DUŽIONICE NA SOMBORSKIM SALAŠIMA

Druga polovica prošlog stoljeća period je kada počinju organizirane proslave Dužionice na somborskim salašima. Slavilo se tamo gdje su postojale crkve i

Front.indd 20 22.7.2015. 14:09:36

kapele, a tamo gdje ih nije bilo mladež je organizirano sudjelovala na Dužionici u Somboru. Isto tako somborska je Dužionica oduvijek bila mjesto okupljanja sve hrvatske mladeži iz Sombora i okolice.

Kako je u knjizi *Somborske žetvene svečanosti* zapisala **Katarina Firanj**, prva Dužionica u Nenadiću održana je 1952. godine, a s dužim ili kraćim prekidima Dužionica se u Nenadiću održavala do 1990. godine i to u kapelici Gospe Fatimske. »U najljepšim godinama kada su Dužionice održavane u Nenadiću bilo je lijepo i svečano. Slavilo se po cijeli dan, često do zore. Somborski župnik **Ivan Juriga** posebno je volio ovakva slavlja. Sam je u njima sudjelovao i davao priloge kao pomoć parovima. Godinama se mijenjalo sve osim želje da Dužionice bude i da traje. Bandaša su dogovorom između sebe birali momci. Obično je to bio momak pred odlazak u vojsku, a on bi sebi birao curu za bandašicu. Mnogi tadašnji parovi risara postali su i bračni parovi i zasnovali obitelj«, pisala je Katarina Firanj.

Već spomenuti velečasni Ivan Juriga zaslužan je i što su 60-ih godina počele organizirane proslave Dužionice u salašima Gradina. »Skupili smo te godine pet pari risara i u dogovoru sa župnikom tu smo Dužionicu proslavili u crkvi Presvetog Trojstva u Somboru. To je za nas bilo nešto najljepše i najsvečanije u životu. U crkvu smo išli fijakerima koji su bili ukrašeni vijencima od žita. Narednih godina Dužionicu smo proslavljali u našoj kapeli u Gradini, a svake godine bilo nas je sve više«, sjećanje je **Stipana Beretića** zapisano u knjizi *Somborske žetvene svečanosti*.

Od druge polovice prošlog stoljeća pa do početka 90-ih godina Dužionica se proslavljala i na Bezdanskom putu, a misa je održavana u crkvi Nikole Tavelića. Na drugim salašima, kao što su Lugovo i Matarići, gdje su također živjeli bunjevački Hrvati, organiziranih proslava Dužionice nije bilo, jer na tim salašima nema ni crkve ni kapele, ali je mladež s tih salaša sudjelovala na Dužionici u Hrvatskom domu u Somboru.

DOŽEJANCA U ČONOPLJI

Listajući stare brojeve *Miroljuba* naišla sam na tekst o Dužionici u Čonoplji. Kako u *Miroljubu* 2000. godine piše **Đuro Lončar**, prva Dožejanca u Čonoplji organizirana je 1934. godine, a organizirala ju je *Bunjevačka kasina*. »Povorka sa sudionicima Dožejance prolazila je kroz selo u pravcu crkve. Na čelu povorke bili su konjanici, a iza njih u fijakeru bandaš i bandašica, zatim su slijedile *karuce* s risarima i risarušama. Ispred crkve je formirana kolona na čijem su čelu bile djevojčice s krunom žira. Iza njih su išli bandaš i bandašica, risari, djevojke i momci, mladi bračni parovi, svi u bunjevačkoj narodnoj nošnji. Burno pozdravljeni od velikog broja ušli su u crkvu, gdje je održana misa zahvalnica«, piše Lončar. A i čonopljanska proslava zahvale Bogu za novi kruh završena je igrankom.

Priredila: Zlata Vasiljević

PRVI KOMBAJN

Listajući knjigu *Somborske žetvene svečanosti* naišla sam i na podatak o dolasku prvog kombajna u Sombor. Bilo je to 1958. godine. Kako je u knjizi napisao Franja Krajninger, kombajner na tom prvom kombajnu već u prvoj godini žetve postigao je jugoslavenski rekord – vršidbom 4,5 vagona žita na dan. Vjerojatno ovaj podatak vlasnicima sadašnjih generacija kombajna djeluje smiješno. I još jedan podatak koji navodi Krajninger – za plaću koju je dobio za to kombajniranje kupio je jutro i pol zemlje. O tome današnji kombajneri mogu samo sanjati.

TJEDAN U BAČKOJ

Tropska vrućina

Iza nas je tjedan u kome srpanj, toplinskim udarom i vrelinom, užaruje ionako nam vruće mozgove. Ipak, bačka ravnica ima nam što predložiti, no žao mi je što se na njivama uglavnom vide stari ljudi, dok je mladih sve manje. Sela su nam opustošena, a egzistencija ljudima postaje glavni problem.

Ima i pokoja dobra vijest, kako čujemo, za projekte vjerskih zajednica subotička lokalna samouprava raspodijelila je 3,8 milijuna dinara namijenjenih za rekonstrukciju, adaptaciju, popravke i održavanje crkava, župa, vjerskih zajednica i crkvenih općina na teritoriju Grada, a pokrajinska Skupština usvojila je rebalans proračuna i osnovala VANUK. I u rubnim mjestima događaju se ponekad dobre stvari. Tako je jezero Provala kod Vajske dobilo novo ruho, a prošlog vikenda na njemu je održana *Vip Beach Masters Liga 2015*., Prvenstvo Srbije u odbojci na pijesku. Organizatori ovog natjecanja bili su Odbojkaški savez Srbije i Odbojkaški klub *Partizan* u suradnji s Turističkom organizacijom Općine Bač i lokalnom samoupravom.

U mnogim mjestima u Bačkoj priređuju se filmski festivali, književne večeri, glazbeni koncerti, ali sve to nije dostupno ljudima koji žive na periferiji, te se oni bave poglavito kotlićima, folklorom, no ima i književnih susreta i izložbi starih zanata i sl., koja priređuju mjesne udruge kulture.

Za pohvalu je što je Bačka Palanka dobila bespovratna sredstva na natječaju Uprave za kapitalna ulaganja AP Vojvodine. Novac će biti utrošen u izgradnju prometnica, pješačkih staza, atmosferske kanalizacije i javnog osvjetljenja u radnoj zoni u Novoj Gajdobri.

Ipak, žalosno je kada se na naslovnici nekih dnevnih novina pročita vijest kako glumac i bivši upravnik Narodnog pozorišta živi s obitelji na rubu neimaštine u stanu bez struje. To su baš neka čudna vremena!

Zato nije bilo ni potrebno savjetovati da ljudi naših krajeva ljetuju u Srbiji, jer su mnogim Bačvanima, prema njihovim mogućnostima, Dunav, rijeke i bazeni jedino more.

Z. Pelajić

Front.indd 21 22.7.2015. 14:09:37

NAPUŠTENE KUĆE U SRIJEMU

Opasnost i ruglo

Napuštene i oronule kuće sklone padu i urušavanju, sve su češća slika koja se može vidjeti po gradovima i selima u Srijemu. Neke od njih su se gotovo potpuno urušile, a unutarnjost je obrasla travom i korovom. Nimalo reprezentativna slika. Nevolja je veća kada takve oronule građevine predstavljaju neposrednu opasnost za prolaznike, jer su nerijetko neke od njih zaštićene samo potpornim stupovima ili nečim sličnim. Ima slučajeva da su i pročelja i krovovi zgrada koji su od javnog interesa također u lošem stanju. Osim što predstavljaju potencijalnu opasnost, ovakve građevine su ruglo jednog mjesta. Interesiralo nas je koliko o tome vode računa nadležne institucije i kakav je postupak predviđen na građevinskim objektima na kojima nisu riješeni imovinsko-pravni odnosi.

Napušten objekt u Šidu

SPORA PROCEDURA

U šidskoj se općini nalazi nekoliko desetina objekata koji su u vrlo lošem stanju. Neki od njih su privatno vlasništvo, iako ima i onih zgrada koje su u vlasništvu općine. Što se tiče same procedure, postupak počinje prijavom građevinskom inspektoru privatne osobe, najčešće susjeda, koji zna gdje se nalaze vlasnici ili pak nasljednici tog objekta. Nakon toga građevinski inspektor izlazi na teren kako bi izvršio procjenu je li objekt sklon padu ili rušenju ili je moguća sanacija: »Ukoliko je moguća sanacija objekta, obavještava se odjel za imovinsko pravne poslove i urbanizam u općinskoj upravi, koji donosi rješenje o rušenju ili eventualnoj sanaciji. Sanacija ili rušenje se nalažu vlasniku ukoliko je on poznat ili ima prebivalište ili boravište u Srbiji. Ako su vlasnici u inozemstvu, usložnjava se proces i cijeli postupak teče sporije i teže. U takvim situacijama bi trebalo pronaći rješenje kako takav objekt ne bi ugrozio nekome život. U slučaju gdje su poznati vlasnici ili pak žive u takvom objektu, ne bi trebalo biti problema«, kaže **Milan Filipović**, općinski javni pravobranitelj Općine Šid.

Ono što upada u oči prolaznika su velebne građevine na kojima su fasade uništene. Za održavanje takvih objekata zadužen je Zavod za zaštitu spomenika kulture. Ukoliko se želi nešto uraditi, a inicijativa potječe od općine, mora se tražiti suglasnost Zavoda. Ta se suglasnost uglavnom dobije, ali je uvijek problem nedostatak novca: »Prilikom adaptacije takvog objekta mora se voditi računa da se ne naruši vanjski izgled. Ukoliko se radi o stambenom objektu, sve ovisi o vlasniku i imaju li oni dovoljno novca za renoviranje. Jer, kako natjerati ljude da to učine ukoliko nemaju novca?« kaže Filipović. Kako god, nadležne institucije su dužne osigurati oronuli objekt kako bi omogućili sigurnost prolaznika. Nekada se događa, ukoliko se ne može doći do vlasnika, da se na preporuku građevinskog inspektora donese odluka da se o trošku grada poruši kuća, a zatim se sudskim putem od vlasnika potražuje iznos koji se utroši za rušenje. U Srijemu se posebice u šidskoj općini nalazi i nekoliko starih objekata koji su općinska imovina dana na korištenje građanima. U tim starim objektima žive stanari koji nemaju novac za održavanje, niti je netko spreman uložiti novac u nešto što nije njegovo: »Plan je ono što je upisano kao javna svojina, ponuditi na tržište kako bi općina skinula sa sebe teret održavanja takvih objekata. Tako će onaj tko živi u tom objektu, ako ima mogućnosti moći otkupiti ga. Mislim da bismo ovakvim potezom, ponudom tih starih objekata u vlasništvu općine na tržište, riješili dva problema – održavanje tih objekata i uštedjeli u općinskom proračunu i od novca od prodaje takvih objekata kupili bismo kuće za stambeno nezbrinute osobe, socijalno ugrožene, koji nemaju novca sebi osigurati objekt za stanovanje ili ući u zakup neke kuće«, ističe Filipović.

NESIGURNA SIGURNOST

Sličan je problem i u Srijemskoj Mitrovici gdje se također sve češće mogu vidjeti stare i oronule kuće. Međutim, pokraj mnogih od njih objekti su osigurani. Pokraj jedne od takvih u Vodnoj ulici stavljene su dvije betonske cijevi, kako bi se barem donekle zaštitili prolaznici. Prema informacijama koje smo dobili, vlasnik ove kuće ne živi u Srbiji nego u inozemstvu i nadležne institucije ne mogu doći do njega. Zbog toga je na preporuku građevinskog inspektora donesena odluka da se o trošku grada poruši kuća nakon čega će se sudskim putem naplatiti troškovi od vlasnika tog objekta. To je jedini način kako bi se ovakav problem riješio. Nažalost, više je onih neograđenih objekata koji svakodnevno prijete urušavanjem. Građanima ne preostaje ništa nego da sami više vode računa o svojoj sigurnosti, a o samom izgledu građevina ipak će se morati pobrinuti nadležne institucije.

Suzana Darabašić

Front.indd 22 22.7.2015. 14:09:39

Kulen fest u Lemešu

Deveti po redu Kulen fest održan je u Lemešu, u organizaciji Udruge *Lemeški kulen*, u subotu 18. srpnja. Kulen fest je okupio izlagače i ljubitelje lemeške delicije unatoč vrućini i besparici. Manifestacija je otvorena obraćanjem **Istvána Szévalda**, voditelja udruge. U poslijepodnevnom programu nastupili su MME *Németh László*, i HBKUD *Lemeš.*.

Sonja Vilić je osvojila kulen u nagradnoj igri pogodivši težinu kulena, dok je **Stevan Budai** iz Sombora osvojio prvo mjesto za najbolji kulen. Iza njega plasirali su se mještani, **Róbert Sípos** na drugom mjestu i **Dóra Vidaković** na trećem. U kategoriji kulenove seke prvo mjesto odnijela je Udruga *Kajganijada* s Bukovca, zatim Lemešanin **Árpád Vujević**, dok su treće mjesto podijelili *Džimi commerce* iz Prigrevice i **Radivoje Sekulić**. Manifestaciju su posjetili gosti iz Novoga Sada, Rumenke, Subotice, Turije i okolnih mjesta, a udruge suradnici iz Istre i Mađarske najavile su posjet Lemešu za subotu 25. srpnja kada se organizira tradicijsko kuhanje lemeškog paprikaša u organizaciji Mjesne zajednice. Manifestacija je završena zajedničkim druženjem na večeri u Domu kulture.

Tijekom dana nastupao je orkestar violinista, maestra **Ignáca Schöna** iz Novoga Sada, a u večernjim satima somborski rock bend *Jam Display*. Domaćini su se postarali pa je za goste organizirano panoramsko razgledanje mjesta fijakerom, a za najmlađe vožnja ekološkim, etno ringišpilom. Među uglednim uzvanicima bili su gradonačelnik Sombora **Saša Todorović** i konzul gerant Republike Hrvatske **Neven Marčić**.

Ž. Z.

TJEDAN U SRIJEMU

Zašto je došlo do pomora ribe?

Poslije pomora ribe u melioracijskom kanalu u šimanovačkoj industrijskoj zoni, do pomora ribe došlo je i u rijeci Bosut. Ovu informaciju na konferenciji za novinare održanoj proteklog tjedna u prostorijama PO Zelene ekološke stranke – Zeleni iznio je predsjednik PO te stranke **Dejan Bulatović,** koji je tom prigodom najavio i prosvjede, točnije blokadu regionalne ceste od mjesta Batrovci prema auto-cesti Beograd – Zagreb, sve dok nadležne institucije ne odgovore na njihova pitanja. A pitanja su: zbog čega je došlo do pomora ribe, je li riba u rijeci Bosut i Studvi ispravna za konzumiranje i je li voda u tim rijekama bakteriološki ispravna za kupanje? Kako je tom prilikom rekao, najviše je stradala autohtona vrsta ribe: štuka, babuška, šaran. Do kraja proteklog tjedna prosvjedi su nastavljeni, a najavljeno je kako će ukoliko se zahtjevi ne ispune, prosvjedi biti većih razmjera i proširiti se i na ostale dijelove Vojvodine. O aktualnom stanju na rijeci Bosut kontaktirali smo općinsku inspektoricu za zaštitu životnog okoliša u Šidu **Sandru Nedić**, koja nam je rekla kako se osobno uvjerila u situaciju na terenu i da je odmah nakon toga poslala dva dopisa Pokrajinskom tajništvu za urbanizam, graditeljstvo i zaštitu životnog okoliša. O razlozima pomora ribe čeka se odgovor inspektora za ribarstvo. Samo tjedan dana ranije, kao što sam rekla na početku, ista je situacija bila i u Šimanovcima. O pomoru ribe u tom mjestu obaviještena je pokrajinska vodna inspekcija i ubrzo nakon toga u zajedničkoj akciji općinske i pokrajinske inspekcije i policije izvršen je uviđaj na terenu. Konstatirano je od strane pokrajinskog vodnog inspektora kako je do uginuća došlo zbog niske razine vode u kanalu obraslom gustim raslinjem, zbog čega je kanal postao bara. U kombinaciji s ekstremno visokim temperaturama koje su tih dana vladale i poremećajem koncentracije kisika u vodi, došlo je do uginuća osjetljivijih vrsta ribe – štuke i babuške. Kako je rečeno, ne postoji sumnja da je uzrok pomora ribe bilo zagađenje iz okolnih tvorničkih postrojenja, jer je na licu mjesta utvrđeno da nije bilo izlijevanja iz postrojenja u kanalsku mrežu, a nije došlo ni do uginuća žaba, zmija i ostalih manje osjetljivih vrsta riba. Jesu li razlozi pomora ribe i na rijeci Bosut isti, pokazat će analize, ali ipak mislim da je strpljivost vrlina, a da su prosvjedi, posebice prema auto-cesti kada je u ovo ljetno vrijeme frekvencija prometa velika, najmanje potrebni. Jer, kada bismo svi mi iz nekog razloga prosvjedovali, a razloga je dosta, gdje bi nam bio kraj?

S. D.

Front.indd 23 22.7.2015. 14:09:42

JEDAN POGLED NA MONOŠTOR

Sedam Dunava i 77 priča

Za Monoštor se kaže kako je selo na sedam Dunava i to s pravom, jer u Monoštor se može doći samo preko mostova. Drugog načina nema, jer je selo zapravo otok okružen Dunavom i kanalima. Isto tako o Monoštoru bi se moglo ispričati ne sedam, već 77 priča i uvijek bi ta priča ostala nezavršena i nedorečena.

Jedan od načina da se počne priča o Monoštoru su oni službeni podaci koji kazuju kako u selu živi 3.500 žitelja i da više od polovice čine Hrvati Šokci. Hrvatski jezik u službenoj je uporabi, u školi koja trenutačno ima više od 250 učenika polovica đaka pohađa izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Monoštorci se mogu pohvaliti kako imaju aktivnu hrvatsku udrugu *Bodrog*, zahvaljujući čijim aktivnostima i programima je Monoštor promoviran i u Hrvatskoj na raznim manifestacijama, ali i u televizijskim emisijama.

Što se tiče svakodnevice, za Monoštor se može reći kako je jedno od najživljih sela somborske općine. Uvjerili smo se u to i za našeg posjeta ovom selu jednog prijepodneva. Otvoreno nekoliko dućana, pekarnica, kavana, slastičarna, užurbani mještani na biciklima hitaju nekim svojim poslom, tu su i vikendaši, jer u okolici sela je skoro 300 vikendica, raspoređenih u četiri vikend naselja... Gladni i žedni ne bi ostali ni putnici namjernici, ne samo toga dana, već i bilo kog drugog, jer malo-malo pa na raskrižju nailazimo obavijesti o privatnom smještaju i svemu onome što uz to kod tradicionalno gostoprimljivih Monoštoraca ide.

SAVKODNEVICA

U Mjesnoj zajednici doznajemo kako u selu postoji ambulanta u kojoj rade dva liječnika. Doduše, trenutačno o zdravlju Monoštoraca skrbi samo jedan liječnik, jer je drugi na specijalizaciji, ali se nadaju da će to upražnjeno mjesto uskoro biti popunjeno. U selu radi pošta, a što se tiče bankarskih usluga, jedino im je dostupan bankomat jedne od banaka. Selo ima vodovod, ali to je priča za sebe, jer već duže vrijeme voda iz tog vodovoda nije za piće zbog povećanog sadržaja arsena, koga je toliko da Monoštor nosi epitet somborskog sela čija voda ima najviše ovog kancerogenog elementa, čak 10 puta više od dozvoljene koncentracije. Rješenje ovog problema nije ni na vidiku, jer kako je planirano Monoštor se treba priključiti na tvornicu vode u Bezdanu, a kada, tko zna. Nema selo ni kanalizaciju i to je jedna velika investicija koju za sada ne znaju kako bi financirali. »Nama je najveći problem što je zbog oštećenja zatvoren most *Šmaguc*, a taj je most žila kucavica za selo. Most je veza sa šumom, gdje mnogi Monoštorci »rade« drva i žive od prodaje drveta. Sada je vojska za potrebe *Vojvodinašuma*, koje izvoze trupce, postavila pontonski most, ali kada nema tog mosta prelazi se skelom, jedan po jedan traktor s prikolicom. Zato se i događa da se u cik zore formira kolona od desetina traktora koji čekaju da kompa proradi. Bilo je obećanja popravka mosta, ali ništa nije urađeno«, kaže predsjednik Savjeta MZ **Marin Vakoš**. Koliko je podaja drveta za Monoštorce važna djelatnost vidi se i po tomu što su ispred mnogih kuća uredno složena i kubicirana drva za prodaju. Naravno da ostane i za domaćine, pa i ne čudi što se u ovom selu na plin, koji je u sklopu plinofikacije somborskih sela stigao i do Monoštora, nitko nije priključio.

GOSPODARSTVO

Nekim velikim proizvodnim kapacitetima u Monoštoru se pohvaliti ne mogu. Brodogradilište godinama nije radilo, a i sada je

Kovačka radionica Pašić - dio turističke ponude

Back.indd 2 22.7.2015 14:10:33

daleko od nekada uspješnih godina. »Nekada je u brodogradilištu bilo 170 radnika, danas radi tek dvadesetak. Što se tiče poljoprivrede, nekadašnja zadruga je otišla u stečaj. U selu danas ima pet-šest većih gazdinstava koja se bave poljoprivredom, još petnaestak proizvođača koji obrađuju 15-20 hektara zemlje i imaju mehanizaciju, a ostali su dali njive u arendu«, kaže nam prvi čovjek monoštorskog Savjeta.

Kao spomenik propale investicije u Monoštoru stoji hala austrijskog poduzeća KVK metal. Svojevremeno su ovu investiciju pohodili razni političari, od onih lokalnih do republičkih, najavljivala su se upošljavanja dvjestotinjak radnika, a od svega toga ostala je hala koja se sada (bezuspješno) prodaje. Sasvim drugačija priča dolazi iz *Sidwooda,* privatnog poduzeća koje se bavi proizvodnjom dijelova za drvene gajbice. »Cjelokupna proizvodnja namijenjena je izvozu, a izvozimo u Francusku, Španjolsku i Sloveniju. Na inozemna tržišta probili smo se kvalitetom i preciznošću. Naši uposlenici su Monoštorci, a poznato je kako Monoštorci znaju s drvetom. Angažiramo, ovisno o obujmu posla, 30 do 40 radnika«, kaže **Darko Kusturin**, suvlasnik ovog poduzeća. Osnovna sirovina koju koriste je topola, ali usprkos tome što je Monoštor okružen šumama topole, oko 50 posto potrebne sirovine prinuđeni su uvoziti i to iz Mađarske.

Još jedan detalj neizravno vezan za gospodarstvo, jer u nedostatku posla u Monoštoru ili Somboru izlaz je rad u inozemstvu: »Veliki broj žena iz Monoštora radi u Njemačkoj ili Italiji. Tamo skrbe o starijim ljudima. Ostaju najduže tri mjeseca, onda se vraćaju kući, čekajući novu smjenu. Sigurno stotinjak kućanstava u selu živi od tog rada u inozemstvu«, kaže tajnik MZ **Mladen Vakoš**.

TURIZAM I STARI ZANATI

Priče o Monoštoru nema bez priče o turizmu i starim zanatima.

Bodrog fest - brend Monoštora

FRANCUSKI SIR, AL ZAMALO

Prije nekoliko godina u Monoštor su se iz Beograda doselili **Miloš** i **Lidija Žikić**. Pobjegli su iz beogradske vreve, a u Monoštoru su našli svoj mir i, kako su vjerovali, novi život. A živjeti se od nečega mora, pa su odlučili pokrenuti malu proizvodnju sira, ali ne onog običnog koji se može kupiti svugdje, već francuskog sira i još nekoliko jedinstvenih vrsta. Raspitivala sam se za njih za ovog posljednjeg posjeta Monoštoru, a mještani mi rekoše – nema ih više, otišli su iz Monoštora, suprug u Vels, a ostatak obitelji čeka mogućnost da mu se pridruži. Nije teško pogoditi zašto.

Majstorska radionica Đure Ranga

Idu jedna s drugom, jer su stari zanati dio turističke ponude sela, a to što se za gotovo zaboravljene zanate interesiraju turisti poticaj je onima koji se time bave da nastave raditi, pa i usprkos tome što velike zarade tu nema. »Monoštorska turistička priča počela je prije osam godina i to na poticaj svjetskih organizacija koje se bave zaštitom okoliša i mi u Monoštoru razvijamo ekoturizam. Našu turističku ponudi čini Specijalni rezervat prirode *Gornje Podunavlje* sa šumama i vodama, zatim i kulturno naslijeđe ljudi koji žive u selu – etno kuće, nošnje, običaji, govor Šokaca, stari zanati... Uglavnom nam dolaze organizirane grupe od Sombora do Novog Sada, ali imamo i goste iz Hrvatske i Slovenije«, kaže **Zdenka Mitić,** predsjednica UG *Podunav* iz Monoštora. Pitamo je li monoštorska turistička priča financijski održiva. Kako doznajemo, koristi od toga imaju mještani koji imaju etno kuće, oni koji prodaju domaće proizvode... i to je mogućnost za ostvarivanje dodatnih prihoda. »Naša je turistička priča počela obrnutim redom. Prvo su u selu otvarani smještajni kapaciteti, ali vi ne možete dovesti turiste na prenoćište, a da nemate što im ponuditi da vide i rade tijekom dana«, kaže naša sugovornica i dodaje kako su još uvijek za selo vezani jednodnevni posjeti turista.

Jednom takvom posjetu i to pedesetak turista iz Istre nazočili smo i sami i vidjeli kako to izgleda kada Istrijanke prave monoštorske trgančiće koji idu uz fiš paprikaš. A kako bi drugačije bilo nego uz pjesmu i to onu dalmatinsku *Da nije jubavi ne bi svita bilo*.

Ova priča o Monoštoru mogla se ispričati i drugačije i opet bi mnogo toga ostalo nedorečenog, neispričanog. Ako ne prije, a onda kada se u povodu *Bodrog festa* u Monoštor sjate tisuće posjetitelja i eto novog povoda za jednu novu i drugačiji priču o ovom šokačkom selu.

Zlata Vasiljević

Back.indd 3 22.7.2015 14:10:35

Filmovi iz Srbije na pulskom festivalu

PULA – Film srpskog redatelja Stevana Filipovića *Pored mene* prikazan je na ovododišnjem filmskom festivalu u Puli, u konkurenciji Međunarodnog programa. Projekcija ovog filma u pulskoj Areni bila je ujedno i svjetska premijera tog ostvarenja. Kao pišu hrvatski mediji, ekipu filma publika je nakon premijere dočekala burnim pljeskom.

Inače, na filmskom festivalu u Puli, koji traje do 25. srpnja, ove godine sudjeluju još dva filma redatelja iz Srbije – *Ničije dijete* **VukaRšumovića** i *Bit ćemo prvaci svijeta* **Darka Bajića**. Oni se prikazuju kao manjinske koprodukcije u selekciji *Hrvatski film*, jer je u njihovoj realizaciji sudjelovao i hrvatski koproducent.

Cro art na mini koloniji u Žedniku

SUBOTICA – Članovi HLU *Cro art* bili su gosti obitelji **Antuna Poljakovića** na salašu br. 426 u Žedniku. Ambijent više od jednog stoljeća starog salaša bio je inspiracija slikarima. Dio nastalih radova poklonjen je domaćinima da trajno svjedoče o ovom druženju.

Sudjelovali su: **Cilika Dulić Kasiba**, **Ruža Tumbas**, **Tomislav Marjanović**, **Šandor Kerekeš**, **Laslo Kelč**, **Eva Horvat Uzon**, **Ildiko Monus** i **Kata Šetrov**.

LADO izvodio bunjevačke plesove

ZAGREB – Ansambl narodnih plesova i pjesama Hrvatske *LADO* održao je svoju ljetnju turneju u okviru koje je nastupio u Solinu, Šibeniku, Makarskoj, Zagvozdu, Ninu, Zadru i Bibinjama. Četrdesetak vrhunskih plesača, koji su istodobno i pjevači, zajedno s 14 glazbenika Orkestra Ansambla, *LADO* je domaćoj i stranoj publici predstavio koreografije iz raznih područja Hrvatske, kao i kolo poskočicu Hrvata iz Hercegovine te plesove bunjevačkih Hrvata u koreografiji *Na veliko prelo* **Andrije Ivančana**.

Exit ostaje u Novom Sadu

NOVI SAD – Osnivač i direktor *Exit* festivala **Dušan Kovačević** izjavio je Tanjugu kako taj festival ostaje zauvijek u Novom Sadu i da ne postoji dilema hoće li se održavati na Petrovaradinskoj tvrđavi. Tvrđava je, prema njegovim rečima, veliki integralni dio *Exita*.

On je kazao da se priče o preseljenju *Exita* ponavljaju još od prvog festivala i svake godine se aktueliziraju po završetku festivala a da za njihovo pokretanje ne postoji nijedan jedini razlog. O toj temi je bespredmetno raspravljati, poručio je Kovačević.

Ono na čemu će *Exit* u narednom periodu, po Kovačevićevim rečima, raditi jeste promocija regije Balkana, prije svega prostora bivše Jugoslavije, kao atraktivne destinacije za omladinski turizam.

S tim u vezi su pokrenuti i određeni koraci kao što je potpisivanje ugovora o suradnji gradova u regiji (Novi Sad, Beograd, Budva, Temišvar, Banjaluka).

Exit tim će aktivno raditi i na promociji kandidature Novog Sada za Omladinsku prijestolnicu Europe 2018. gdje je Novi Sad ušao u finalnu konkurenciju među pet gradova a konačna odluka bit će donijeta u studenome ove godine.

Dužionica u Somboru

SOMBOR – Hrvatsko kulturno–umjetničko društvo *Vladimir Nazor* organizira u nedjelju 26. srpnja 81. *Dužionicu* u Somboru. Okupljanje gostiju je u 9 sati u Hrvatskom domu. Svečana sveta misa bit će održana u crkvi Presvetog trojstva u 11 sati. Nakon mise sudionici Dužionice kruh od novog žita predat će gradonačelniku Sombora. Proslava će biti završena risarskim ručkom u Hrvatskom domu.

U sklopu proslave ovogodišnje Dužionice večeras (petak, 24. srpnja) u 20 sati bit će priređena književna večer na kojoj će biti obilježeno 25. godina Katoličkog instituta *Ivan Antunović* iz Subotice i predstavljena knjiga *Recept* vlč. **Lazara Novakovića**. Bit će to prigoda i za predstavljanje ovogodišnjih bandaša i bandašice, a to su **Renata Firanj** i **Martin Džinić**.

Z. V.

Dužijanca u Subotici

SUBOTICA – Predstojeći programi u sklopu *Dužijance 2015.* u Subotici su sljedeći:

26. srpnja u 10 sati
– Dužijanca u crkvi Presvetog Trojstva, Mala Bosna
29. srpnja, tijekom dana
– postavljanje izloga u središtu Subotice za *Natjecanje aranžera izloga*
30. srpnja u 19 sati
– otvorenje izložbe radova s XVIII. međunarodne likovne kolonije *Bunarić 2014.*, Svečana dvorana HKC *Bunjevačko kolo*, Subotica (izložba je otvorena do 16. kolovoza)
2. kolovoza u 10 sati
– Dužijanca u crkvi sv. Josipa Radnika, Đurđin u 18 sati – Dužijanca kod križa u Mirgešu
6. kolovoza u 19 sati
– književna večer u organizaciji Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović* na temu *25. obljetnica Društva*, svečana dvorana HKC *Bunjevačko kolo*.

Natječaj za novi logo subotičke knjižnice

SUBOTICA – U okviru programa obilježavanja 125 godina od osnutka Gradske knjižnice Subotica, raspisan je natječaj za izradu novog vizualnog identiteta – logoa najstarije ustanove kulture u tom gradu. Kako je predviđeno, novi logo bi u svom rješenju trebao sadržavati Telcsove atlase koji na prepoznatljiv način obilježavaju građevinu koju je projektirao **Ferenc Raichl** i u kojoj je danas smještena knjižnica. Pravo sudjelovanja na natječaj imaju dizajneri i grafičari. Za najbolje idejno rješenje predviđena je nagrada od 50.000 dinara. U povjerenstvu koje će odlučiti o najboljem grafičkom rješenju novog vizualnog identiteta Gradske knjižnice Subotica nalaze se istaknuti grafičari **Gábor Szilágyi**, profesor **Aleksandar Botić** i **László Kapitány.** Natječaj je otvoren do 5. rujna 2015. godine.

Detalje natječaja pročitajte na mrežnoj stranici subotičke knjižnice www.subiblioteka.rs.

Back.indd 4
22.7.2015 14:10:36

FILM BRANKA IŠTVANČIĆA NA FEFP-U

Most na kraju svijeta u Subotici

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata poziva na projekciju dugometražnoga igranog filma **Branka Ištvančića** *Most na kraju svijeta* koja će biti održana večeras (petak, 24. srpnja) u kinu *Jadran,* u 18 sati. Film se prikazuje u okviru programa *Paralele i sudari* 22. Festivala europskog filma Palić (FEFP). Ulaz je slobodan.

Most na kraju svijeta snimljen je 2014. godine u koprodukciji između Hrvatske, Srbije, Bosne i Hercegovine, Francuske i HRT-a. Ovaj napeti triler prepun emocija nastao je prema scenariju književnika **Josipa Mlakića**, a vraća nas u atmosferu kasnih devedesetih godina. Sela bosanskih Hrvata su uništena i oni su nastanjeni u kućama hrvatskih Srba. Posebnom državnom uredbom, u srpske kuće trebaju se početi vraćati njihovi vlasnici, a Hrvate koji žive u njima čeka neizvjesnost. U toj jezivoj atmosferi, dogodi se misteriozni nestanak starca, pa policajac Filip

(**Aleksandar Bogdanović**), i sam nastanjen u srpskoj kući, kreće u predanu istragu tijekom koje se suočava s vlastitim demonima prošlosti, a sve se vrti oko potrage za misterioznim »mostom na kraju svijeta«.

Prije svoje kinodistribucije i međunarodne premijere na festivalu A kategorije u Montrealu, film *Most na kraju svijeta* prikazan je prvi put na prošlogodišnjem Pulskom filmskom festivalu, gdje je ispraćen pohvalama i publike i struke, a ponajviše golem glumački ansambl koji okuplja oko trideset glumaca iz Hrvatske, BiH i Srbije, koje predvode Aleksandar Bogdanović, **Sanja Radišić, Boro Stjepanović, Vlatko Dulić, Nela Kocsis, Đorđe Kukuljica, Nikša Kušelj, Jelena Perčin, Slaven Knezović, Slobodan Ćustić, Bora Nenić, Anita Schmidt, Miralem Zubčević, Draško Zidar, Jelena Jokić, Jasmin Telalović** i brojni drugi glumci.

Za film čiji je itinerar uključivao petnaestak različitih gradova i lokacija, angažirana je i golema ekipa. Direktor fotografije je **Branko Cahun**, za scenografiju je zaslužan **Zvonko Sarić**, kostime **Felicita Glavaš**, dok su maske povjerene **Bianki Žugelj**. Produkciju potpisuje **Irena Škorić** i Artizana film. Film je snimljen uz potporu Hrvatskog audiovizualnog centra, Ministarstva kulture Republike Srbije i Fonda za kinematografiju BiH.

Film je sudjelovao na niz svjetskih filmskih festivala. Na festivalu Worldfest u Houstonu osvojio je nagradu Zlatni Remi, a na Ischia film festivalu u Italiji osvojio je nagradu za najbolju kameru (Best Photography).

D. B. P.

KULTURAMA

Žilnik

Povod da ovotjednu Kulturamu posvetimo **Želimiru Žilniku** jest što smo ga ovih dana imali prilike vidjeti na Paliću, gdje mu je u okviru Festivala europskog filma uručena nagrada *Aleksandar Lifka* za izuzetan doprinos europskoj kinematografiji. No, treba li nam neki konkretniji povoda da bismo pisali o ovom velikom jugoslavenskom/srpskom/vojvođanskom filmskom autoru? Ne. Povodi da se o Žilniku piše krajnje su opravdani i bez obzira na nagrade koje on ili njegovi filmovi dobivaju u zemlji i inozemstvu. U prvom redu zbog njegove stvaralačke energije budući da i sa svoje 73 godine, vitalan i samouvjeren, i dalje redovito snima. I dalje to čini van *glavnih tokova*, u oskudnim *uradi sam* uvjetima. Filmom se bavi već skoro pola stoljeća, a od svojeg prvog profesionalnog, a danas kultnog dokumentraca *Žurnal o omladini na selu, zimi* snimio je blizu četrdeset igranih i dokumentarnih filmova. Najpoznatiji je po svojim *Ranim radovima*, nastalima na tragu gibanja iz 1968., koji su ovjenčani *Zlatnim medvjedom* na prestižnom Berlinalu. Važan podatak je i to da je on jedan od začetnika žanra doku-drame, a njegov rad, zbog autentične estetike, prepoznat je i po izvan oficijelnih okvira fima: Muzej suvremene umjetnosti Vojvodine uvrstio ga je na listu najznačajnijih vizualnih umjetnika Vojvodine u posljednjih 20 godina.

Veličinu njegove karijere čine i otežani uvjeti u kojima je stvarao. Naime, jedno je vrijeme imao problema s cenzurom u Jugoslaviji, što je uvjetovalo da se sredinu sedamdesetih godina provede radeći u Njemačkoj.

Uvijek su ga zanimali mali, ali stvarni ljudi. »U suštini metoda koji primijenjujem ugrađena je mogućnost da dotaknemo nepatvorenu autentičnost prizora, likova, jezika, tako da film nadvladava siromaštvo produkcije i malog proračuna«, izjavio je u jednom intervjuu.

Kao kinematografski glasnogovornik obespravljenih, a nerijetko su to bile osobe koje dolaze iz različitih marginaliziranih manjinskih skupina, znao je, a to s uspjehom čini i danas, prepoznati teme koje bi kasnije postajala medijska opća mjesta. Tako se posljednjih godina bavi migrantima koji bolji život pokušavaju pronaći u Europskoj uniji (posljednji u tom nizu je *Destinacija Srbistan*). Stoga, a vraćajući se na palićki festival s početka teksta, njegovo djelo u potpunosti i odlično opisuju riječi koje smo čuli na uručenju nagrade *Aleksandar Lifka*: »Žilnik je miran i tih čovjek, ali njegovi filmovi viču«.

D. B. P.

Back.indd 5
22.7.2015 14:10:38

OVOGODIŠNJI FESTIVAL EUROPSKOG FILMA NA PALIĆU JOŠ JEDNOM POTVRDIO VLASTITU VISOKU KLASU

Umjereni ritam umjetnosti

Tko god od filma traži promišljanje u umjetnosti, a ne zaradu u zabavi ni ove se godine zacijelo nije razočarao ukoliko je pogledao nešto iz bogatog sadržaja 22. Festivala europskog filma, koji upravo večeras završava na Paliću. Dapače, možda je, kao nikada do sada, izbor dobitnika nagrade *Sándor Lifka* na najbolji način potencirao ono što razdvaja filmsku filozofiju Starog kontinenta i Hollywooda. Naime, domaći redatelj **Želimir Žilnik** i švedski **Roy Anderson** svojim su djelima već odavno zavrijedili prestižnu nagradu palićkog Festivala, ali se ona u ovom trenutku čini kao možda najvjerodostojniji antipod vrtoglavo brze stvarnosti naspram koje se ritam umjetnosti čini posve umjerenim. To je, uostalom, sjajno primijetio Žilnik, koji je, primajući od **Mire Banjac** nagradu, istaknuo kako upravo njegova četiri posljednja filma (*Stara škola kapitalizma*, *Jedna žena, jedan vek*, *Pirika na filmu* i *Log Book Serbistan*) svjedoče o tomu kako se sam main stream za pet godina okrenuo k underground filmu. Drugim riječima, ono što je prije samo pet godina bilo na marginama pozornosti svjetske javnosti danas su teme broj jedan svih svjetskih medija (ekonomska kriza, nezaposlenost, migranti...). A upravo je njih, kao i Anderson – »samo na drugi način« – za to kratko vrijeme obradio.

NAJBOLJE IZ EUROPE

Ono što također karakterizira Festival europskog filma na Paliću – i to iz godine u godinu sve više – jest njegov raznovrstan program, čiji je natjecateljski dio samo najreprezentativniji segment. No, tu se moramo malo zaustaviti, pa se poslužiti riječima direktora Otvorenog sveučilišta (kao izvršnog producenta Festivala) **Ilije Tatića** da je na Palić upravo na natjecateljski dio stiglo 90 posto filmova koje su željeli. Na taj način publika na Paliću imala je prigodu vidjeti najaktualnija europska filmska ostvarenja od kojih su neki od njih osvajali nagrade u Cannesu, Berlinu ili San Sebastianu. Već ta činjenica dovoljno govori o tomu koliko palićki Festival vrijedi i kako se kotira u konkurenciji sa starijim, poznatijim i bogatijim europskim festivalima kao što su već malo prije pobrojani, uključujući i onaj u Veneciji ili Karlovim Varima, primjerice.

Ali, kako smo već rekli, natjecateljski program samo je dio onoga što tijekom tjedan dana nude kina na Paliću (*Ljetna pozornica* i *Abazija*) i Subotici (*Jadran*, *Eurocinema* i Art kino *Lifka*). Zadržimo li se na analizi samo jednoga od njih (a Festival je u momentu pisanja ovog teksta tek na sredini), trebat će nam mnogo više prostora od redakcijski predviđenoga.

PAD *AVALE* SIMBOL KRAHA DOMAĆE KINEMATOGRAFIJE

Ipak, bar tri-četiri stvari i u ovome su momentu itekako vrijedne pozornosti. Prva od njih tiče se dokumentarnog filma **Srđana Kneževića** *Avala film: kraj ili početak?* čiji već naslov sugerira sudbinu nekoć najvećeg jugoslavenskog proizvođača filmova (u *Avala filmu* snimljeno je više od 50 posto

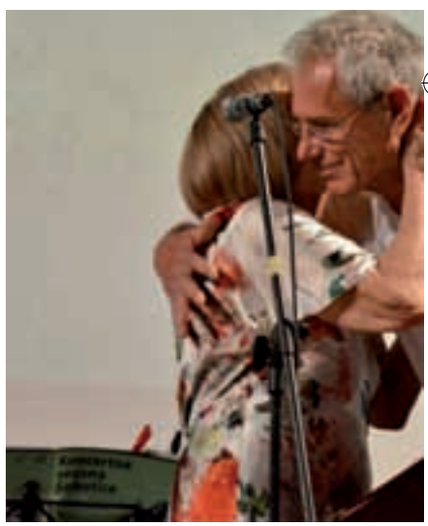

ukupne tadašnje filmske produkcije), a koji je 22. travnja ove godine za nešto više od osam milijuna eura (iako je procijenjena vrijednost najmanje šest-sedam puta viša) prodan nepoznatoj tvrtki *Film Way* s, recimo, javnosti nepoznatim kupcima na način na koji su tajkuni – naravno, uz blagoslov države, oličene u vidu Agencije za privatizaciju – pokupovali sve što se legalno moglo pokrasti. Jedan apsurd u ovoj dugačkoj priči – a kojega je više puta podvukao direktor Jugoslovenske kinoteke **Radoslav Zelenović** – posebno

Back.indd 6
22.7.2015 14:10:40

Osim nespornog umjetničkog karaktera, Festival je svojim brojnim programima ispunio i edukativni cilj, ne zanemarivši pri tomu ni zabavu kao sastavni dio ovakvih manifestacija

Nagradu Želimiru Žilniku uručila je Mira Banjac

je zanimljiv: obvezu čuvanja 641 filma (od čega 208 igranih) ima upravo Jugoslovenska kinoteka, a pravo njihove prodaje onaj tko je kupio *Avala film*. Pri tomu nije nebitno reći niti to da je kupac za blago koje je Zelenović pobrojao platio 500.000 eura, što podijeljeno sa 641 iznosi 780 eura po filmu!

MAĐARSKA: MLADI, PAMETNI I SVOJI

Druga dva detalja mnogo su ljepša i potpuno se uklapaju u ovu priču o Festivalu. Prvi se tiče iznimno uspješnog procvata mađarske filmske produkcije u posljednjih dvije-tri godine. Selektor *Novog mađarskog filma* **Zoltán Siflis** – koji kao ovdašnji redatelj dokumentarnih filmova i sam ima iskustva s pribavljanjem sredstava iz matične domovine – kaže kako je suvremeni mađarski film dvije-tri godine unazad potpuno u znaku mladih redatelja koji godišnje osvajaju i po nekoliko nagrada na najprestižnijim europskim filmskim festivalima. Posljednji u tom nizu je primjer 24-godišnje **Lili Horváth**, koja je svojim ostvarenjem *Dijete rođeno u srijedu* (*A szerdai gyerek*) osvojila dvije nagrade na Filmskom festivalu u Karlovim Varima (održanom od 3. do 12. srpnja ove godine). Siflis kao razloge ovih uspjeha navodi nekoliko momenata: svladane tajne filmske umjetnosti uz vlastiti stvaralački izričaj s temama koje se tiču mladih, a koje se po svom značaju uklapaju ne samo u suvremeno mađarsko nego i europsko i svjetsko društvo. To mladim mađarskim autorima, kako kaže Siflis, omogućuje razumijevanje i prihvaćanje ne samo u matičnoj im zemlji nego i u Europi, a o čemu najbolje svjedoče nagrade. Ipak, veoma važan sastojak ovog recepta za uspjeh čini i odnos države prema svojoj suvremenoj kinematografiji. Siflis kaže kako Mađarska filmska fondacija nove filmove financira i sa 60 posto sredstava, pa tako imamo situaciju da su trenutačno izdvojena sredstva za više od 10 igranih filmova (čija je realizacija još u tijeku), odnosno da je u posljednjih dvije godine snimljeno više od 350 dokumentarnih filmova, što uz znanstveno-popularne i druge »namjenske« filmove tu brojku povećava na više od 600! Usporedba s domaćom produkcijom za ovaj tekst jednostavno nije korektna, jer se, najkraće rečeno, kod nas ne zna niti adresa na koju se za ovakve prilike treba obratiti (naravno, ukoliko nije riječ o »državnim projektima« kakve, primjerice, prave **Kusturica**, **Bjelogrlić** ili **Bajić**). Nije nezanimljivo ni Siflisovo zapažanje da su se u situaciji projektnog financiranja mnogo bolje snašli mladi autori u odnosu na one starije koji su – i pored toga što je Mađarska prije 15-20 godina uz financiranje od 30-40 posto godišnje proizvodila i tridesetak igranih filmova – na ime »stare slave« uživali povlastice, pa i protekciju, i kod producenata, i donatora i banaka (ukoliko su dizali kredit)

Hvale vrijedni programi svakako su i dva predfestivalska, a koja su se odvijala u središtu Subotice: *Klasici na Trgu* (ispred stupova Narodnog kazlišta) i *Hommage* posvećen Žilnikovim i Andersonovim filmovima. Uzmemo li u obzir i *Školu filma* – koja se na Otvorenom sveučilištu odvija od svibnja do prosinca ove godine, a čijih desetak polaznika snimaju materijal i s Festivala – novoustanovljenu *Radionicu filmske kritik*e, te okrugle stolove (poput jučerašnjeg o aktualnoj problematici genetički modificirane proizvodnje), slobodno možemo reći kako je Festival – uz na početku rečenu tvrdnju o promišljanju u umjetnosti – manifestacija koja iz godine u godinu ispunjava i svoj edukativni cilj. I sve to opušteno. Znači, zabavno.

Z. R.

Back.indd 7 22.7.2015 14:10:43

Piše: Aleksandra Prćić

O HIGIJENSKIM NAVIKAMA BUNJEVAČKIH HRVATA OD KONCA XIX. DO PRVE POLOVICE XX. STOLJEĆA, TE DRUGIM ČIMBENICIMA KOJI UTJEČU NA LJEPOTU ŽENE (5.)

Uređivanje kose

U katalogu zanatlija iz 1906. godine *Szabadka sz. kir. város*, autora **Sándora Makiseva**, u Subotičkom gradskom arhivu postoji podatak da je te godine u gradu registrirano 36 berbera i 6 češljarica (1906:104,105, 108). Vjerojatno je žena koje su uređivale kosu bilo puno više, međutim nisu imale za to otvorene obrte. Iza Prvog svjetskog rata, dolaskom novih modnih trendova kada je i potreba postala veća, otvara se niz frizerskih salona koji nude, osim vodene ondulacije i trajne ondulacije. Korisnice tih salona su gospođe iz visokog društva, a one slabijeg imovnog stanja, u cilju praćenja mode, morale su se snaći na drugi način:

»Mi nismo išle kod frizera, same smo umotavale kosu na krpice. Na komad krpice se stavio papir, pa smo oko nje umotale kosu i svezale preko noći. Kada je bilo nešto svečanije, bila je divojka u ulici koja je dolazila u kuću privatno i pravila nam frizuru.«

(Kazivačica iz Subotice, rođena 1929. godine u Subotici)

KAPICE, KONĐE I MARAME

Osim u rijetkim prigodama, Bunjevke nisu išle gologlave, već su kosu pokrivale maramom. Maramu su stavljale na glavu čim bi se »zadivojčile« (kada je počela djevojka nositi dugu suknju). O načinu uplitanja kose pisala je **Kata Suknović** u članku *Marame, kapice, kićenje* objavljenom u tjedniku *Hrvatska riječ* 2013. godine:

»Kosu su mlade cure plele u kurđup spleten od više sitnih pletenica pripet trnodlama (špangama). Udane su Bunjevke pletenice slagale u konđu ili kapicu. Konđa je danas uvriježeni naziv za spletenu kosu, ali također i pokrivalo za glavu. Kapica je slična konđi, a razlika je u načinu povezivanja i u tome što kapica otkriva jedan dio kose sprijeda«. Dr. **Sekulić** o načinu na koji su Bunjevke uređivale oglavlje navodi sljedeće: »Kada se cura 'zadivojčila' plela je svoju kosu u pletenice u kurđup (vrpca, traka). Kosa spletena najprije u pletenice (često više sitnijih) slagala se zatim u kurđup, a pribadače kojima se kosa 'pripinjala' bile su trnodle (mogle su biti od kosti li jače žice) ... zabilježeno je da su djevojke prije kurđupa u obične dane pletenice slagale u vinac, a udane Bunjevke pak i konđu (naziv za spletenu kosu, ali i za pokrivalo za kosu). Nakon vjenčanja, o ponoći u svadbenoj noći nevjesti se skidao 'vinac' i na glavu stavljalo pokrivalo – konđa. I od tada do groba nije se Bunjevka pojavljivala bez konđe; doma je smjela skinuti rubac (maramu) ali konđu nikada. Konđe su se šivale od samta, svile, boje su bile različite i bižno vezene platom. Međutim, za svakidašnju upotrebu konđa je pravljena od tkanine koja se mogla prati. Zanimljivo je također spomenuti da je konđa pokrivala svu kosu, bila je namaknuta na čelo, dok je kapica otkrivala vijenac kose oko čela i bila malo zabačena natrag«.

MARAME

Marame su mogle biti suknene, svilene, atlsne, kumašne, marcelinske – od tanke venecijanske svile, tilorske koje su dobile naziv po tkanini koja se proizvodila u gradu Tulle i ukražene vezom. U *Bunjevačkoj danici* od 1929. godine je zapisano:

»Bunjevački je povežljaj tako značajan da ćeš Bunjevku poznati između hiljadu drugih.« (1929:87)

Marame su se vezale na poseban način: postojala je forma od tvrdog papira, ona se ulagala u bijelu, uštirkanu i uglačanu maramicu, te se sve skupa ulagalo u maramu. Pri povezivanju marame »na dva karaja«, formirale su se četiri mrske s obiju strana. S kolikom se pozornošću prilazilo vezivanju marame, govori sljedeći kazivač:

»Vezivanje marame je trajalo oko sat vrimena. Vezivale su je sve dotle dok ne pogode tako da točno simetrično stoji.« (Kazivač iz Subotice, rođen 1929. godine na salašu u Đurđinu)

Marama je svojevrsni simbol identiteta Bunjevki, te kao zanimljivost donosim opis fotografije dr. **Tihane Petrović Leš** objavljene u katalogu izložbe održane u Etnografskom muzeju u Zagrebu 1998. godine pod naslovom *Iz baštine bačkih Hrvata Bunjevaca*. Naime, na fotografiji snimljenoj između 1930. i 1934. godine nalaze se dvije djevojke obučene u suvremene haljine tog doba, a koje na glavi imaju povezane marame na način kako su ih nosile Bunjevke. Ispreplićе se suvremeno i tradicijsko uz želju zadržavanja bunjevačkog identiteta (1998:25).

Back.indd 8 22.7.2015 14:10:44

REGIONALIZACIJA REPUBLIKE SRBIJE S POSEBNIM OSVRTOM NA PROŠLOST I »PREDVIĐENU« BUDUĆNOST POKRAJINE VOJVODINE

Banovina Hrvatska

Palača Dunavske banovine u Novom Sadu koncem 1939. godine polako se završavala, ali još službeno nije niti otvorena, kada je došlo do ponovnog »prekrajanja teritorija« Kraljevine Jugoslavije. Naime, 26. kolovoza 1939. godine sklopljen je sporazum, koji je u povijest ušao kao *Sporazum Cvetković-Maček*, po kome se u okviru rješavanja »hrvatskog pitanja«, kao prvi korak, formira nova, posebna upravno-teritorijalna jedinica Banovina Hrvatska u okviru Kraljevine. Banovina Hrvatska je formirana spajanjem Savske i Primorske banovine, čijem se teritoriju priključuju teritoriji kotara: Dubrovnika, Iloka, Šida, Brčkog, Gradačca, Dervente, Travnika i Fojnice. *Velegrad* u nastajanju, Novi Sad, odjednom je postao pogranični grad s Banovinom Hrvatskom. Tako se u roku od 20 godina teritorij države ponovno *reorganizirao*, možda po austrougarskom modelu, u nastanku je bila neka vrsta *srpsko-hrvatske monarhije* na čelu s dinastijom Karađorđević.

Predviđen teritorij Banovine Hrvatske

»NEMOGUĆA MISIJA«

Stvaranje zajedničke neovisne države južnoslavenskih naroda nije bila jedina opcija o kojoj su političari slavenskog podrijetla, koji su živjeli u Monarhiji, raspravljali, bilo je i drugih prijedloga. Danas je samo jedna povijesna činjenica i kuriozitet koji je pao u zaborav, tzv. *Svibanjska deklaracija* Jugoslavenskog kluba u Carskom vijeću, u kojem su bili hrvatski zastupnici iz Istre i Dalmacije, slovenski zastupnici, te dvojica Srba iz Bosne i Hercegovine, čija je deklaracija glasila: »Zastupnici Jugoslavenskog kluba, na temelju narodnog načela i hrvatskog državnog prava, zahtijevaju ujedinjenje svih zemalja u Monarhiji, u kojima žive Slovenci, Hrvati i Srbi, u jedno samostalno, od svakog gospodstva tuđih naroda slobodno i na demokratskoj podlozi osnovano državno tijelo, pod žezlom habsburške-lorenske dinastije.« Zapravo su bili zagovornici *trijalizma*, podjele Monarhije između Austrije, Ugarske i Hrvatske (u hrvatski dio trojne Monarhije ušli bi i Slovenija, BiH i Vojvodina). Ovo je bio prijedlog za rješavanje tzv. *hrvatskog pitanja*. Politička reakcija na ovu deklaraciju nije izostala iz više razloga: dotad neutralne SAD su stupile u rat na strani *Antante* (prvobitno savez Francuske i Velike Britanije, kojem se kasnije priključilo i Rusko Carstvo). U Rusiji je politička situacija bila nestabila (koncem godine izbit će i revolucija). Glavni protivnik *Antante* su bile *Centralne sile* (Njemačka, Austro-Ugarska i Italija), a prije svega Francuskoj nije odgovarao opstanak Habsburške Monarhije ni u kakvoj formi, zato je idućeg mjeseca počela Krfska konferencija, čiji je rezultat bilo stvaranje Kraljevine SHS, dok se Austro-Ugarska Monarhija raspala.

FEDERACIJA – DA ILI NE?

Na Krfskoj konferenciji **Pašić** je rekao: »Od federacije smo odustali (mi Srbi op. aut.) iz dva razloga: 1. to ne bi bila dovoljno jaka država, 2. ne možete odijeliti Srbe i Hrvate jedne od drugih. Jer ako bi bili Srbi za sebe, a Hrvati za sebe, teško bi bilo granicu postaviti. Izmiješani su. Zbog toga moramo tražiti formu gdje će svaki moći živjeti i smatrati državu kao zajednicu.« Kao što znamo, političke nesuglasice između Srba i Hrvata su se nastavile, jer su Hrvati uporno tražili za njih pravilnije federalno uređenje (na to su navikli već u Monarhiji). Kulminacija i rezultat rasprava bio je *Sporazum Cvetković-Maček* čiji su akteri bili **Dragiša Cvetković**, predsjednik Vlade kraljevine Jugoslavije i **Vladko Maček**, predsjednik oporbene Seljačko-demokratske koalicije (ujedno i predsjednik Hrvatske seljačke stranke HSS). Dio dogovora je bio da Maček postane potpredsjednik kraljevske vlade i da se kasnije formira teritorij *Srpske zemlje* u koji bi ušli teritoriji Vrbaske, Drinske, Zetske, Dunavske, Moravske i Vardarske banovine. Pitanje Slovenije nije bilo prijeporno, predviđalo se stvaranje Slovenske autonomne banovine, sporno je ostalo razgraničenje u Bosni i Hercegovini. Znači, na koncu je usvojen *federalni koncept*. Interesantno je napomenuti kako su Mačeka i HSS podržavali Samostalna demokratska stranka – SDS, koja je okupljala *Srbe prečane*, tj. Srbe preko Save i Dunava, odnosno iz današnje Vojvodine (*Austrougari* na okupu). Možda su oni i utjecali da se, kad se razmišljalo o stvaranju triju *federalnih banovina* – Hrvatske, Srpske i Slovenske, stvore autonomna Vojvodina i Bosna i Hercegovina, za ovo bi se tražio plebiscit, danas bismo rekli referendum (izvor iz Wikipedije), no nije ovo toliko bitno. Ovaj je sporazum ipak ostao na papiru, jer ubrzo je 1. rujna iste godine izbio II. svjetski rat koji je Europi i južnoslavenskim narodima donio novu teritorijalnu podjelu i neizmjerne patnje.

Back.indd 9
22.7.2015 14:10:45

Sonćani hodočastili u Đakovačku Breznicu

U četvrtak, na blagdan Gospe Karmelske, pedesetak vjernika iz župe sv. Lovre u Sonti, predvođenih župnikom vlč. **Josipom Kujundžićem**, hodočastilo je u Đakovačku Breznicu, u Karmel sv. Josipa. Hodočasnici su nazočili svetoj misi, koju je u karmelskoj kapeli slavio umirovljeni biskup đakovački msgr. **Marin Srakić**. Suslavilo je više gostujućih svećenika, među kojima je bio i sonćanski župnik.

Radost hodočašća sonćanskim vjernicima je poslije mise upotpunio susret s Bosonogom karmelićankom sestrom **Ljiljanom Prelić**. Ova Sonćanka na Božjem putu je bezmalo četvrt stoljeća. Voljom ostalih sestara izabrana je na dužnost Glavarice, odnosno časne majke Karmela sv. Josipa. Kako i sama kaže, svakodnevno se moli za sve svoje Sonćane, ali i za pojedince kojima je u mnogočemu molitva jedina nada. Malu sonćansku ekspediciju na ulazu u Karmel dočekao je bivši sumještanin, danas žitelj Sarvaša, **Zlatko Krstin**. Za sve vrijeme boravka hodočasnika u Karmelu bio im je pri ruci i tako im posjet učinio ugodnijim. Krstin je jedan od skupine Sonćana i bivših Sonćana, koji su svojim donacijama, što u materijalnim sredstvima, što u radu, znatno doprinijeli gradnji i uređenju Karmela. »Od početka gradnje uključili smo se u građevinske i zanatske radove, a kasnije i u poslove održavanja koji su preteški ili prekomplicirani za sestre koje borave u Karmelu. Uspjeli smo se organizirati i kupiti im i veliki plastenik. U prikupljanje potrebnih sredstava, osim nas nekadašnjih Sonćana, koji danas živimo na ovim prostorima, u ovu akciju su se uključile i članice sonćanskog ogranka Franjinog III. reda. Sa sestrama ovoga Karmela povezani smo neraskidivim vezama. One su molile za nas i naše obitelji, pa nam i pomagale u danima izbjeglištva, kad smo doslovno preživljavali od danas do sutra, a i danas su naše obitelji u njihovim svakidašnjim molitvama. Mi smo im zahvalnost izrazili na svoj način, kad je to njima bilo najpotrebnije. Kako je moj brat zgodno formulirao, obostranim aktivnostima doprinosili smo pretvorbi materijalnog u duhovno«, rekao nam je Zlatko Krstin.

I. A.

Zlatomisnik János Sztrikovits

Umirovljeni vlč. **János Sztrikovits** proslavio je 4. srpnja pedesetu obljetnicu od kako je zaređen za svećenika.

Podrijetlom je iz Bezdana pa se nakon umirovljenja prije dvije godine vratio iz novosadske crkve Imena Marijina u kojoj je služio 22 godine natrag u rodno mjesto. Tu je u rodnoj župi, u crkvi Svetih

Šimuna i Jude Tadeja apostola primio sve sakramente inicijacije, prikazao svoju prvu misu kao mladomisnik te sada proslavio zlatnu obljetnicu predvodeći svečanu svetu misu s još tridesetak koncelebranata, svećenika iz Srbije, Hrvatske i Mađarske. Istaknuo je da mu se životna želja koju je još kao mali ispoljio ostvarila i da je nakon što je postao svećenik cio život proveo u Božjoj kući. Veliku podršku i oslonac tome dali su mu članovi obitelji i uvjeti pod kojima je odrastao, koji su potkrijepili i gajili ljubav ka Stvoritelju. Kad bi se podvukla crta i sabrao život zlatomisnika sve bi se moglo svesti na dvije misli vodilje: vlč. Sztrikovits je svoj život i djelovanje u potpunosti stavio u službu Kristu te tako zadovoljio i uvijek bio uz svoje vjernike.

Vlč. Sztrikovits je u nedjelju 12. srpnja povodom obilježavanja petog desetljeća misništva slavio dvije mise i u novosadskoj katedrali, na hrvatskom i mađarskom jeziku, u kojoj je dugo vrijemena službovao kao naddekan, naime, u gradu i okolici proveo je 38 godina službe.

Ž. Z.

Back.indd 10 22.7.2015 14:10:48

VIJESTI

Proštenje sv. Ane na Kerskom groblju

Na blagdan svetih Joakima i Ane, roditelja Blažene Djevice Marije, u nedjelju 26. srpnja, slavit će se proštenje. Kapelica na Kerskom groblju nosi ime sv. Ane, te će na groblju, ispred kapelice svete mise biti služene u 17 sati na mađarskom jeziku i u 18 sati na hrvatskom jeziku.

Događanja na Marijanskom svetištu – Bunarić

1. kolovoza, subota - Prva subota, sveta misa u 9.30 sati
5. kolovoza, srijeda - Snježna Gospa, sveta misa 18 sati
15. kolovoza, subota - Velika Gospa, sveta misa u 18 sati
22. kolovoza, subota - bl. Djevica Marija Kraljica, sveta misa u 18 sati
27. kolovoza, četvrtak - Trodnevica u 19 sati - klanjanje
28. kolovoza, petak - Trodnevica u 19 – križni put
29. kolovoza, subota - Trodnevnica u 19 – bdjenje
30. kolovoza, nedjelja – PROŠTENJE

U susret blagdanima

25. srpnja - Sveti Jakov apostol
26. srpnja - Sveti Joakim i Ana

Znak Božje prisutnosti

Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

Najbrojnija čuda koja je Isus učinio bila su ozdravljenja različitih bolesnika, ipak među najpoznatije spada čudesno umnažanje kruha kojim je nasitio veliko mnoštvo ljudi.

ČUDO UMNAŽANJA KRUHA

Čudesa koja je Isus činio nisu bila svrha sama sebi, što ističe i evanđelist Ivan nazivajući ih znakovima, želeći time usmjeriti pogled na čudotvorca. Ona su znak da ljudima po Isusu dolazi u susret netko tko je iznad tek pojedinačno učinjenih dobročinstava, netko tko se spreman darovati svima.

Iako o ovom čudu izvješćuju sva četiri evanđelja, u tim izvješćima postoje neke razlike. Sinoptici (Matej, Marko i Luka) prikazuju ovo čudo kao Isusov odgovor na zabrinutost učenika za gladno mnoštvo u pustinji i na njihovu nemoć da taj problem sami riješe. U tim evanđeljima ovo čudo shvaćeno je kao Isusovo dobročinstvo izgladnjelom narodu zbog njihove spremnosti da ga slijede i slušaju njegovu riječ. Budući da Ivan u svom evanđelju naglašava čudo kao znak, tako u njegovu evanđelju prilikom ovog čudesnog umnažanja kruha inicijativa polazi od Isusa. U želji da iskuša učenike on postavlja pitanje Filipu: »Gdje da kupimo kruha da ovi blaguju?« (Iv 6,5), iako zna što mu je činiti. Njegova zahvalna molitva Bogu bila je potrebna i dovoljna da se od tek nekoliko kruhova i riba nahrani silno mnoštvo, a da ostane još punih dvanaest košara ulomaka.

Međutim, nahranjeno mnoštvo u čudu ne prepoznaje Isusovu pravu nakanu, ne prepoznaje tko je on uistinu niti onog koga je on došao objaviti. Narod je ostao skoncentriran na njegovu čudesnu moć, kao i na kruh koji ih je nasitio, ne pitajući se dublje o tajni njegove osobe, o njegovu poslanju. Stoga je posve jasna njegova reakcija: »Kad Isus spozna da kane doći, pograbiti ga i zakraljiti, povuče se ponovno u goru, posve sam« (Iv 6,15). Velika je razlika između Isusovih nakana i namjera i nakana naroda. Isus će im kasnije predbaciti što traže propadljivu hranu, a ne onu koja je za život vječni (usp. Iv 6,27), nazivajući istodobno sebe »kruhom koji je s neba sišao« (Iv 6,41). Svoja čudesa Isus ne čini kako bi pokazao svoju moć nad prirodom i ljudima, tj. nad ovim svijetom. Ona trebaju pomoći ljudima da shvate kako je on došao da svi imaju život u izobilju (usp. Iv 10,10).[1]

CRKVA JE ZNAK OČEVE BLIZINE

Kao što je Isus želio biti znak Očeve blizine u svijetu, to bi danas trebala biti njegova Crkva, a Crkva to smo svi mi. Zato, prije svega, trebamo razumjeti znakove Očeve prisutnosti danas. Najveći znak je euharistija po kojoj nam se sam Bog daruje za hranu dolazeći svakodnevno među nas. Zato je euharistija hrana kojom kršćanin hrani svoju vjeru, kojom skuplja snagu za življenje svoga kršćanstva i kada je svijet protiv toga. Prepoznavši znak Božje blizine u euharistiji kršćanin treba pozvati i druge da se nahrane ovom hranom koja nadilazi granice materijalnog, jer je hrana za život vječni.

Crkva, odnosno svaki kršćanin u izobilju koje mu je Gospodin dao treba prepoznati znak njegove blizine, te to izobilje učiniti znakom Božje blizine onima koji oskudijevaju. Društvene prilike su danas takve da je oko nas mnogo onih koji su u materijalnoj oskudici. Naša je kršćanska dužnost osvrnuti se oko sebe, prepoznati one koji su u potrebi i pomoći im. Međutim, oko nas je i mnogo onih koji duhovno oskudijevaju, koji duhovno lutaju, traže i ne nalaze, koji u mnoštvu dostupnih religioznih i duhovnih ponuda sve teže razabiru one prave, koji sve teže u Kristu prepoznaju Spasitelja i u njegovom nauku program za život. Oni trebaju pomoć Crkve, pomoć kršćanina. Zato se kršćani trebaju prestati baviti samima sobom i postati znak Očeve prisutnosti u svijetu, oni koji su milosrdni, koji su molitvom i načinom života bliski Isusu, ali nisu zbog toga oholi, koji ne osuđuju već pomažu drugima da upoznaju Boga, a Crkvu dožive kao znak Njegove prisutnosti u svijetu.

Velika je to zadaća za kršćanstvo, osobito danas kada svijet živi kao da Boga ne treba, ali ga treba i traži ga, samo često na pogrešnim mjestima. I sami kršćani zaneseni svijetom duhovno lutaju i svojim bogovima smatraju materijalne stvari u kojima su trebali prepoznati znakove Božje dobrote i sredstva kojima su i sami mogli Boga približiti drugima. Stoga se kršćanin ne smije nikada odvojiti od izvora i vrhunca svoga kršćanskog života, od euharistije, te ne smije zaboraviti da svaki dan obnavlja svoj odnos s Bogom a drugima bude znak Njegove prisutnosti u svijetu.

1 Usp. Ivan DZGANDŽIĆ, *Osluškujući riječ*, Zagreb, 2006., 154-255.

Back.indd 11 22.7.2015 14:10:49

MINI INTERVJU: MARINKO MIKOVIĆ, UZGAJIVAČ PTICA

Sve ptice jednako volim

Još od ranog detinjstva **Marinko Miković** voli društvo ptica. Kako sam kaže, na povratku doma prvo njih obiđe, pa potom slijede sve druge kućanske stvari. Ptice su njegova velika radost i pasija kojoj svakodnevno posvećuje dosta pažnje.

Kako je započelo vaše druženje s pticama?

Ptice sam prvi put dobio od svoga oca za rođendan kada sam imao deset godina. Bili su to štiglinci u paru i nisam se nešto oduševio s njima ali kako su dani prolazili oni su sve ljepše počeli pjevati i mene je to počelo oduševljavati. Svakim danom sam ih hranio, pazio i počela je u meni rađati se ljubav prema pticama. Te iste štiglince sam poslije pario i legao, a kada bih odrasli puštao sam ih u prirodu i sve tako dok nisam otišao na služenje vojnog roka.

A kada ste se počeli aktivno baviti ovom lijepom zanimacijom?

Dolaskom iz vojske 1979. godine kupio sam četiri para tigrica i od tada počinje moja ptičarska karijera.

Što Vas je vodilo prema daljnjem bavljenju ptičarstvom?

Pticama sam se nastavio baviti zato što se u meni rodila ljubav prema pticama i vodila me je želja da imam mnogo ptica. Velike, srednje ili male nije važno. Sve što sam trudom i ljubavi prema njima i ostvario, a u tome mi nije uvijek bilo lako. Zahtjevalo je mnogo rada i odricanja, ali i novaca.

Kakvih sve ptica imate u svojim volijerama?

Danas imam ptice s četiri kontinenta I to: Australije, Azije, Latinske Amerike i Afrike. Trenutačno gajim 14 vrsta papiga i 47 pari za reprodukciju.

Koliko vremena provodite s pticama?

Što se tiče provedenog vremena s pticama to je svakodnevno između sat i sat i pol vremena. Kada dođem doma s posla prvo idem obići ptice i provjeriti je li je sve u redu, ima li nekih promjena kod njih. Ptice vole da se sa njima razgovara, ako to ne bi činio došlo bih do protesta nekih vrsta npr. žako i onda one vrlo nervozno reagiraju (čupaju perje)

Na koncu, koje ptice najviše volite?

Ne mogu izdvojim posebno niti jednu jer su za mene sve jednake i sve drage od najmanje do najveće.

KUTAK ZA IGRICE

BRIŠKULA

Pravila igre

Brisca ili brìscula,briscola odnosno briškula kartaška je igra za dva do četiri igrača. Kod četiri igrača igra se u dva tima. Na početku igre svaki igrač dobiva 3 karte. Preostale karte, okrenute naopako, odložene su u talonu. Najgornja se karta okreće i stavlja pod špil tako da je vidljiva. Ta karta određuje boju aduta.

Cilj ove igre jest biti prvi igrač koji će pomoću mudro odigranih štihova osvojiti 61 bod. Igrač s desne strane djelitelja počinje s igrom. Pobjednik runde ujedno je pokretač runde koja slijedi. Prilikom otvaranja runde može se odigrati bilo koja karta.

U jednoj rundi svaki igrač odigrava jednu kartu. Ne postoji ograničenje po boji. Ukoliko prvi igrač odigra određenu boju (špade, kupe, dinare ili baštone), igrači koji slijede ne moraju nužno baciti istu boju, sve dok je imaju u ruci, već mogu odigrati koju god kartu žele. Igrač koji je odigrao najvišu kartu u boji prve karte u normalnom slučaju osvaja štih. Bude li odigrana karta u boji aduta, ona automatski nadigrava sve prije nje odigrane karte. Bude li tijekom jedne runde odigrano više karata u boji aduta, broji se ona karta u boji aduta koja ima najveću vrijednost. Nakon štiha, pobjednik runde prvi dobiva novu kartu iz talona. Zatim po jednu novu kartu izlače i drugi igrači u smjeru suprotnom od smjera kazaljke na satu. U posljednjoj rundi posljednji igrač automatski izvlači adut-kartu koja je na početku igre bila stavljena naopako.

Igrač koji tijekom igre dobije dvojku ili sedmicu u boji aduta može je zamijeniti za kartu koja stoji na dnu talona. Adut dvojka može biti zamijenjena adut kartama od trojke do sedmice, a adut sedmica kartama od dečka do asa.

Onaj tko svojim štihovima prvi osvoji 61 bod osvaja pobjedu u igri, a kod neriješenog rezultata odigrat će se još jedna partija.

Bodovanje

U igri vrijedi sljedeće bodovanje:

as: 11 bodova
trojka: 10 bodova
kralj: 4 boda
kraljica: 3 boda
dečko: 2 boda
sedmica, šestica, petica, četvorka i dvojka: 0 bodova

Back.indd 12 22.7.2015 14:10:51

TV PREPORUKA
NEDJELJA 26. SRPNJA HRT 2 18.05

Seoska gozba: Sesvetski Kraljevec, gastroputopis (6/7)

Naše se putovanje Hrvatskom polako bliži kraju, a u šestoj, pretposljednjoj epizodi prvog ciklusa *Seoske gozbe* gledateljima smo priredili posebno iznenađenje: posjet Ambijent parku obitelji Grgić u Sesvetskom Kraljevcu.

Ovi vrijedni entuzijasti, povratnici iz Švicarske, već punih deset godina grade ovo zanimljivo imanje, na kojem uzgajaju koze i proizvode kozje mlijeko i više-

struko nagrađivane sireve. Njihov je krajnji cilj ekološko-edukacijski centar pod imenom Recite DA zdravoj hrani koji će otvoriti svoja vrata javnosti, prvenstveno školskoj djeci da ih educira o važnosti pravilne i zdrave prehrane i ekološke proizvodnje.

A na samom imanju u ovom trenutku su, osim brojnih koza, i vijetnamske svinje, veprovi, magarci, zečevi, razna perad, a posebna atrakcija je veliko krdo srna. I sve to na samo petnaestak kilometara od središta Zagreba. Domaćica Suzana Grgić svojim gošćama pripremila je vrlo ambiciozan meni: zapečeni marinirani kozji sir za predjelo, jareće kotlete s rostijem od batata i krumpira za glavno jelo, a desert je čokoladni kuglof preliven likerom od kozjeg mlijeka sa svježim malinama. Koliko je u tome bila uspješna, svakako provjerite u još jednoj epizodi Seoske gozbe.

Scenarij: **Nebojša Taraba i Miodrag Sila**
Redatelj: **Zoran Happ**
Snimatelji:**Jasenko Rasol, Robert Krivec i Branimir Hainš**
Urednica: **Jasna Ceković**

VRIJEDI PROČITATI

RANKO MARINKOVIĆ

Ruke

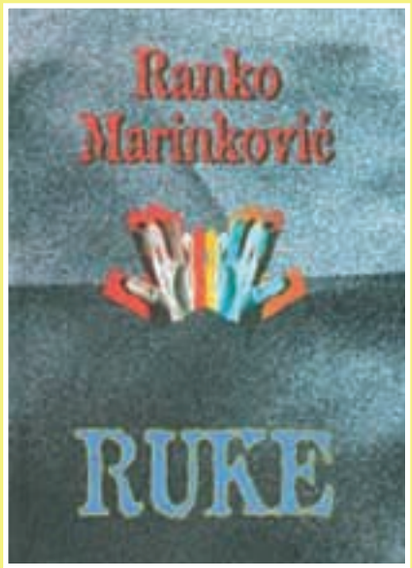

Zbirka novela Ranka Marinkovića *Ruke* jedna je od najboljih, a svakako i najslavnija i najčešće pretiskivana novelistička knjiga jednoga hrvatskog pisca u posljednih pedest godina. Prvo izdanje, iz 1953. god, sadržavalo je deset novela, ali su dvije od njih naknadno postale sastvani dio romana *Kiklop*, a jedna je ušla u knjigu novela ranije Marinkovićeve fraze. Sadržaj zbirke, s osam tekstova, definitivno je oblikovan 1962. god, kada je na uvodno mjesto uvrštena novela *Samotni život tvoj*.

Kada su se pojavile *Ruke*, Marinković je već bio afirmirani pisac, ali ga je ta knjiga učinila prvim imenom poslijeratne hrvatske novelistike. Pisana rukom skeptičnog intelektualca sklonog raznoj ironiji, disciplinirano Mediteranca s analitičkim nervom i pisca sposobnog da naoko obične, trivijalne teme uzdigne na univerzalnu razinu, nadasve nenadmašnog stilista, ta je umjetnost otvorila u suvremenoj hrvatskoj književnosti nove vidike i postavila joj vrlo visoke kriterije.

PJESMA ZA DUŠU: *Žena za sva vremena*

Zdenka Kovačiček

Ja sam žena koja zna što želi
zavladati svijetom
gdje svi bi je htjeli
zavesti, sresti, barem upoznati

Ja žena sam snažna
i bit ću važna
i dovoljno jaka
da kroz svijet mogu sama
ne trebam nikog
a želim sve imati

A sve što sam htjela
kad mlada sam bila
da postanem netko
da dobijem krila
i jednog dana
svi za mene znaju

Ref.
Da/jer/ja sam žena za sva vremena
ne za jedan dan
ne za jedan dan
jer ja sam žena za sva vremena
moja ostat će sjena
i kad ne budem ja

Ja sam žena koja zna što želi
zavladati svijetom
gdje svi bi je htjeli
zavesti, sresti, barem upoznati

A mogla bi biti
glavna i slavna
u svakome društvu
jedina dama
uvijek uz nekog
nikada sama

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 24. do 30. srpnja

24. SRPNJA 1901.
Na igralištu kod Somborske kapije odigrana je prva nogometna utakmica u nas. Nogometni odjel Subotičkog sportskog društva, utemeljen 1894. porazio je momčad Mohačkog gimnastičkog društva rezultatom 4 : 2.

24. SRPNJA 1947.
U 33. godini života, iznenada je preminuo **Ivan Milanković**, predsjednik Narodnooslobodilačkog odbora Subotice i zastupnik u Saveznoj skupštini Jugoslavije.

24. SRPNJA¸ 2007.
Na izborima za skupštinu mjesnih zajednica najviše mandata osvojile su stranke koje čine vodeću koaliciju u općini: DS – 114, SVM – 113, SVM sa DSHV – 8, a DS sa tom strankom u koaliciji – 21 mandat. DSHV je samostalno osvojio 30 mandata, itd.

25. SRPNJA 1527.
Odsječenu i na koplje nabodenu glavu samozvanog cara **Jovana** (**Ivana**) **Nenada** s nadimkom Crni Čovjek, koju je vlastelin Szabatke (Subotice) **Balint Török** poslao u Budim, ondje su istaknuli na vrh tamošnje utvrde i okrenuli je k Beču.

25. SRPNJA 1916.
Umro **Lazar Mamužić**, pravnik, gradonačelnik Subotice od 1884. do 1902. godine. Bio je vješt, agilan političar, veliki graditelj, pokretač gospodarstva, prometa, animator u mnogim oblastima društvenog života. Današnji izgled Subotice, u mnogome je, uobličen u vrijeme njegova osamnaestogodišnja mandata. Rođen je 1. ožujka 1847.

25. SRPNJA 1990.

U 68. godini umro slikar i dizajner **Gustav Matković**, izraziti pejzažist i portretist. Slikarski radovi mu odišu koprenom impresionizma i svježim koloritom. Rođen je 22. ožujka 1922.

26. SRPNJA 1890.
Rođen je **Lazar Stipić**, pjesnik, publicist, novinar, upravitelj Gradske knjižnice. Počeo je kao dopisnik budimpeštanskih i bečkih novina iz Subotice, a nastavio kao urednik Nevena, Naroda, Istine, Borbe i književnog časopisa Glas. Pisao je pjesme, pripovijetke, drame i publicistike tekstove, a objavio je dvije zbirke pjesama, dvije studije i dr. Umro je 14. svibnja 1944.

26. SRPNJA 1945.
Konstituiran je Okružni narodnooslobodilački odbor u Subotici. za predsjednika je izabran **Lajčo Jaramazović**. Drugi predsjednik je **Peter Berkés**. Prvi i drugi tajnici su **Milan Martinović Metalac** i **Ljuba Ninkov**. Ostali članovi su: dr. **Milan Bikar**, **Nándor Farkas**, **Eta Kizúr**, **Duško Krnjajski Jović**, **Mihály Olajos**, **Grgo Prćić**, **Aleksandar Székely**, **Mića Skenderović** i **Ferenc Tóth**.

26. SRPNJA 2006.
Na promociji knjige *Vojvodina* **Dragomira Jankova** istaknuto je: »Godine 1918. u vreme nastanka Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, odnos razvijenosti Vojvodine i Slovenije bio je 1: 1. tako je bilo i pri kraju SFRJ, a od kada je ukinuta autonomije 1990. pa do prevrata 2000. taj odnos je iznosio 1: 8.«

27. SRPNJA 1699.
Barun **Nehem**, bivši zapovjednik Segedina, pismeno je potvrdio da su kapetani pograničnih militara **Luka Sučić** i **Đuro Vidaković**, vjerno i bez i jedne krajcare nadoknade obnašali vojne dužnosti, te da su se hrabro borili protiv ustanika do sklapanja primirja.

27. SRPNJA 1994.
Pred najvećom diskotekom na Trgu Ćirila i Metoda otkriveno je poprsje pionira srednjoeuropskog i južnoslavenskog filma **Aleksandra Lifke**, koji je upravo na tom mjestu, 1910. godine otvorio prvi privatni zidani kino.

27. SRPNJA 1998.
U Hrvatskom kulturnom centru *Bunjevačko kolo* predstavljena je prva zbirka pjesama hrvatskog pjesnika **Tomislava Žigmanova** *Raskrivanja*, tiskana nakladom dvotjednika *Žig*.

28. SRPNJA 1831.
Ovjeren je zemljovid na kojem je naznačen sanitarni kordon oko grada, kao prevencija u obrani od kuge. Činilo ga je 79 gusto raspoređenih stražarskih postaja sa 182 pješaka i 49 konjanika. Granična, *Crna čarda*, na Segedinskom putu, pretvorena je u karantenu. Na svakoj od sedam gradskih kapija danonoćno je bdio povjerenik s dvojicom stražara. U grad se ulazilo samo s propusnicom.

28. SRPNJA 1895.
Ministarstvo trgovine odobrilo je rad Zanatskog udruženja subotičkih zidara. Za predsjednika je, na prethodno održanoj osnivačkoj skupštini, izabran *Šime Dulić*.

29. SRPNJA 1743.
Na prigodnoj svečanosti, čitanjem Povelje carice i kraljice Marije Terezije, uz podrobno tumačenje ugovora sklopljenog s Kraljevskom komorom, na ondašnjem narodnom (dalmatinskom ili ilirskom, odnosno hrvatskom) jeziku, Subotički vojni šanac je izdvojen iz sastava Potiske vojne krajine, te preveden u civilni status. Proglašen je povlaštenim kraljevsko-komorskim gradom, pod imenom Szent Mária (Sveta Marija) i stavljen pod jurisdikciju Bačke županije.

29. SRPNJA 1831.
U gradu je izbila teška epidemija kolere, zacijelo najteža i najveća od nastanka grada. Unatoč blagovremeno poduzetih preventivnih mjera, prema jednom dokumentu iz Historijskog arhiva Subotice u gradu je oboljelo oko pet tisuća ljudi, od kojih je do 9. listopada iste godine umrlo čak 3.584 osobe.

29. SRPNJA 2008.
Hrvatsko nacionalno vijeće je, za direktora Novinsko izdavačke ustanove *Hrvatska riječ*, izabralo **Ivana Karana**.

30. SRPNJA 1945.
Dnevnik *Hrvatska riječ* objavio je napis o djelovanju subotičkog Pravnog fakulteta između dva svjetska rata. Za dva desetljeća postojanja na ovaj je fakultet (u sklopu Beogradskog sveučilišta) upisani 4.416 studenata, od kojih je 1.450 steklo diplomu pravnika.

30. SRPNJA 1993.
Inflacija je u srpnju 1993. godine bila 3.200 posto veća no u prosincu 1992. Isplaćena srpanjska mirovina u prosjeku je iznosila 133 milijuna dinara, a jedan primjerak *Subotičkih novina* koštao je 1.800.000 (milijun i osamsto tisuća) dinara.

Back.indd 14 22.7.2015 14:10:55

Sombor u sjećanjima

U rubrici *Priča o fotografiji* objavili smo početkom godine priču o obitelji čuvene hrvatske dramske umjetnice **Elize Gerner**, koja je rođena i odrasla u Somboru. Pišući taj tekst naišla sam na nekoliko ulomaka iz njezine knjige *U sjeni stoljeća koje odlazi*, koji su me i potaknuli da pročitam knjigu. Kako je dio posvećena Elizinom djetinjstvu i odrastanju u Somboru i kako je ona do detalja opisala tadašnji život i dešavanja u Somboru činilo mi se zanimljivim da dio toga podijelimo s našim čitateljima, kao sliku ono što je u Somboru bilo između dva rata i prvim poslijeratnim godinama.

PJESMA OD ANTE JAKŠIĆA

Iako je bila tek osmogodišnja djevojčica Eliza se sjeća 1928. godine i atentata na **Stjepana Radića**. »Moju dječju dušu teško je ranila Radićeva smrt. Ubojstvo nevinog čovjeka. Ubojstvo našeg zaštitnika, kako mi je to majka objašnjavala. Počela sam razmišljati što se to događa oko nas«, piše Eliza i prisjeća se dalje 30-tih godina i izbora na kojima glasovanje nije bilo tajno, već su se birači javno izjašnjavali. To što se njen brat izjasnio za HSS i **Vladka Mačeka** stvorilo je njezinom ocu probleme. Upamtila je Eliza još jedan atentat, a to je ubojstvo kralja **Aleksandra** 1934. godine. Kako piše u svojoj knjizi *U sjeni stoljeća koje odlazi* mnogi vojvođanski Mađari, koji nisu imali dokumente o jugoslavenskom državljanstvu preko noći su protjerani preko granice u Mađarsku.

Sjeća se Eliza i **Andrije Konca**, najpopularnijeg pjevača 40-tih godina, predratnog hrvatskog operetnog pjevača i šansonjera, rođenog Somborca, koji je kao mladić svojom pjesmom veselilo kupače na kanalu. U logor je odveden 1945. godine, a njegova sudbina ostala je nerazjašnjena. Do 1993. godine u javnosti ga više ne spominju, a na njegove ploče bio je stavljena zabrana.

U Elizinim sjećanjima je i susret sa književnikom **Antom Jakšićem**. Bilo je to u povodu njenog 12. rođendana na proslavi koju joj je priredila teta **Julija**. Tetin stanar, maturant iz Berega, Ante Jakšić napisao joj je za rođendan pjesmu *Našoj djevojčici*. Šest desetljeća kasnije čula je ponovno za ime ovog književnika i to na tribini u Zagrebu *Pjesnici sjećamo vas se*. Toliko je bila uzbuđena da nije izdržala –ustala je i na čuđenje publike rekla kako ga je poznavala i kako je baš njoj napisao jednu od prvih pjesama. Bila je to 1996. godina. Kako mu nije mogla otići na grob u Beregu, obišla je ulicu u Zagrebu koja nosi Jakšićevo ime.

TEŠKA VREMENA

Oslobođenje je Eliza dočekala u rodnom Somboru. »U mom gradu nije bilo kolektivnog masakra, već individualnih uhićenja. U noći sve nas je probudila tiha vožnja automobila. Nakon toga slijedila je zvonjava ili kucanje na prozoru. Trebalo je ustati, brzo se obući i ući u kola. Po kojem je kriteriju uslijedilo uhićenje nije se znalo. Znalo se samo to da se nitko više neće vratiti. Tihom sablasnom vožnjom svi su odlazili u vječnost«, piše Eliza. No, zato je čistki bilo u selima, pa je tako za ubojstvo 118 civila u Bezdanu Eliza detalje čula od očevidaca. Muškarci su bili odvedeni na obale Dunava, postavljeni su licem prema vodi i pucano im je u zatiljak. Kada je čuo što se događa na obali bankovni službenik **Jocika Bošnjak**, otrčao je do rijeke, pokušao je spriječiti ovaj masakr, objašnjavajući da su to nevini ljudi, radništvo i seljaštvo, ali je i on završio u Dunavu. Za te strahote ispričala je jedna žena koja je kriomice promatrala kako joj ubijaju supruga i sina od 16 godina. Suvišno je reći da je svaki pomen ovih nevinih žrtava bio zabranjen.

Bila je Eliza i svjedokom agrarne reforme u kojoj su preko noći vrijedni somborski seljaci proglašavani neprijateljima i suradnicima s okupatorom. Mnogima od njih te optužbe teško su padale, pa su se odlučivali i na suicid. »Kolonisti su ubrzo konstatirali da zemljoradnja nije njihova budućnost. Taj bistri i promućurni svijet brzo je nadmudrio stoljetno sitnog vojvođanskog čovjeka i preorjentirao se na druge profesije. Njih je zaintrigirala vlast. Raditi u miliciji, UDBI, općini. Nije prošlo ni pet godina i sve vodeće funkcije bile su u rukama kolonista«, piše Eliza o tim poslijeratnim godinama.

Zlata Vasiljević

Back.indd 15 22.7.2015 14:10:55

Zašto? Kako? Molim?

Kako se zaštititi od sunca?

Vjerujem kako svi dobro znate, kako je ovih dana vanjska temperatura zraka prelazila 35, 36, pa i 37. stupnjeva. Iako mislite da vama sunce ne može ništa, varate se. Zaštitu od sunca trebamo svi, bez obzira na osjetljivost kože i godine. Važno je koristiti odgovarajuća sredstva za zaštitu. Evo nekoliko preporuka:

Bitno je da se ne izlažete suncu u periodu od 11 do 16 sati, jer je sunce tada najjače.

Ako ne možete izbjeći jako sunce, važno je prikladno se obući. To treba biti lagana odjeća dugih rukava i nogavica (po mogućnosti bijele ili neke druge svijetle boje), a glavu treba prekriti odgovarajućom kapom ili šeširom.

Jedna od osnovnih stvari na visokim temperaturama je uzimati puno tekućine, tu se misli prvenstveno na vodu, ne na zaslađene sokove i alkohol.

Ukoliko ste na plaži ili na suncu obvezno je i redovito se mazati odgovarajućim kremama za zaštitu od sunca. Treba se mazati svaka dva sata, osobito nakon izlaska iz vode.

Važno je zaštititi i oči i to odgovarajućim sunčanim naočalama.

Također, treba uzimati laganu hranu, osobito je važno uzimati voće i povrće. Lubenice su idealne za ovakvo toplo vrijeme.

Sunce ima i svoje prednosti i ljepotu, ali treba biti oprezan. Stoga uživajte u ljetu na pravi način.

PROVEDI NOĆ S KNJIGOM – PROJEKT SUBOTIČKE I OSJEČKE KNJIŽNICE

San u knjižnici

Jeste li nekada bili u knjižnici? Naravno da jeste. A jeste li nekada bili noću u knjižnici? Ne mislim navečer kad se održavaju razni programi i književni susreti, već baš noću, kada svi ostali spavaju. E, pa oni jesu. Članovi neformalnog čitateljskog kluba mladih Gradske knjižnice Subotica su u ponedjeljak, 20. srpnja prespavali u knjižnici, točnije u čitaonici Znanstvenog odjela. Da, dobro ste pročitali... SPAVALI SU U KNJIŽNICI! Strava, zar ne?

Glavni povod njihove nesvakidašnje avanture bio je zajednički projekt Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek i Gradske knjižnice Subotica nazvan *Provedi noć s knjigom*. Njih jedanaestero tinejdžera, cura i momaka, učenika hrvatskih odjela u Subotici i okolici su pred večer došli u knjižnicu koja je u to vrijeme bila zatvorena za korisnike. Najprije su se putem Skypea povezali s vršnjacima u Osijeku. U gotovo jednosatnoj konekciji razgovarali su o knjigama koje su pročitali, koje bi voljeli pročitati, zašto vole čitati, što vole u knjižnici... bilo je tu i kazivanja poezije i ulomaka, pjevanja kao i tragova glume, pričali su i o sebi, čime se bave, što vole, gdje izlaze i o drugim za njih interesantnim temama. Bilo je to jedno kreativno druženje ili kratko rečeno na njima svojstven način povezale su ih knjige.

Poslije Skypea priča nije završena. Uslijedile su razne igrice, književna pamtomima, pronađi skrivenu knjigu i druženje s knjigom do kasno u noć. Za večeru se pobrinula pizzerija *Boss*, nakon čega su iz kreveta postavljenih u čitaonici, inače specijalno napravljenih za ovu prigodu, pogledali film *Jumanji* na velikom platnu koji je snimljen po istoimenoj knjizi. Prije samog gašenja svjetla, koje se

Back.indd 16 22.7.2015 14:10:58

samo večeras, s obzirom da je posebna noć, gasilo nešto kasnije nego što je dozvoljeno, svi su pročitali još nekoliko stranica svoje omiljene knjige ili razgovarali među sobom. Potom su okruženi knjigama i svjetlima Gradske kuće, utonuli u san. Bila je to posebna večer o kojoj će neki od njih vjerujem pisati sastavak na početku školske godine.

Iako je projekt *Provedi noć s knjigom* u Subotici organiziran prvi put, mogao bi postati stalna aktivnost namijenjenja mladima koji vole knjigu i čitanje jer su dojmovi naših tinejdžera bili više nego pozitivni. Prijedlog je da se druženje s Osječanima ponovi što prije te vjerujem da bi to mogla postati i redovita mjesečna aktivnost ove dvije knjižnice koje su i do sada veoma uspješno surađivale i u drugim oblastima. Do tada će naši tinejdžeri koji su imali ekskluzivno pravo prespavati među knjigama u knjižnicu, dolaziti danju ili eventualno u predvečerje kada se priređuju susreti s književnicima. Ukoliko i Vi želite biti sudionik ove fantastične priče postanite vjerni čitatelj Dječjeg ili Odjela za odrasle. Isplati se.

B. Ivanković

Umjetnost na djelu

Osnovna škola *Bratstvo-jedinstvo* iz Lemeša prošla je drugi put na natječaju *Aktivni raspust* Pokrajinskog tajništva za sport i omladinu s projektom pod nazivom *Umjetnost na djelu*. Projekt se sastoji iz četiri djela, a realizacija će trajati dva mjeseca tijekom ljetnog raspusta, od kojih tri dijela podrazumijevaju aktivne radionice, a jedan ima cilj razvoj vlastitog kritičkog mišljenja i kreacije.

Tako je prva na redu bila izuzetno lijepo posjećena i radovima plodna likovna radionica **Kristine Benja** u trajanju od pet dana prve radne sedmice srpnja. Tri tjedna poslije, do kraja srpnja prikazani su filmovi u okviru »filmskog matinea« **Željko Zelić** s repertoarom klasika i modernih filmova za dječji uzrast kao uvodni segment dramske radionice koja starta 3. kolovoza i postavit će kratke dramske forme, a vodit će je **Marija Bagi**. Kreativne, interaktivne glazbene radionice pjevanja i sviranja u školskom ansamblu čime se završava projekt vodit će **Marita Topić**, dva posljednja tjedna kolovoza. Rezultati projekta bit će pokazani na početku nove školske godine u okviru glazbeno-dramskog programa.

Z. Ž.

Back.indd 17 22.7.2015 14:11:00

PETAK 17.7.2015.

HRT 1

06:42 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:13 Capri, serija
10:07 U potrazi za carskim blagom, dokumentarni film (R)
11:00 Dr. Oz, talk show
11:45 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:24 Rame uz rame, telenovela
13:13 Jezik za svakoga (R)
13:26 Milostiva prije svega , humoristična serija
13:58 Velika obitelj, serija
14:59 Policijska mreža, američki film (R)
16:25 Skica za portret (R)
16:31 Hrvatski kraljevi, dokumentarna serijaR)
18:15 Dolina sunca, serija (R)
19:00 Dnevnik 2
20:00 Kulturni Kolodvor
20:34 Dosjei X - Želim vjerovati, američki film (R)
22:21 Dnevnik 3
22:52 Ray Donovan, serija
00:45 Ray Donovan, serija
01:37 Policijska mreža, američki film (R)
03:03 Neznanka s mojim licem, kanadski film
04:33 Milostiva prije svega , humoristična serija
05:52 Dr. Oz, talk show
06:34 Rame uz rame, telenovela

HRT 2

05:58 Juhuhu
09:02 U vrtu pod zvijezdama, animirana serija
09:31 Feliksova pisma, crtana serija
09:54 David Attenbourough: Čuda prirode
10:16 Zvjerinjak na kraju sela, serija za djecu (R)
11:21 Dinastija, serija
12:11 Hugove čarolije s 3 sastojka, dokumentarna serija
12:35 Istrage gospođice Fisher, serija (R)
13:36 Neznanka s mojim licem, kanadski film
15:07 Jelovnici izgubljenog vremena: Rajčice, paradajzi i pomidori (R)
15:28 Vrtlarenje, dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Šušur: Pula
17:32 ATP UMAG 2015., prijenos 1. meča
20:03 Savršen plan, francuski film (R)
21:43 Vrijeme na Drugom
21:49 CSI: Las Vegas, serija
22:37 Zakon i red: Zločinačke nakane
23:21 Trzaj, američki film (R)
00:54 Zločinački umovi
01:36 ATP UMAG 2015., snimka 2. meča
03:01 Noćni glazbeni program

RTL

05.50 RTL Danas, informativna emisija (R)
06.35 Virus attack, animirana serija
06.50 Chuggington, animirana serija
07.20 Sve u šest, magazin (R)
07.50 Tog se nitko nije sjetio! - nove epizode, game show (R)
08.50 TV prodaja
09.05 Hitna služba, dramska serija (R)
10.05 TV prodaja
10.20 JAG, kriminalistička drama
11.20 JAG, kriminalistička drama
12.15 TV prodaja
12.30 Hitna služba, dramska serija
13.30 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija (R)
14.30 Kolo sreće, kviz (R)
15.30 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
17.00 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas, informativna emisija
19.20 Tog se nitko nije sjetio! - nove epizode, game show
20.00 Kolo sreće, kviz
21.15 Shopping kraljica, lifestyle emisija
22.10 Brzina 2, igrani film, akcijski
23.05 Eurojackpot
23.10 Brzina 2, igrani film, akcijski
00.40 Smrtonosna prijetnja, igrani film, triler
02.40 RTL Danas, (R)
03.20 Kraj programa

SUBOTA 18.7.2015.

HRT 1

07:20 Najava
07:33 Eko zona (R)
07:58 Stupica u napuštenom gradu, američki film - ciklus klasičnog vesterna
09:10 Normalan život
09:58 Kućni ljubimci
10:33 Vrtlarica: Pod ljetnim suncem (R)
11:00 Slavna svjetska kupališta: Usedom, dokumentarna serija
12:00 Dnevnik 1
12:23 Drske djevojke, njemački film
13:57 Prizma - multinacionalni magazin
14:45 Indijski ocean sa Simonom Reeveom: Od Šri Lanke do Bangladeša, dokumentarna serija
15:46 Nikolaj i Julie, serija
16:31 Nikolaj i Julie, serija
17:21 Provodi i sprovodi, humoristična serija
17:58 Lijepom našom: Rovišće (1. dio)
19:00 Dnevnik 2
19:55 LOTO 7/39
20:00 Nada na kocki, dokumentarni film
21:15 Tootsie, američki film
23:10 Dnevnik 3
23:30 Ray Donovan, serija
00:23 Ray Donovan, serija
01:16 Stupica u napuštenom gradu, američki film - ciklus klasičnog vesterna
02:26 Nada na kocki, dokumentarni film
03:36 Skica za portret
03:41 Eko zona (R)
04:06 Normalan život
04:51 Vrtlarica: Pod ljetnim suncem (R)
05:21 Prizma
06:06 Lijepom našom: Rovišće (1. dio) (R)

HRT 2

05:55 Generalna špica - zastava, himna
05:57 Najava
06:00 Juhuhu
09:00 Kronike Matta Hattera, serija za djecu
09:25 Pipi Duga Čarapa, serija za djecu
09:50 Martin Misterija, serija za djecu
10:15 Karla i Jonas, danski film za djecu
11:40 Gorski liječnik, serija
12:30 Smočnica u vrtu, dokumentarna serija
13:00 Vrhunska hrana iz puba, dokumentarna serija
13:30 Jela na žaru Darrena Robertsona, dokumentarna serija
14:00 Dosjei X - Želim vjerovati, američki film
15:45 Volim Hrvatsku
17:00 ATP UMAG 2015., emisija
17:30 ATP UMAG 2015., prijenos 1. polufinalnog meča
20:00 Gušti su gušti: Jezera
21:00 Uvijek je sunčano u Philadelphiji
21:25 Vrijeme na Drugom
21:30 Festival dalmatinskih klapa - Omiš 2015., prijenos finala (M)
23:15 Kuba, američki film
01:20 Saint Petersburg: Ždrijeb kvalifikacija za nogometno SP 2018., sažetak
01:50 ATP UMAG 2015., snimka 2. polufinalnog meča
03:50 Festival dalmatinskih klapa - Omiš 2015., snimka proglašenja pobjednika (M)
04:10 Noćni glazbeni program

RTL

06.30 RTL Danas, (R)
07.10 Legenda o Tarzanu
08.05 Mala sirena, animirana serija
08.30 Sportske igre mladih, emisija
08.45 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
10.05 TV prodaja
10.20 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
11.45 TV prodaja
12.00 Galileo, zabavna/ obrazovna emisija
12.55 TV prodaja
13.10 Mađioničari, zabavna emisija
15.00 Flicka, igrani film, obiteljski/ avanturistički
16.30 RTL Vijesti
16.40 Flicka, igrani film, obiteljski/ avanturistički
17.00 Ljubav je na selu, dokumentarna sapunica
18.30 RTL Danas
19.15 Galileo, zabavna/ obrazovna emisija
20.00 Priča o igračkama, igrani film, animirani
21.50 Nema predaje, igrani film, akcijski
00.00 Brzina 2, igrani film, akcijski (R)
02.15 Astro show, emisija uživo
03.15 RTL Danas
04.00 Kraj programa

NEDJELJA 19.7.2015.

HRT 1

07:21 Najava
07:23 TV kalendar
07:33 PP
07:34 Klasika mundi: Berlinska filharmonija pod ravnanjem Andrisa Nelsona izvodi glazbu P.I.Čajkovskog na Waldbuhne 2012. (1. dio)
08:27 Kronika jedne ljubavi, talijanski film - Zlatna kinoteka
10:10 Vino u krvi, serija
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Rijeka: More
14:00 Nedjeljom u dva: Milan Kangrga
15:05 Mir i dobro
15:35 Prozor u dvorište, američki film
17:35 The Voice - Najljepši glas Hrvatske (R)
19:00 Dnevnik 2
19:55 LOTO 6/45
20:05 Naše malo misto, dramska serija
21:10 Počivali u miru, serija
22:05 Dnevnik 3
22:25 Pink Floyd - Priča o albumu Wish You Were Here, glazbeno-dokumentarni film
23:30 Vino u krvi, serija
01:05 Kronika jedne ljubavi, talijanski film - Zlatna kinoteka
02:45 Nedjeljom u dva: Milan Kangrga (R)
03:45 Skica za portret
03:55 Lijepom našom: Rovišće (1. dio) (R)
04:55 Mir i dobro
05:20 Plodovi zemlje
06:10 Rijeka: More

HRT 2

05:57 Najava
06:00 Juhuhu
09:00 Kronike Matta Hattera, serija za djecu
09:25 Pipi Duga Čarapa, serija
09:50 Martin Misterija, serija
10:20 Pozitivno (R)
10:45 Biblija
10:55 Bistrinci: Misa, prijenos
12:00 Raj, serija
12:55 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar, dokumentarna serija
13:55 Umorstva u Midsomeru
15:25 Kirstie preuređuje: Vintage domovi, dokumentarna serija
16:15 Tootsie, američki film
18:05 Seoska gozba: Sesvetski Kraljevec
18:50 Festival dalmatinskih klapa - Omiš 2015., snimka finala (Ž)

Back.indd 18 22.7.2015 14:11:01

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

JAVNO KOMUNALNO PREDUZEĆE "POGREBNO"
JAVNO KOMUNALNO PODUZEĆE "POGREBNO"
TEMETKEZÉSI KOMMUNÁLIS KÖZVÁLLALAT SZABADKA

20:00 ATP UMAG 2015., prijenos 1. finalnog meča
22:30 Vrijeme na Drugom
22:35 Osumnjičeni , serija
00:05 Vladarica, serija
00:50 Vladarica, serija
01:35 Noćni glazbeni program

RTL

06.40 RTL Danas, informativna emisija (R)
07.20 Legenda o Tarzanu, animirana serija (R)
08.10 Mala sirena, animirana serija (R)
08.35 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
10.00 TV prodaja
10.15 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
11.40 TV prodaja
11.55 Galileo, zabavna/ obrazovna emisija
12.50 TV prodaja
13.05 Priča o igračkama, igrani film, animirani (R)
14.45 Krokodil Dundee 2, igrani film, avanturistički
16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
16.40 Krokodil Dundee 2, igrani film, avanturistički
17.05 Ljubav je na selu, dokumentarna sapunica
18.30 RTL Danas, informativna emisija
19.15 Galileo, zabavna/ obrazovna emisija
20.00 Gospodar zločina - TV premijera, film, akcijski
22.00 Šteta - TV premijera, igrani film, akcijski
00.00 Nema predaje, igrani film, akcijski (R)
02.10 Astro show, emisija uživo
03.10 RTL Danas, informativna emisija (R)
03.50 Kraj programa (R)

PONEDJELJAK 20.7.2015.

HRT 1

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:13 Capri, serija
10:08 Kineska umjetnost, dokumentarna serija
11:01 Dr. Oz, talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Rame uz rame, telenovela
13:15 Jezik za svakoga (R)
13:25 Milostiva prije svega , humoristična serija
13:55 Naše malo misto, dramska serija
15:00 La Cage aux Folles (Kavez ludosti), francusko-talijanski film
16:40 Hrana kao lijek: dokumentarna serija
17:10 Bajkovita Hrvatska
18:10 Dolina sunca, serija
19:00 Dnevnik 2
20:00 Šušur: Rijeka
20:45 Velika obitelj, serija
21:40 Nasljednici, serija
22:40 Dnevnik 3
23:10 Wind Blast (Xi Feng Li), kineski film
01:05 La Cage aux Folles (Kavez ludosti), francusko-taljanski film
02:38 Milostiva prije svega , humoristična serija
03:08 Reprizni program
03:36 Hrvatska uživo
04:25 Šušur: Rijeka
05:10 Dr. Oz, talk show
05:52 Rame uz rame, telenovela

HRT 2

05:55 Generalna špica - zastava, himna
06:00 Juhuhu + najava
09:00 U vrtu pod zvijezdama, animirana serija
09:30 Policajac Ploddy, serija za djecu
10:00 David Attenbourough: Čuda prirode
10:30 Zvjerinjak na kraju sela, serija za djecu
11:30 Dinastija, serija
12:20 Hugove čarolije s 3 sastojka, dokumentarna serija
12:45 Istrage gospođice Fisher, serija
13:35 Knjižara krimića: Fotografija, američki film
15:05 Jelovnici izgubljenog vremena: Puževi iz povrtne pjesme
15:25 Vrtlarenje, dokumentarna serija (R)
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Sasvim posebni domovi, dokumentarna serija
17:10 Čovik i po, serija
18:20 Večer na 8. katu - izabrane emisije: Miro Gavran
19:10 Dinastija, serija
20:05 Afrika: Savana, dokumentarna serija
20:55 Vrijeme na Drugom
21:00 TV Bingo
21:45 CSI: Las Vegas, serija
22:30 Zakon i red: Zločinačke nakane
23:15 Viši inspektor Banks , serija
00:45 Kuća laži, humoristična serija
01:15 Tračerica, serija
02:00 Noćni glazbeni program

RTL

05.50 RTL Danas, (R)
06.35 Virus attack
06.50 Chuggington
07.20 Sve u šest, magazin (R)
07.50 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
08.50 TV prodaja
09.05 Hitna služba, serija (R)
10.05 TV prodaja
10.20 JAG, drama
11.20 JAG, drama
12.15 TV prodaja
12.30 Hitna služba, serija
13.30 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija(R)
14.30 Kolo sreće, kviz (R)
15.30 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
17.00 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.20 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20.00 Kolo sreće, kviz
21.15 Shopping kraljica, lifestyle emisija
22.15 RTL Direkt
22.45 Dr. House, dramska serija
23.45 Kosti, serija
00.40 Heroji iz strasti, serija
01.35 Kosti, serija (R)
02.25 Astro show, emisija uživo
03.25 RTL Danas, (R)
04.10 Kraj programa

UTORAK 21.7.2015.

HRT 1

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:13 Capri, serija
10:08 Kineska umjetnost, dokumentarna serija
11:01 Dr. Oz, talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Rame uz rame, telenovela
13:18 Jezik za svakoga (R)
13:30 Milostiva prije svega, humoristična serija
14:00 Velika obitelj, serija
15:00 Strgnuta zavjesa, američki film
17:05 I to je Hrvatska
18:10 Dolina sunca, serija
19:00 Dnevnik 2
20:00 Šušur: Fužine
20:45 Velika obitelj, serija
21:40 Nasljednici, serija
22:45 Dnevnik 3
23:15 Obećana zemlja, američki film
01:00 Strgnuta zavjesa, američki film
03:05 Milostiva prije svega, humoristična serija
03:35 Hrvatska uživo
04:24 Šušur: Fužine
05:09 Dr. Oz, talk show
05:51 Rame uz rame, telenovela

HRT 2

05:55 Generalna špica - zastava, himna
05:57 Najava
06:00 Juhuhu + najava
09:00 U vrtu pod zvijezdama, animirana serija
09:30 Policajac Ploddy, serija za djecu
10:00 David Attenbourough: Čuda prirode
10:30 Papreni detektivi, serija
11:30 Dinastija, serija
12:15 Hugove čarolije s 3 sastojka, dokumentarna serija
12:40 Istrage gospođice Fisher, serija
13:30 Došlo je s neba, američko-kanadski film
15:05 Jelovnici izgubljenog vremena: Sipra crna kraljica
15:25 Vrtlarenje, dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Slasni Island, dokumentarna serija
17:10 Čovik i po, serija
18:20 Šušur: Rijeka
19:10 Dinastija, serija
20:05 Luther, njemački film
22:05 Vrijeme na Drugom
22:10 CSI: Las Vegas, serija
22:55 Zakon i red: Zločinačke nakane
23:40 Viši inspektor Banks , serija
01:10 Kuća laži, humoristična serija
01:40 Tračerica, serija
02:25 Noćni glazbeni program

RTL

05.50 RTL Danas, (R)
06.35 Virus attack
06.50 Chuggington
07.20 Sve u šest, magazin (R)
07.50 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
08.50 TV prodaja
09.05 Hitna služba, serija(R)
10.05 TV prodaja
10.20 JAG, drama
11.20 JAG, drama
12.15 TV prodaja
12.30 Hitna služba, serija
13.30 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija (R)
14.30 Kolo sreće, kviz (R)
15.30 Shopping kraljica, lifestyle emisija R)
16.30 RTL Vijesti
17.00 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas, informativna emisija
19.20 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20.00 Kolo sreće, kviz
21.15 Shopping kraljica, lifestyle emisija
22.15 RTL Direkt, informativna emisija
22.45 Dr. House, dramska serija
23.45 Kosti, serija
00.40 Heroji iz strasti, serija
01.35 Kosti, serija (R)
02.25 Astro show, emisija uživo
03.25 RTL Danas, (R)
04.10 Kraj programa

SRIJEDA 22.7.2015.

HRT 1

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Capri, serija
10:10 Kineska umjetnost, dokumentarna serij
11:05 Dr. Oz, talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Rame uz rame, telenovela
13:18 Jezik za svakoga (R)
13:30 Milostiva prije svega, humoristična serija
14:00 Velika obitelj, serija
15:00 Što si radio u ratu, tata? - američki film
18:10 Dolina sunca, serija
19:00 Dnevnik 2
19:55 LOTO 7/39
20:00 Šušur: Krk
20:45 Velika obitelj, serija
21:40 Nasljednici, serija
22:45 Dnevnik 3
23:15 Dečki su se vratili, američki film
01:00 Što si radio u ratu, tata? - američki film
02:57 Milostiva prije svega, humoristična serija
03:27 Hrvatska uživo

Back.indd 20
22.7.2015 14:11:05

04:16 Šušur: Krk
05:01 Dr. Oz, talk show
05:43 Rame uz rame, telenovela

HRT 2

05:55 Generalna špica - zastava, himna
05:57 Najava
06:00 Juhuhu
09:00 U vrtu pod zvijezdama, animirana serija
09:30 Hello Kitty, crtana serija
10:00 David Attenbourough: Čuda prirode
10:30 Papreni detektivi, serija
11:30 Dinastija, serija
12:20 Hugove čarolije s 3 sastojka
12:45 Istrage gospođice Fisher, serija
13:30 Vučja noć, američki film
15:05 Jelovnici izgubljenog vremena: Samoborska kuhinja iz povijesti i bajke
15:25 Vrtlarenje, dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Slasni Island, dokumentarna serija
17:10 Čovik i po, serija
18:05 Napravljeno po mjeri, dokumentarna serija (R)
18:20 Šušur: Fužine
19:10 Dinastija, serija
20:05 Tako to radi glavni kuhar, francuski film
21:30 Vrijeme na Drugom
21:35 CSI: Las Vegas, serija
22:20 Zakon i red: Zločinačke nakane
23:05 Mjesto zločina, serija
00:35 Kuća laži, serija
01:05 Tračerica, serija
01:50 Noćni glazbeni program

RTL

05.50 RTL Danas, (R)
06.35 Virus attack
06.50 Chuggington
07.20 Sve u šest, magazin (R)
07.50 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
08.50 TV prodaja
09.05 Hitna služba, serija (R)
10.05 TV prodaja
10.20 JAG, drama
11.20 JAG, drama
12.15 TV prodaja
12.30 Hitna služba, serija
13.30 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija (R)
14.30 Kolo sreće, kviz (R)
15.30 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
17.00 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas, informativna emisija
19.10 RTL Vrijeme, informativna emisija
19.20 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20.00 Kolo sreće, kviz
21.15 Shopping kraljica, lifestyle emisija
22.15 RTL Direkt
22.45 Dr. House, dramska serija
23.45 Kosti, serija
00.40 Heroji iz strasti, serija
01.35 Kosti, serija (R)
02.25 Astro show, emisija uživo
03.25 RTL Danas, (R)
04.10 Kraj programa

ČETVRTAK 23.7.2015.

HRT 1

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Capri, serija
10:05 Remek-djelo ili zlodjelo , dokumentarna serija
11:05 Dr. Oz, talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Rame uz rame, telenovela
13:18 Jezik za svakoga (R)
13:30 Milostiva prije svega, humoristična serija
14:00 Velika obitelj, serija
15:00 Privatni život Sherlocka Holmesa, britanski film
18:10 Dolina sunca, serija
19:00 Dnevnik 2
20:00 Šušur: Opatija
20:45 Velika obitelj, serija
21:40 Nova prilika, serija
22:35 Dnevnik 3
23:05 Princeza Montpensier, francuski film
01:25 Privatni život Sherlocka Holmesa, britanski film
03:25 Milostiva prije svega, humoristična serija
03:55 Jezik za svakoga (R)
04:05 Skica za portret
04:20 Šušur: Opatija
05:05 Dr. Oz, talk show
05:50 Rame uz rame, telenovela

HRT 2

09:00 U vrtu pod zvijezdama, animirana serija
09:30 Hello Kitty, crtana serija
10:00 David Attenbourough: Čuda prirode, dokumentarna serija
10:30 Papreni detektivi, serija
11:30 Dinastija, serija
12:20 Hugove čarolije s 3 sastojka
12:45 Istrage gospođice Fisher, serija
13:30 Knjižara krimića 8: Tajna Divljeg zapada, američki film
15:05 Jelovnici izgubljenog vremena: Oštri pupoljak Sredozemlja
15:25 Vrtlarenje, dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Nordijska kuhinja Tarequa Taylora, dokumentarna serija
17:10 Čovik i po, serija
18:05 Napravljeno po mjeri, dokumentarna serija (R)
18:20 Šušur: Krk
19:10 Dinastija, serija
20:05 Suze radosnice, američki film
21:40 Vrijeme na Drugom
21:45 CSI: Las Vegas, serija
22:30 Zakon i red: Zločinačke nakane
23:15 Mjesto zločina, serija
00:45 Kuća laži, serija
01:15 Tračerica, serija
02:00 Noćni glazbeni program

RTL

05.50 RTL Danas, (R)
06.35 Virus attack
06.50 Chuggington
07.20 Sve u šest, magazin (R)
07.50 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
09.05 Hitna služba, serija (R)
10.05 TV prodaja
10.20 JAG, drama
11.20 JAG, drama
12.15 TV prodaja
12.30 Hitna služba, serija
13.30 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija (R)
14.30 Kolo sreće, kviz (R)
15.30 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
16.30 RTL Vijesti
17.00 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.20 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20.00 Kolo sreće, kviz
21.15 Shopping kraljica, lifestyle emisija
22.15 RTL Direkt
22.45 Dr. House, dramska serija
23.45 Kosti, serija
00.40 Heroji iz strasti, serija
01.35 Kosti, serija (R)
02.25 Astro show, emisija uživo
03.25 RTL Danas, (R)
04.10 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svjetionik* nedjeljom od 16.30 sati.
Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD *Vladimir Nazor* iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom *Glas domovine*, emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 15.35 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:
18.00 - 19.00
Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30
• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glazbene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00
• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) • *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30
• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom) • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za moderna vremena* – emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00
• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18.15 *Vojvođanski tjedan*
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 *Vjerska emisija*, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Radio Subotica
Szabadkai Rádió
104, 4 Mhz

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 *Putnici kroz vrijeme* emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20.00 *Hrvatima izvan domovine* - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
20.55 Odjava programa

Back.indd 21 22.7.2015 14:11:06

MLADEN PETREŠ, MASTER INŽENJER ZAŠTITE BILJA

Život u *Najselu*

Mladen Petreš je iz Tavankuta, sela za koje bi rekli – selo kao i svako drugo, no u njega se vraća sve više mještana s fakultetskom diplomom. Tavankut je proglašen i »najturističkijim« selom, a dobio je i nagradu Hrvatske matice iseljenika za *Najselo* 2002. godine.

Udaljen je od Subotice dvadesetak kilometara, ušoren i okružen plodnom žitnicom. Na prvi pogled izgleda kao i sva ostala vojvođanska sela. Ali, samo naizgled. Za razliku od ostalih koja stare i nestaju, u Tavankut se vraća sve više mladih. Poslije studija u Novom Sadu i Zagrebu, stečenim znanjem žele pomoći svome selu.

Osim predivnim suvenirima i slikama od slame, djelima vještih ruku slamarki, i više od 20.000 tona proizvedenih jabuka godišnje, Tavankućani se ponose i činjenicom da se u selo od oko 4.000 duša vraća veliki broj mladih, od čega čak 15 inženjera voćarstva, zaštite bilja, agronomije...

To su mladi stručnjaci, intelektualci, koji svojim znanjem pridonose razvoju sela. Čak nekoliko djevojaka studira agroturizam i ruralni turizam, jer u Tavankutu se već nekoliko godina bave razvojem turizma, možemo reći uspješno. Tavankut je, kao što smo rekli, proglašen za najturističkije selo i uvršten je na listu portala *Selo uspelo*.

Mogu se pohvaliti i dvama najvećim brendovima – slamarkama i jabukama, te jedinstvenom festivalu voća – koji je iznimno posjećen i na kojem sudjeluju mnoge udruge iz sela, a turistima se predstavlja bogata tradicija, galerija slika od slame, Etno-salaš *Balažević*, crkva...

Tu pri Hrvatskom kulturnom prosvjetnom društvu *Matija Gubec* djeluje umjetnička kolonija slamarki *Prva kolonija naive u tehnici slame,* koja postoji od 1986. godine.

Selu puno toga nedostaje, kao osnovno vodovod i kanalizacija, dugo nije bilo ni telefona. No ovdje ima mladosti, pišu se projekti i sudjeluje se na natječajima za financijska sredstva.

ANGAŽMANI I UDRUGA

Mladen je trenutačno na pripravničkom stažu i na pitanje stiže li sve, odgovara nam:

»Ponekad bude teško da se sve obveze uklope u svakodnevni raspored, ali mišljenja sam da gdje ima volje ima i načina da se sve postigne.«

Vijećnik je u Hrvatskom nacionalnom vijeću i član je Povjerenstva za mlade u HNV-u, a također je i predsjednik Mladeži Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini.

Dodaje kako mu je posao terenski. Na pitanje je li član neke udruge, odgovara da jest.

»Član sam HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta još od malih nogu. Bio sam aktivan u tamburaškoj i folklornoj sekciji sve do odlaska na studij. I sada, koliko mi to obveze dopuštaju, uključujem se u aktivnosti koje Društvo organizira, da pomognem koliko mogu i Društvu, ali i cjelokupnoj našoj zajednici.«

Nije oženjen i dodaje kako živi u kući s roditeljima. Ima psa, bijelog pulina Medu, koji ga redovito svaki dan isprati i čeka da se vrati.

HOBIJI, ZANIMANJA

»Sviram sa svojim tamburaškim ansamblom svaki petak i subotu na Paliću i u tome stvarno uživam. Sviranjem se bavim još od osnovne škole, kada sam počeo učiti u HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta, kada je voditelj tamburaške sekcije bio **Stipan Jaramazović**. Osim toga, zajedno s tatom bavim se voćarskom proizvodnjom, pa pokušavamo zajedno dići tu proizvodnju na višu razinu.«

A kada su želje u pitanju priča nam: »S obzirom da sam još uvijek mlad, smatram da nemam zasad neostvarenih želja, nego planove koje želim ostvariti u bližoj i daljnjoj budućnosti.«

Razmišljali smo pitati ga malo i o kuhanju, ili bar voli li kuhati, ili da mu se što priredi, na što je odgovorio: »Nisam baš vičan kuhanju, ali evo jedan recept za slasticu koju najviše volim, a zovem je mamina Cassata torta.« Recept ide otprilike ovako:

DIJELIMO S VAMA RECEPT !

MAMINA CASSATA TORTA

Napraviti okrugli biskvit od 5 jaja, zatim fil.
Fil: Umutiti 250 g margarina s 2 žlice prah šećera, dodati 100 g otopljene čokolade i 4 žumanjka, izmiksati. Ulupati 4 bjelanjka s 200 gr šećera i dodati prethodnoj smjesi. Namazati filu na biskvit. Umutiti 2 šlaga i namazati na fil.

Branka Dulić

Back.indd 22 22.7.2015 14:11:07

DUŽIJANCA U TAVANKUTU

Kruna od slame na oltaru

Risarska večer s bogatim kulturno umjetničkim programom, održana je 18. srpnja na Etno salašu *Balažević*, večer prije same svetkovine i zahvale Bogu za žetvu. Predvoditeljski par ovogodišnje tavankutske Dužijance bili su bandašica **Ksenija Benčik** i bandaš **Ivan Rudić**. Mali bandašica je bila **Katarina Vujić**, a mali bandaš **Ivan Nađ**. Tavankutska slamarka **Jozefina Skenderović** izradila je i ovoga puta krunu od slame. Ovogodišnja kruna simbolizira Krista kao duhovnu hranu.

Zahvala Bogu za ovogodišnju žetvu završnica je desetodnevnih događanja koja su joj prethodila, odnosno koja su se organizirala od 9. do 19. srpnja. Mnogobrojna mladež u narodnim nošnjama od Doma kulture je u mimohodu došla na svetu misu, a pratili su ih konjanici i karuce. Svetu misu je predvodio župnik iz Male Bosne vlč. **Dragan Muharem** uz koncelebraciju tavankutskoga župnika **Franje Ivankovića**. Nakon svete mise za uzvanike i goste priređen je ručak u prostoru HKPD *Matija Gubec* dok se u večernjim satima u bandašicinom kolu u dvorištu župe okupio veliki broj mještana.

I. D.

Back.indd 23
22.7.2015 14:11:11

POGLED S TRIBINA

1. HNL

Koliko biste usudili staviti novca na okladu da će nakon dva odigrana kola 1. HNL u novoj sezoni 2015/16 deseterostruki uzastopni prvak *Dinamo* imati samo dva boda i zauzimati za njega više nego skromnu petu poziciju. Zasigurno se ne biste željeli ni kladiti na tako nešto...

Ali, činjenica stoji. Branitelj naslova još uvijek nema pobjedu, a već viđene bodove uzeli su mu *Hajduk* na Maksimiru (1:1), a potom istim rezultatom i *Osijek* u svom Gradskom vrtu. Kriza rezultata stigla je kao posljedica pravosudno – pravne situacije u kojoj su se prije par tjedana našla braća **Mamić**. Uz sve to, uslijedio je i domaći kiks protiv *Fole* u drugom pretkolu kvalifikacija za Ligu prvaka (1:1), pa je *Dinamo* (što mu se već odavno nije dogodilo) bez pobjede u tri uzastopna susreta.

S druge strane, pogled na vrh tablice hrvatskog nogometnog prvenstva daje još jednu pomalo nesvakidašnju sliku. Vodeća momčad prvenstva je *Osijek*, koji je do posljednjeg kola prošlog vodio grčevitu borbu za ostanak u društvu najboljih. E upravo u tome je i ljepota 1. HNL. I ovoga formata natjecanja u ligi 10.

Naravno, sve je to još uvijek početak i do kraja (a vjerojatno već mnogo brže) save će doći na svoje mjesto. *Dinamo* bi trebao već u uzvratu u Luxembourgu pokazati tko je gazda i izboriti svoju prvu službenu pobjedu u novoj sezoni, iako ga u treće kolo vodi i neodlučeni rezultat dva i više gola.

Što se tiče prvenstva, serija pobjeda donijet će mu brzi povratak u vrh, a iskustvo iz prošlih prvenstava svjedoči nam kako objektivno najjača hrvatska momčad (i po imenima i po financijskom potencijalu) već na polusezoni ima dovoljnu prednost za osvajanje novoga naslova.

Ah, da zanimljivo je vidjeti i *Rijeku* i *Hajduk*, drugoplasiranu i trećeplasiranu momčad prošlog prvenstva na četvrtom odnosno šestom mjestu, ali još uvijek (također) bez pobjede.

Još ljepše je pogledati s tribina drugoplasirani *Split* i treću *Istru 1961*, koji su ispred navedenih velikana hrvatskoga nogometa.

Liga 10 1. HNL zbilja je prava stvar. Samo da to još hrvatski klubovi potvrde i u Europi. Kada budete čitali ove redove znat ćemo jesu li to i uspjeli...

D. P.

NOGOMET

Prinove za Osijek i Istru 1961

Osijek i Istra 1961 doveli su prinove koje bi mogle igrati značajne uloge u novim sredinama. Momčad **Dražena Beseka** bit će jača za 25-godišnjeg veznog igrača **Tomislava Šarića**, bivšeg mladog reprezentativca Hrvatske, koji se u domaću ligu vratio iz Italije.

Šarić je između 2008. i 2013. godine odigrao 127 utakmica za Inter iz Zaprešića te postigao 17 golova, a dobre igre osigurale su mu selidbu u Parmu. Parma ga je posudila Crotoneu, a u Gradski vrt također stiže na posudbu. Istra je pak vezni red osnažila dolaskom **Damira Zlomislića** na jednogodišnju posudbu iz Rijeke. Zlomislić je već bio na posudbi, u rumunjskom Brasovu, a dobrim igrama u Puli pokušat će se izboriti i za povratak u konkurenciju za prvu momčad Rijeke iduće sezone.

KOŠARKA

Skroman nastup na EP-u

Skroman nastup hrvatske košarkaške reprezentacije do 20 godina na Europskom prvenstvu okončan je pobjedom u borbi za 17. mjesto protiv Grčke rezultatom 63:52... Izabranici **Damira Milačića** pobjedom su se oprostili od Europskog prvenstva. Tek 17. mjesto na kraju donijelo im je selidbu u B diviziju europske košarke do 20 godina unatoč tome što je Hrvatska nastup na Europskom prvenstvu zaključila s tri pobjede u nizu.

One su stigle prekasno, prilika za ostanak u A diviziji propuštena je lošim nastupom protiv Belgije u posljednjem susretu prve faze natjecanja, a zatim s još dva poraza u play-outu protiv Rusije i Velike Britanije.

Pobjede koje su uslijedile nisu puno značile, Hrvatska je već bila siguran putnik za B diviziju i samo su joj pomogle da izbjegne borbu za posljednje mjesto na ovogodišnjem EP-u, piše sportnet.hr.

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS
FUNERO
Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33
Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtne pomoći koju daje PIO.

Back.indd 24
22.7.2015 14:11:12

Prodaje se plac na obali jezera Palić, 2 motike. Informacije na telefon: 069 2887213.

Makarska – iznajmljujem sobe sa kupatilom, frižiderom, upotrebom kuhinje i parkingom za sezonu 2014. godine. Telefon za Srbiju: 060-6331910, telefon za Hrvatsku: 00385-21617909.

Zagreb, uži centar Černomerec, trosoban stan 60 m² zamjena za odgovarajuću nekretninu u Subotici, uz odgovarajuću doplatu – 62 000 eura. Tel.: 063/740-1895.

IZDAJEM dvo i četverokrevetne APARTMANE i SOBE u Lumbardi na otoku Korčuli. Svaki apartman i soba ima svoju TERASU i poseban ULAZ. Mogućnost ljetovanja VEĆIH GRUPA. Gostima je na raspolaganju veliki ROŠTILJ. Svi gosti imaju osiguran PARKING za automobile i plovila. Udaljenost od mora 150 m. Sve detalje možete vidjeti na www.apartmanikorcula.com.
email: marko.gusak@apartmanikorcula.com
Kontakt osoba: Marko Gusak, prof. 091/6012021 098/ 9622059.

Prodaje se roljka za glačanje veša i drvena vaga s tegovima (mjeri do 500 kg). Tel.: 064 3910112

Troočlana obitelj prima stare osobe na dvorbu za nekretninu ili penziju. Tel. 062 1941729.

Kupujem njivu – poljoprivredno zemljište u jednom komadu većem od 5 ha. Tel.: 064 1759512

Subotica, prodaje se solidna kuća sa zasebnom garažom i prostranim dvorištem. Infrastruktura. Legalizovano. Cena po dogovoru. Vlasnik. Tel.: 065-5053962.

Izdajemo apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com.

Sombor – prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Zagreb, u Srednjacima izdajem jednosobni stan, soba, kuhinja, kupatilo. gr. grijanje, telefon, renoviran, nov namještaj. Tel.: 024 547 204.

Prodaje se kuća u Petrovaradinu, Marina Držića 2a. Površina zemljišta je 100 m², stambena površina je 40 m². Tel.: 064 0125719.

Podajemo obiteljsku katnu kuću 210 m² na placu od 670m² – garaža, kotlarnica, ljetna kuhinja i vinska komora sve opeka, plin, etažno grijanje, telefon, interfon, do autobusa 5 minuta. Subotica. Tel.: 024 546 061 ili 064 468788.

Prodajem Tv Samsung ekran ravan 82 cm, daljinski, namještaj visoki sjaj – regal 3,8, klupski stol, škrinja za jastuke i regal 2,v /2š. Tel.: 064 4681788.

Prodajem noviju trosobnu kuću na uglu, s placem od 524 m² u Novom naselju – Aleksandrovo. Tel.: 063-553-447.

Subotica centar – izdaje se uredski poslovni prostor, 4 prostorije, 130 m², tri telefonske linije, internet, parking prostor. Cijena po dogovoru. Tel: 024/529-745, 063/518-218.

Hrvat, 25 godina, zaposlen, vlasnik velike kuće u turističkom gradu Slavonska Orahovica kod Osijeka, traži djevojku zanatliju (frizerku) za dopisivanje – brak. Uz pismo poslati fotografiju.
Ivan Peček, Stjepana Radića 10, HR 33515 Orahovica Slavonska, Hrvatska.

Izdajem u najam 20 ari placa u progonu u centru Tavankuta, pogodno za plastenik ili organsku proizvodnju – ima bunar. Tel.: 064 5259245.

Prodaje se kuća – vikendica na zapadnoj obali jezera Palić. Tel.: 062 8687964.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, novu električnu kosilicu, muške čakšire s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marame, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke. Tel.: 024 532570.

Kupujem salaš s okućnicom u Ljutovu ili Tavankutu. Tel.: 069 2887213.

Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marame, pregače, ponjaviceevce, čaršavi, muške čakšire i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.

Prodaje se dvosoban stan (51 m² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Prozivci. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 062 788924.

Prodaje se trosoban stan od 73 m², dve terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 50.000 eura. Tel.: 069 2052608.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz *Hrvatske riječi*
VAŽI DO 31. 7. 2015.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.
Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge.
Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218;
e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel , vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeva 4. radnim danom od 8 do14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

OSNIVAČ:
Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:
Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ,Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:
Vesna Prćić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR
Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:
Zvonko Sarić

REDAKCIJA:
Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prćić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrcka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:
Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:
Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:
Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:
Dražen Prćić

ADMINISTRACIJA:
Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:
Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78; ++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs
WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: *Rotografika*
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

VOJVOĐANSKA KUPALIŠTA I IZLETIŠTA

Borkovačko jezero pokraj Rume

Iako su bazeni u Rumi izgrađeni po svjetskim standardima, pa svojim kapacitetima i gabaritima ispunjavaju i stroge zahtjeve olimpijskih normi, a pušteni su u rad još u lipnju, mještani, osobito starije i srednje dobi, i ove sezone više opsjedaju otvoreno kupalište na Borkovačkom jezeru. Mnogi od njih kažu da su još od dječjih dana emotivno vezani za ovu lokaciju i da na cijelom svijetu ne postoje bazeni koji će ih odvojiti od ove plaže njihovog djetinjstva i nezaboravnih doživljaja njihove mladosti. Kažu i da su za ovu plažu i njezin okoliš vezani mnogi bitni momenti njihovih života. Na

obalama jezera po skrivećki su se pripalile mnoge prve cigarete i okusili se užici i muke mnogih prpijanstava. Na posebnom mjestu u njihovim srcima čuva se i najveća svevremenska čarolija. U beskrajnim šetnjama oko jezera rođene su mnoge prve ljubavi, ponovo rođene mnoge stare ljubavi, a u gustišima zaleđa obale začeti i mnogi novi životi. Pa, pitaju se i pitaju vas, tko bi sada sve to napustio i priklonio se nekakvim betonskim čudima bez duše? Borkovačko jezero se nalazi kraj Rume, na udaljenostiod 60 kilometara od Beograda, 40 od Novog Sada i 20 od Srijemske Mitrovice. Do jezera se stiže preko Rume, dobrom asfaltiranom i jasno obilježenom cestom. Ova umjetna akumulacija dobro je poribljena i obiluje pozamašnim primjercima soma, smuđa i šarana, te babuške, bijele ribe i krupnih amura i tolstolobika. Akumulacijsko jezero Borkovac izgrađeno je 1970. godine i prostire se na 42 hektara. Ljetna temperatura vode u jezeru dostiže i 29 stupnjeva Celzija, što je toplije i od najtoplijeg mora, a providno je i do meta i pol dubine. Voda ima zelenkastu boju jer je bogata planktonom, što znači da je izuzetno čista. Na jezeru se nalazi kompleks Akva kamp, koji pruža cjelovit užitak svim ribolovcima, ljubiteljima prirode i izletnicima. Pokraj jedinstvenog ribolovnog doživljaja, bogatog izletničkog sadržaja i komfornog smještaja slučajni i namjerni gostiosobito cijene uređenu obalu, s lijepim prilazima vodi i postavljenom česmom gradskoga vodovoda, s ugodno hladnom pijaćom vodom. Zbog toga ćesvatko tko jednom dođe na srijemski biser, svakako redovito dolaziti i ubuduće.

Ivan Andrašić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Baš pripeklo...

Piše: Branko Ivković

Faljnis čeljadi moja, niki se mislim ovi dana da ove novotarije borme nisu baš ni tako zdravo rđave, šta kajst, jeto ovi dana tako pripekla zvizda da čoviku nikad dosta lada, što veli Pera ni ladan špricer nas ne mož razladit, a i pod orom je ugrijalo kugod u banji peći i to dobro užarenoj, kugod za kru. Išo sam ovi dana malo pomoć komšijama tute po Ivković šoru vuć slamu i dit kamaru, mi to nako starovinski, vilama na prikolice, pa na salaš, tu opet vilama u kamaru, sustali ko niko. Kad jedared došo jedan deranac s niki vilama prid traktorom, sam nabada ove nove okrugle bale, sam nabaciva na prikolice i jeto za til čas on napunijo i očo. Mi samo gledimo za njim i nemožmo virovat, nas šurnajst i dva dana, a on »omevo« njivetinu sam za jedno posli podne. »Jeto vam«, veli nam Joso, »šta vam je teknika, a vi i dalje budte zaostanuti pa mašite vilama i cujte sudbu, posli vam tirba tri ispovidi jel odjedared ne možte sve popi ispripovidat šta ste sve napcovali, a jel ste vidli kako to ovi mladi paori rade, a ne kugod mi, on će deran sad otić, lipo pobost te bale i poslagat pod šupu, uć lipo u nov salaš di je klima već naladila fajin i lipo leć.« Ja i Periša gledimo jedan u drugog pa sve ne virujemo šta smo od ovog mog rođe Jose čuli. Šta jest-jest da je teknika iznapridovala, to priznamo, ne bi bilo zgoreg još sad, kad smo već omatorili da nas malkoc odmini, al da to budedu mladi, živi ljudi, da se na njivi smiju, šale, pa nek mi bog oprosti i opcuju pokadgod a ne mašina što nema dušu. »Slušaj ti mene vamo«, Pera nije izdržo, nikad nije mogo ostavit da trune u njemu. »Joso moj sve je to lipo i dobro, al jesil ti vidijo kako je on to radijo?« Da šta sam, nisam valdar ćorav ta i svi su vidili, došo deran sam, lipo nabovo pune dvi velike prikolice i očo. »E to je i nevolja moj komšo«, Pera će opet, »SAM, sve se sad radi sam, da se ne bi platijo koji nadničar, smislili mašine da čovik radi sam, da ga za drugog nije briga, da ne misli da čoviku sirotom triba naranit dicu, sam da ostane što više njemu i državi koja nas kreditom tuče u glavu, sam i sebičan, sve samo meni drugim nikim, e tog kod mene borme nema, ja sam ne volim ni namirivat kad ne moram, oćel taj bećar sam i špricer pit, sam sa sobom divanit pitam te ja? A šta nama fali, sve radimo veće složno, koliko možmo privridimo na ovoj vrućinčini, pomolo popijemo, i posvađamo se pokadgod, al kad je koji ne daj bože u nevolji nikad borme nije osto sam da mu nije pomognuto.« Čeljadi moja lipo je to Pere izdivanijo i ja prvi put osto ozbiljan i nisam branijo Josu. Ta vidili smo i na Žedniku na Dužijanci, puno svita i rabadžija, smi, cika i veselje, malkoc više posla, al imade taj poso nikako dušu, još je moj dida kazo da mu ništa nije teško kad imade više svita, a kad je čovik sam nikako se otuđi, opusti i ništa mu nije drago, sam bit to je nikako vražiji poso, ja nikako ni u mijani ne bi volijo bit sam pa da je kaka. Ajd zbogom čeljadi moja.

Back.indd 26 22.7.2015 14:11:14

BAĆ IVIN ŠTODIR

Otkad ni bijo

Piše: Ivan Andrašić

Bać Iva se niki dan baš obradovo. Njegov stari pajtaš iz mladosti, Mata, došo š drugoga kraja svita u njevo selo na urlab. A ni dolazijo već više o frtalj vika. Jako mu se steškalo još ka je na televizije vidijo da u varoši bacu tolike jogurte na nikaki kameni bili zid i zaurliču ko da su u najdublje šume. Veli, bilo mu sramota od komšija i dobri sa posla, što se ko nas baca toliko jilo, a u svitu gladni koliko oš. I sad, ka se konačno rešijo otpravit na put, stalno se pito jel se već taj jogurt pozaboravljo, jel ni. Prvo se vozo eroplanom do jedne varoši u Engleske, pa drugim do najveće varoši priko, pa ajzibanom do manje varoši isto priko. Mislijo da će odnud ajzibanom i do njevoga sela, čito da su opraviti i ćuprija i štreka. Ka je na blagajne isko kartu, va što radi samo u njega pogledala ko tele u šarena vrata i pitala mu di on živi. Ka je je rastolmačijo, malo se zarumenila i rekla mu da se ne srdi na nju i da taj ajziban ne ide već dvajs i niku i da sad više nismo jedno, da svako imade svoju državu. Ni mu morala to ni reć, vidijo na televizije. Samo je je žalosno pogledo, u srcu još uvik osićo da su njegovi i vi i ni. Ošo priko puta, nema ni avtobusa. Šta će, ku će, uzo lemuzinu u kiriju, pa na put. Veli stigniće za tri frtalja sata. Samo, ništa ne ide po njegovomu, ope se prisapijo. Oma se krenijo, al ka je došo do velike ćuprije, na svoje kože ositijo da nas sad razdvaja no što nas prija spajalo. Prid njim bijo nikaki veliki avtobus. Mogo ga je prija i obit, al ni tijo, veli ne mora se žurit, sve jedno mu je oće stignit koji minut prija jel potli. Brzo se pokajo, ka su stali prid budom di su žandari, vidi da je niko pokupijo pasoše i sa se tamo pečatu. Razvuklo se to na cili sat. Ka su došli priko ćuprije, ope tako i ko žandara sove strane, pa prošlo još sat. Ščim je smoto nonu stranu di je njegovo selo i prošo tablu na koje je to napisano, sustavijo je lemuzinu, izašo i poljubijo zemlju. Grlo mu se stislo, a oči zamutile. Ka se ope krenijo, lemuzinu je tiro polako, tijo je vidit svaki ćoš atara. A u ušima mu dutnjalo. Unišo i u selo, njegova kuća skroz na drugomu kraju. Gleda na jednu stranu, gleda na drugu, pa mu počelo ništa probadat kro srce. Malo, malo, pa porušita kuća. Svita ni za lik, ko da je došo u kakogod pusto selo. Ako kogod i projde sokakom, to je već vrimešnije čeljade. Nema više ni stari bircuza, prija ji bilo vraganajst ka se kreneš š jednoga kraja sela na drugi. U tomu štodiru došo i doma. Srce mu se steglo ka je vidijo kuću. Sva zakorovita, a svaka tri miseca jednomu komšije slo novaca da uredno kosi i kreča. Eto šta su ti ljudi. Jedva otvorijo kapiju, samo ostavijo lemuzinu, sijo na biciglu i došo malo na divan ko bać Ive. Moro je nikomu istresit svaj taj jid i jad, sve to gorko iz sebe, a komu će, ako neće staromu virnomu pajte?

MISLI POZNATIH

- **Moliere:** Što više volimo prijatelje, manje im laskamo.
- **Sand**: Teže je primiti savjet nego odbiti dar.
- **Turgenjev:** Prekomjeran ponos oznaka je sitne duše.

KVIZ

Ana Katarina Zrinska

Koje godine i gdje je rođena hrvatska grofica i književnica Ana Katarina Zrinska?
Čija je bila kćer?
Koje je jezike govorila?
Po čemu će ostati zauvijek upamćena u hrvatskoj povijesti?
Kako se zove molitvenik koji je napisala 1660. godine?
Kakav je bio njezin politički angažman?
Gdje je i kada umrla Ana Katarina Zrinska?

Rođena je oko 1625. godine u Bosiljevu.
Bila je kći **Vuka II. Krste Frankopana Tržačkoga**.
Njemačkí, mađarski, talijanski i latinski.
Prva žena koja se bavila prevođenjem i pisanjem.
Putni tovariš.
Bila je protiv Habsburgovaca i dio urote Zrinski – Frankopan
Umrla je u dominikanskom samostanu u Grazu 1673. godine

FOTO KUTAK

Etno ringišpil!

VICEVI

Mara se navečer pred televizorom počne umiljavati Ivici i šapne mu na uho:
– Dragi moj … moram ti reći nešto … uskoro nas više neće biti samo dvoje u kući … bit će nas troje!
Ivica oduševljeno pogleda u Marin trbuh i reče:
– Au, Maro moja, da te poljubim! Kako znaš?
Mara mu još tiše reče:
– Nazvala me mater jutros i rekla da nam dolazi u goste.

Žali se Petar prijatelju:
- Moja žena se u tržnom centru kreće brzinom od 200 eura na sat.

korice 53-56.indd 1 22.7.2015 14:07:22

RASHLADITE SE

UZ KNJIGE U NAKLADI NIU „Hrvatska riječ"

HRVATSKA RIJEČ

Uvijek uz knjigu!

korice 53-56.indd 2 22.7.2015 14:07:24

DAVID ĐURKOV, NOGOMETAŠ

Predvodnik mladih lavova

Šesnaestogodišnji **David Đurkov**, nogometaš *Dinama* iz Sonte, u velikom je stilu zakoračio u prvu ekipu s navršenih šesnaest godina i mjesec dana i tako u analima kluba ostao upisan kao jedan od najmlađih prvotimaca. Predvodnik je mladih lavova, poniklih u nogometnoj školi trenera **Gorana Matića**. Treneri cijene njegove nogometne kvalitete, ali i njegov uvijek vedar duh, spremnost na učenje od iskusnijih i njegov kućni odgoj za svaku pohvalu. Vrlo je brz i borben, odlično barata loptom, u igri je borben, ima dosta jak i precizan udarac. Učenik je Tehničke škole u Apatinu, smjer automehaničar.

OTKAD ZNA ZA SEBE, ZNA I ZA NOGOMET

Nogomet ga je očarao još u ranom djetinjstvu. Uz loptu je i prohodao. »Odrastao sam uz braću od strica, trčeći za loptom. I ne sjećam se kada sam prvi put potrčao za njom, valjda odmah čim sam prohodao. Prve nogometne korake napravio sam u mojoj ulici, s dječacima iz susjedstva i bratićima koji su kod nas dolazili skoro svakodnevno. Po cijele smo dane trčali za loptom i glumili velike nogometaše. Bilo je tu i svađa i plača, ali nas ništa nije moglo odvojiti od lopte«, priča David. U *Dinamovu* nogometnu školu roditelji su ga morali upisati vrlo rano, čim su upisani stariji bratić i nekoliko dječaka iz susjedstva. »Već od 2004. godine, kao petogodišnjak, počeo sam pohađati i nogometnu školu. Prvi treneri bili su mi Goran Matić i **Spomenko Kušljić**. Oni su nam imali što pokazati i imali su nas čemu naučiti. Sve što danas znam, dugujem njima i današnjem treneru seniorske momčadi *Dinama* **Vinku Đaniću**. Već u ranom djetinjstvu Matić i Kušljić su kod svih nas, pored samoga nogometa razvijali i dobre radne navike, osjećaj sportskog poštenja, a govorili su nam kako je u životu puno bitnije da budemo prije svega dobri i pošteni ljudi, pa tek onda dobri nogometaši. Napredovali smo iz godine u godinu, bilježili smo lijepe uspjehe na natjecanjima svojih kategorija«, priča David. Na nesreću ovih malih nogometaša, sustav natjecanja dopušta igranje za nogometne škole samo do dobi od 15 godina. Završetkom osnovne škole prekinuta je nogometna staza Davidove generacije. *Dinamo*, kronično u besparici, nije imao sredstava za prijavu ekipa za kadetska ili juniorska ligaška natjecanja. Za prvu ekipu ova su djeca bila premlada, mogla su biti registrirana tek s navršenih 16 godina, uz specijalni liječnički pregled. Upravo u tih godinu dana praznoga hoda dio ovih darovitih dječaka u pravilu odustaje od nogometa.

MLADI PRVOTIMCI

Veći dio mladića iz Davidove generacije priključio se treninzima seniora i strpljivo čekao svoje prilike. »I moja generacija se, zbog nemogućnosti natjecateljskog loptanja, osipala. Pojedinci su se okretali izazovima noćnoga života i neprimjerenih poroka. Moja velika ljubav prema nogometu i želja da jednoga dana zaigram u prvoj ekipi *Dinama* ostavila me je na zdravom sportskom putu. Uporno sam trenirao, upijao svaku riječ i pokret našega trenera Đanića. Mojoj sreći nije bilo kraja kad me je ubacio u prvu ekipu kao startera. Mjesec dana prije toga napunio sam 16 godina, a eto, protiv tjelesno znatno jače ekipe od nas zaigrao sam skupa sa svojim idolima, **Galom**, **Gegijem**, **Barunom** i ostalima. Posrećilo mi se, odigrao sam, kako su mi trener i suigrači rekli, bez pogreške«, priča David. Do kraja prvenstva Đurkov je odigrao sve utakmice. »Nisam najzadovoljniji svojim igrama pri kraju prvenstva. Malo me je sustigao umor, no drago mi je što sam i u tim utakmicama imao punu potporu trenera, suigrača i navijača. To će mi biti dodatni motiv za predstojeće prvenstvo, pa jedva čekam da počnemo s ozbiljnim pripremama«, kaže David.

OKRENUT BUDUĆNOSTI

David Đurkov je izučava zanat automehaničara. Voli ovo zanimanje, solidan je učenik, ali poput mnogih mladih danas uposlenju u struci samo se nada, ali je i svjestan da će mu se te nade teško ostvariti. »Nadam se da neću ostati samo statistički broj na tržištu rada. Čak i ukoliko se ne budem uspio zaposliti u struci, spreman sam raditi bilo što drugo. Dosadašnjom nogometnom karijerom vrlo sam zadovoljan, pa ne bih želio mijenjati klub. *Dinamo* mi je u srcu i ne bih ga nikada napuštao«, završava priču David.

Ivan Andrašić

TRENER VINKO ĐANIĆ CIJENI IGRAČE POPUT DAVIDA ĐURKOVA

»David je vrlo kulturan i lijepo odgojen mladić. Treninzi mu ne padaju teško, ima dobre radne navike. Sluša svaku moju riječ, ispravlja svoje pogreške ponavljanjem radnji do besvijesti. Ukoliko ovako nastavi, predviđam mu dugu i lijepu karijeru.«

korice 53-56.indd 3
22.7.2015 14:07:26

300
TEKIJE
1716.–2016.

MALE TEKIJE

Svetkovina sv. Joakima i sv. Ane
u svetištu Gospe Tekijske
u Petrovaradinu

Subota, 25. 7. 2015.

16:00 PRILIKA ZA SV. ISPOVIJED

17:00 SV. MISA NA MAĐARSKOM JEZIKU

19:00 SV. MISA NA HRVATSKOM JEZIKU

20:30 PRIGODNI PROGRAM

Nedjelja, 26. 7. 2015.

09:00 SV. MISA NA MAĐARSKOM JEZIKU

11:00 SV. MISA NA HRVATSKOM JEZIKU

19:00 SV. MISA NA HRVATSKOM JEZIKU

korice 53-56.indd 4 22.7.2015 14:07:28